

УОБИЧАЈЕН ПОСАО: ПРОЦЕНА ВИЗИЈЕ ДОНАЛДА РАМСФЕЛДА О ТРАНСФОРМАЦИЈИ И ЊЕНИ ИЗГЛЕДИ У БУДУЋНОСТИ*

Марк Целуста, пуковник**

Иако Доналд Рамсфелд (*Donald Rumsfeld*) није изумео трансформацију, он је њу сматрао нарочитим приоритетом и то је доследно спроводио. На основу резултата (обимног) истраживачког пројекта у раду су размотрени историјски корени трансформације и дат је балансирани опис онога што се уобичајено назива – „Рамсфелдова визија трансформације“.

Ово је превод изворног текста који је публикован јуна 2008, у Occasional Paper Series No 18, у Европском центру за студије безбедности Џорџ К. Маршал.

Кључне речи: трансформација, ратовање, процес, стратегија одбране.

Увод и преглед литературе

Без трансформације, војска САД неће бити спремна да се суочи с новим изазовима.¹
Извештај о Четворогодишњем прегледу одбране (30. септембар 2001)

„Трансформација“ војске САД је мртва ...²
Наслов вести Ројтерса (7. децембар 2006)

О визији Доналда Рамсфелда (о трансформисаној војсци САД) расправљали су многи, али мало њих ју је разумело. Не изненађује то што су последица тог недостатка разумевања биле и значајне импликације

* Са енглеског језика текст превела Душанка Пивљанин.

** Аутор је припадник Ваздухопловства САД и виши научни сарадник Европског центра за студије безбедности Џорџ К. Маршал, у Гармишпартенкирхену, Немачка.

¹ Department of Defense: *Quadrennial Defense Review Report: September 30, 2001* (Washington, DC, 2001), p. 16.

² Rigby, Bill: “U.S. Military ‘transformation’ is dead: analysts,” *Reuters*, December 7, 2006, <http://www.reuters.com/article Print?articleId=USN0725779820061207> (сајт посећен 25. јула 2007).

и далекосежне генерализације, а томе се може додати и (на почетку наведен) Ројтерсов наслов чланка. Чак ни термин „Рамсфелдова трансформација“ не објашњава историјски утицај који је довео до његове визије, нити вишеструке компоненте тог реформског подухвата.

Трансформација није изум Доналда Рамсфелда. Такође, нису само од њега потекли циљеви да се изгради високотехнолошки развијена и информатички оспособљена здружена војска. Совјетски војни теоретичари расправљају о „војнотехничким револуцијама“ од почетка седамдесетих година 20. века. Концепцијска основа онога што се Бушова администрација надала да ће постићи трансформацијом јесте публикација из 1996, *Здружена визија 2010. године (Joint Vision 2010)*, документ који потиче из периода Клинтонове администрације. Међутим, чињеница је да је Рамсфелд учинио трансформацију нарочитим приоритетом и да је тај посао спроводио веома доследно. До 2007, комуникација у области одбране доживела је помак с „трансформације“ војске на „рекапитализацију“. Рамсфелдов мандат се завршио, а организацијске целине које је створио да олакшају трансформацију апсорбовале су крупније целине бирократије Пентагона.³

Ако је Рамсфелдова трансформација заиста мртва, значи ли то да је трансформација као шири процес такође мртва? Прво, потребно је да се схвати да је „Рамсфелдова визија трансформације“ у ствари резултат вишеструких утицаја који претходе времену његовог мандата. Друго, „Рамсфелдова визија трансформације“ је, у ствари, термин који покрива три различите ствари: 1) нови начин ратовања, 2) процес и 3) стратегију одбране. Треће, упркос Рамсфелдовој репутацији о агресивном лидерству, видови оружаних снага утицали су на његов програм, а повремено и ограничавали његову ефективност.

Генеричка трансформација

У правом смислу, трансформација није ни крајње стање, ни програм модернизације, ни нагли напредак у технологији. Трансформација је, пре свега, *процес*, чији су корени у промишљеном избору политике, који обухвата промене у војним организацијама, начину размишљања, доктринама, обуци, тактици и опреми. Трансформацију *омогућава* Револуција у војним пословима (*Revolution in Military Affairs – RMA*), а настаје *као реакција на знатне промене безбедносног контекста неке земље*.⁴ Одлука неке владе да

³ Pudas, Terry: “Embedding Transformation”, *Defense News*, September 18, 2006, http://www.ofc.osd.mil/library/library_files/article_526_Defense%20New3.doc (сајт посећен 12. новембра 2007).

⁴ Веома сам захвалан др Џеку Треденику (*Jack Treddenick*) што ми је помогао да финализирам ову дефиницију помоћу његовог курса “Defense Transformation: The Military Response to the Information Age” и безбројних сати наших директних расправа. Не бих могао да завршим овај пројекат без његовог професионалног и промишљеног менторства.

трансформише војску није могућа нити има смисла, ако нису створени услови и околности помоћу *RMA* и изазови који представљају промене безбедносног контекста.

За Сједињене Америчке Државе, а вероватно и за свет, актуелна *RMA* обухвата мноштво технолошких побољшања, у која спадају и достигнућа у области рачунара, комуникација, космичке технологије и, до извесног степена, производње. Технолошка побољшања испољила су се америчком доминацијом у „стелт“ технологији, прецизним ударима, маневрима (и стратегијским и тактичким) и одабиру циљева. Амерички стратегијски контекст одражава позицију САД као једине светске суперсиле од завршетка Хладног рата, као и појаву све несталнијег, комплекснијег и неизвеснијег света, чија је основна карактеристика изненађење.⁵

Преглед литературе

Рамсфелд није био усамљен у свом схватању да је револуција у војним пословима у току и да се за САД стратегијски контекст променио. Будући да постоји обимна научна и политичка литература на тему трансформације америчке војске, у овом тексту је указано на само неколико најзначајнијих радова о тој теми и ни у ком случају та коришћена литература није свеобухватна.

Као што се може и очекивати с обзиром на настојања као што је Рамсфелдово инсистирање на трансформацији америчке војске, Министарство одбране САД (у овом тексту изворни термин *Department of Defense* користи се у слободнијем преводу као *Министарство одбране*, примедба уредника), и војни видови произвели су обимну литературу о тој теми. Вредност тих радова варира зависно од публике којој је била намењена као и наменске употребе. Циљна група неких радова били су млади војници, морнари, маринци или ваздухопловци, а радови су говорили о њиховим појединачним доприносима тим настојањима. Другим радовима покушавано је да се тај процес објасни људима ван Министарства и онима који одлучују у Конгресу. Неки други радови су, опет, служили као функционалне референце за штабне официре и ресоре одговорне за реализацију трансформације.

Ниједна анализа трансформације америчке војске не би била вредна поверења без референце са *Здруженом визијом 2010.* и *Здруженом визијом 2020.*⁶ Ти документи, израђени 1997, односно 2000. године, приказују нови

⁵ Поново хвала др Треденику.

⁶ Shalikhavilli, M. John: *Joint Vision 2010* (Washington, DC, 1997), and Shelton, H. Henry, *Joint Vision 2020* (Washington, DC, 2000).

начин ратовања који су предвидели рани трансформационалисти. Они указују на то како ће војни конфликт еволуирати с обзиром на нове технологије током наредних 15–20 година. Њихова намена никад није била да буду политички документи, него су пре представљали разумно, целовито и језгровито објашњење будућих војних операција након *RMA* и новог стратегијског контекста САД.

Исто тако, *Извештаји о четворогодишњем прегледу одбране* из 2001. и 2006. године⁷ значајни су у погледу разумевања слике коју је Министарство одбране имало о себи и о својој готовости *vis-à-vis* америчког стратегијског контекста. Те извештаје тражио је Конгрес, с тим што је први сачињен 1997, а наредни треба да буде објављен 2009. године. Међутим, верзије из 2001. и 2006. најкорисније су за разумевање настојања која су предузета у време мандата Доналда Рамсфелда.

Публикација *Трансформација војске: Стратегијски приступ* одличан је извор Рамсфелдовога типа за разумевање разлога за спровођење трансформације, њеног крајњег стања и свеобухватног модела менаџмента, који се користио ради постизања успеха.⁸ Ту публикацију прате „Елементи трансформације одбране“, иако је *Трансформација војске: Стратегијски приступ* сасвим сигурно исцрпнија и детаљнија.⁹ Посебно су вредне расправе о троделном предмету Рамсфелдовога програма трансформације, процесу лидерства који је намеравао да примени, те ономе што је он видео као нови начин ратовања. Те публикације такође идентификују четири носећа стуба трансформације и шест оперативних циљева.

За детаљну расправу о конкретним циљевима и задацима повезаним са Рамсфелдовим процесом трансформације, изузетно је важан документ из 2003. године *Смернице за планирање трансформације (Transformation Planning Guidance)*.¹⁰ Наведени документ приказује конкретне организационе одговорности, задатке и рокове везане за тај посао, укључујући и развој концепције, експериментисање и планове и производе специфичне за видове који одсликавају језгро институционализације трансформације.

Што се тиче размишљања о трансформацији која су специфична за сваки вид оружаних снага САД, различите видовске „Мапе пута трансформације“ („Transformation Roadmaps“) служе као важне референце. *Смернице за планирање трансформације* упућивале су на то да сваки вид војске годишње израђује мапу свог пута, мада је та израда била ограничена само на 2003. и 2004.

⁷ Department of Defense: *Quadrennial Defense Review Report: September 30, 2001* (Washington, DC: 2001) and Department of Defense, *Quadrennial Defense Review Report* (Washington, DC: 2006).

⁸ Office of Force Transformation (OFT): Office of the Secretary of Defense, *Military Transformation: A Strategic Approach* (Washington, DC: 2003).

⁹ OFT, Office of the Secretary of Defense: “Elements of Defense Transformation” (Washington, DC: 2004).

¹⁰ Donald Rumsfeld: *Transformation Planning Guidance (TPG)* (Washington, DC: 2003).

годину. У тим документима расправља се о томе како сваки вид схвата трансформацију, гледа на међусобну зависност и који су његови приоритети. За додатни увид у приоритете и циљеве сваког вида, требало би консултовати годишње извештаје сваког вида о стању готовости, који се и даље израђују.

Агенције ван Министарства одбране (МО) пружају допринос као значајно гледиште спољњег посматрача („аутсајдера“) и могу често да служе као брзи извори информација о трансформацији. Конгресна служба за буџет (*Congressional Budget Office – CBO*) и Служба државне управе САД за надлежности (*US Government Accountability Office – GAO*) израдили су велики број студија о трансформацији, које се баве мноштвом разноврсних питања на нивоу МО, борбених команди и видова. Већина публикација *CBO* и *GAO* намењене су Конгресу САД. Студије су кратке и језгровите и у њима, обично, изостављене су појединости. Због тога се Министарство одбране понекад не слаже са проценама *CBO* и *GAO*, наводећи њихово недовољно разумевање за то како Министарство ради, односно да ти извештаји не говоре о комплетној слици Министарства.¹¹

Подробнији извештаји „спољних посматрача“ могу се добити преко Одбора за науку из области одбране (*Defense Science Board – DSB*). У вези с тим, *DSB* је „Федерална саветодавна комисија установљена да пружи независне савете министру одбране (у овом тексту изворни термин *Secretary of Defense* користи се у слободнијем преводу као *министар одбране*, примедба уредника)“.¹² Посебно вредна пажње серија издања *DSB* јесте *Летња студија о трансформацији Одбора за науку из области одбране: Процена напретка*, том 1 и 2 (*Defense Science Board Summer Study on Transformation: A Progress Assessment, Volumes 1 and 2*) из 2006. године. Први том представља резимирани извештај, па је према томе најкориснији. Други том је компилација више самосталних подстудија које заокружују целокупну студију. Иако *DSB* ради за МО, ова серија даје неколико искрених и мисаоних увида у успехе Рамсфелдовог рада на трансформацији и његове недостатке.

Списак институција (и унутар владе САД и ван ње), које су посветиле знатан напор расправама о трансформацији, нарочито је дугачак. Мада тај списак није коначан, следеће организације дале су неколико инспиративних и научних радова:

- Универзитет националне одбране, Вашингтон, DC,
- Штабни колеџ здружених снага, Норфолк, Вирџинија,

¹¹ Један такав пример може се наћи у Извештају Службе државне управе САД за надлежности *GAO-05-70*, „Трансформација војске: За јачање настојања МО да трансформише војне способности потребни су јасни инструменти лидерства, одговорности и управљања“ (*“Military Transformation: Clear Leadership, Accountability, and Management Tools Are Needed to Enhance DOD’s Efforts to Transform Military Capabilities”*), Вашингтон, 2004, pp. 32–34.

¹² *Defense Science Board* (у даљем тексту *DSB*), *Defense Science Board Summer Study on Transformation: A Progress Assessment*, Vol. 1, (Washington, DC: Office of the Under Secretary of Defense For Acquisition, Technology, and Logistics, 2006), унутрашња корица.

- Центар за стратегијске и буџетске процене, Вашингтон, DC,
- Савет за иностране односе,
- Корпорација RAND и
- штабни колеџи и ратни колеџи видова оружаних снага САД.

Иако постоји много књига посвећених проучавању трансформације одбране, два најкомплетнија и најтемељнија текста јесу *Рат је створио: нову технологију, ратовање и ток историје, од 1500. до данас*¹³ Макса Бута и *Проналажење циља: Трансформација америчке војне политике* Фредерика Кејгана.¹⁴ Бутова обимна књига разматра Револуцију у војним пословима током више од 500 година, укључујући и актуелну *RMA* засновану на информатици. Његово везивање успеха за бирократску ефикасност државе јесте јединствено и вредно када процењује статус тренутних настојања САД на плану трансформације.

Кејганова историја је много краћа и говори о периоду од око педесет година. Као и Бут, Кејган хвали актуелну *RMA* засновану на информатици. Међутим, Кејган није толики ентузијаста као Бут о изгледима актуелне *RMA*, односно њене претпостављене подршке ваздухопловним снагама на рачун копнених снага. Кејган је посебно сумњичав у погледу Мрежноцентричног ратовања и концепата као што су, на пример, „Запањи и улиј страхопоштовање“ („Shock and Awe“). На крају, Кејган износи јак аргумент против изгледа за успех трансформације у ери у којој САД имају знатну војну доминацију, те нуди неколико убедљивих препорука Пентагону.

Сваки вид војске САД има своје кључне мислиоце трансформационалисте и њихови радови би употпунили сваку библиотеку о трансформацији. За копнене снаге то је пуковник Даглас А. Макгрегор. Његова књига *Разбијање фаланге: Нови изглед копнених снага у 21. веку*, из 1997. године, у суштини поставила је темељ „модуларне копнене војске“ и увелико обезбедила теоријску основу за Ударни бригадни борбени тим (*Stryker Brigade Combat Team*) као и Борбени систем будућности (*Future Combat System*).¹⁵ Макгрегорова новија књига *Трансформација под ватром: револуционарна промена начина на који се Америка бори* нуди специфично гледиште за копнене снаге о томе како копнене снаге могу и како би требало да се припремају за ново доба здруженог експедиционог ратовања.¹⁶ Иако није написана као одговор на Кејганову књигу *Проналажење циља*, Макгрегоров ентузијазам за изгледе које копненим снагама нуди актуелна *RMA* представља пријатну противтежу Кејгановом противљењу.

¹³ Max Boot: *War Made New: Technology, Warfare, and the Course of History, 1500 to Today*, New York: Gotham Books, 2006.

¹⁴ Frederick W. Kagan: *Finding the Target: The Transformation of American Military Policy*, New York: Encounter Books, 2006).

¹⁵ Douglas A. Macgregor: *Breaking the Phalanx: A New Design for Landpower in the 21st Century* Westport: Praeger, 1997.

¹⁶ Douglas A. Macgregor: *Transformation Under Fire: Revolutionizing How America Fights* Westport: Praeger, 2003.

Највреднији трансформационалиста ваздухопловних снага јесте пуковник Џон Бојд (John Boyd). Он је својом повратном спрегом OODA одбранио аргументе за брзину командовања у серији слајдова под насловом „Расправа о добијању и губљењу“ („A Discourse on Winning and Losing“). У вези с тим, OODA је скраћеница од „observe-orient-decide-and-act“ (осмотри, оријентиши се, одлучи и дејствуј). Док се проигравају фазе битке и противничке снаге, поједини команданти морају да прођу кроз процес осматрања догађаја, оријентације догађаја према актуелној ситуацији, одлучивања шта да се следеће уради, а затим деловања у складу с том одлуком. Бојд је веровао да ће победу омогућити војска која је способна да се брже креће по овој повратној спрези од свог противника.¹⁷ Трансформационалисти верују да ће технологије информационог доба, у спрези с веома окретним снагама, да омогуће кретање већим брзинама кроз циклус OODA.

Најзначајнији заговорник трансформације јесте адмирал морнарице Бил Овенс. Од њега потиче израз „систем систѐма“ и он је аутор књиге *Подизање магле рата*.¹⁸ Овенс тврди да ће тај „систем систѐма“, омогућен информационом технологијом, убрзати могућност војске да процењује, усмерава и дејствује – стварајући тиме „моћну синергију“, која ће да омогући победу у борби.¹⁹ На основу те нове синергије, Овенс теоријски доказује исправност великог дела Рамсфелдовог реформаторског рада укључујући обједињене командне структуре, већу здруженост, уграђене способности за вођење информационог рата, мање борбене структуре, те повећану мобилност.²⁰

Наслеђе трансформације

Потребне су нам брзо разместиве, потпуно интегрисане здружене снаге, које су способне да брзо стигну до удаљених војишта и дејствују заједно с нашим ваздухопловним и поморским снагама ради извршења брзих и успешних удара на противнике производећи разорне ефекте. Потребне су нам боља обавештајна активност, прецизни удари с великих удаљености, платформе које базирају на мору, како бисмо се супротставили способностима противника због којих нам је онемогућен приступ.²¹

Око годину дана након почетка периода Бушове администрације, министар одбране Доналд Рамсфелд језгровито је представио своју често цити-

¹⁷ Цитирано код Кејрана: *Finding the Target: The Transformation of American Military Policy*, стр. 102–112.

¹⁸ Bill Owens: *Lifting the Fog of War*, Baltimore: Johns Hopkins University Press, 2001.

¹⁹ Owens: pp. 98–100.

²⁰ Исто: стр. 202–206.

²¹ Donald Rumsfeld: “21st Century Transformation”, Lecture, National Defense University, Washington, DC, January 31, 2002, www.defenselink.mil/speeches (сајт посећен 28. септембра 2007).

рану визију трансформације изложу у говору који је одржао на Универзитету националне одбране у Форт Макнеру (*Fort McNaur*), у Вашингтону. Та визија није настала у вакууму. Напротив, на њу је утицало много фактора који датирају из времена пре његовог мандата.

Утицаји обухватају претходна размишљања о томе шта значи трансформација, конзервативна мишљења о томе како се Клинтонова администрација бавила трансформацијом, стање снага које је наследио Рамсфелд, те оно што је, можда, најважније, председничку директиву. Рамсфелдов приступ тој проблематици, који је уследио, одражавао је сваки од поменутих утицаја исто колико и његов стил лидерства. По свим објективним стандардима он је био застрашујући. Иако је трансформација обухватала значајан програм модернизације, који је имао и заговорнике и противнике, она је представљала нешто много више од тога. Схватајући да трансформација почиње у глави, Рамсфелд је поставио питање исправности организационе, доктринарне, кадровске и набавне праксе. Специфичне намене, одговорности и „истине“ које су заступали видови стављени су на сто. Изгледало је да ништа неће бити недодирљиво.

Ово поглавље текста описује претходне историјске примере који су водили ка Рамсфелдовом приступу трансформацији. У њему се објашњава његов историјат почев од завршетка Рата у Заливу 1991. године и интелектуалне основе која је еволуирала, од краја тог рата. Поред тога, говори о перцепцији и реалности америчке војске, нарочито у погледу буџетских приоритета и војне културе за време Клинтонове администрације. Поглавље се завршава освртом на Рамсфелдова три циља трансформације.

Историјски и концепцијски корени трансформације

Појам трансформације званично је ушао у лексикон Пентагона око 1997. године, публикавањем *Здружене визије 2010*, коју је Министарство одбране 2000. године ажурирало као *Здружену визију 2020*. Међутим, појам наступајуће Револуције у војним пословима (*Revolution in Military Affairs – RMA*) прецизније је почео да се користи након Рата у Заливу 1991.²² Тадашњи министар одбране Ричард Чејни (*Richard Cheney*) поменуо је у званичном извештају Министарства одбране да је „тај рат драматично показао нове могућности онога што је до тада називано 'Војнотехнолошка револуција у ратовању'“.²³ Наредних година то запажање стекло је популарност код интелектуалаца у Пентагону, укључујући ди-

²² Детаљнију историјску расправу о периоду од 1991. до 2006. видети у: Steven Metz: "America's Defense Transformation: A Conceptual and Political History," *Defence Studies* 6, No. 1 (Март 2006), стр. 1–25.

²³ Department of Defense: „Conduct of the Persian Gulf War, Final Report to Congress“, Washington, DC, 1992, p. xx.

ректора Канцеларије за процену мреже (*Office of Net Assessment*) Ендру Маршала (*Andrew Marshall*), заменика начелника Здруженог Генералштаба САД адмирала Вилијама Овенса (*William Owens*), па чак и код експерата ван Министарства одбране.²⁴ Тај став је, такође, освојио пријемљиву публику у војним производним и аналитичким индустријама које су се плашиле смањења војног буџета након Рата у Заливу и распада Совјетског Савеза.²⁵ Тај динамичан и утицајан савез ефикасно је аргументовао своје велике потребе и интересе и учинио је трансформацију приоритетом Министарства одбране и Конгреса САД. Заиста, као што напомиње Стивен Мец, професор на Ратном колеџу КоВ САД, та група је убедила кључне креаторе политике „да безбедност САД зависи од усвајања *PMA* која је у току“.²⁶ Управо су ти интелектуални и политички догађаји 1997. године припремили услове за израду *Здružене визије 2010*.

Међутим, *Здružена визија 2010*. била је, као што њен наслов каже, само „концептуални оквир“.²⁷ Она није приказивала конкретне политичке и доктринарне опције. Креаторима политике биле су потребне конкретније опције и препоруке на основу којих би применили постојеће ресурсе. То су потражили у првом *Четворогодишњем прегледу одбране* (1997). Наглашавајући „претњу од насиле спољне агресије великих размера против америчких савезника и пријатеља у кључним регионима од непријатељских земаља које поседују знатну војну моћ“²⁸ тај извештај у средиште пажње ставља сценарије типа Пустинска олуја, а у свом садржају имао је мало нових идеја. Због тога је Конгрес САД, који није био баш импресиониран, 1997. године путем Закона о надлежности у области одбране (*Defense Authorization Act*), наложио министру одбране да оформи Панел о националној одбрани (*National Defense Panel*) високог нивоа ради генерисања креативнијих предлога. Препоруке тог панела у погледу „шире трансформације војних и државних структура безбедности, оперативних концепата и опреме“, чврсто су повезале будуће одбрамбене активности са *RMA*.²⁹

Међутим, ако се Клинтонова администрација и сложила с тим гледиштем, то је било само маргинално. У сваком случају, од 1997. до 2000. године у *Стратегијама националне безбедности* јасно је разматрана

²⁴ William J. Taylor Jr. and James Blackwell: "The Ground War in the Gulf," *Survival*, 33 (May/June 1991), pp. 230–245.

²⁵ Steven Metz: „America’s Defense Transformation: A Conceptual and Political History“, *Defence Studies* 6, No. 1 (March 2006), p. 4.

²⁶ Исто.

²⁷ Shalikhavilli, p. iv.

²⁸ William S. Cohen: *Report of the Quadrennial Defense Review* (Washington, DC, 1997), p. 3.

²⁹ National Defense Panel: *Transforming Defense: National Security in the 21st Century*, (Washington DC, December 1997), p. 1.

RMA, али тим дискусијама недостајала је дубина. Стивен Мец је ту стратегију назвао „реформа упакована као револуција“.³⁰ „Пројекат за нови амерички век“, конзервативни вашингтонски труст мозгова, био је нарочито критичан:

Поред свих проблема које има у извршавању данашњих мисија, Пентагон није учинио готово ништа да се припреми за будућност која обећава да ће бити другачија и потенцијално много опаснија. Данас је опште познато да информациона технологија и друге нове технологије – као и велика пролиферација технологије и оружја – стварају динамику која може да буде претња за способност Америке да примењује своју доминантну војну моћ. [...] Министарство одбране и видови оружаних снага мало су шта учинили осим стављања етикете „трансформација“ на програме који су развијени за време Хладног рата, док су напоре и пажњу скренули на процес здруженог експериментисања који пре ограничава, него што подстиче иновације.³¹

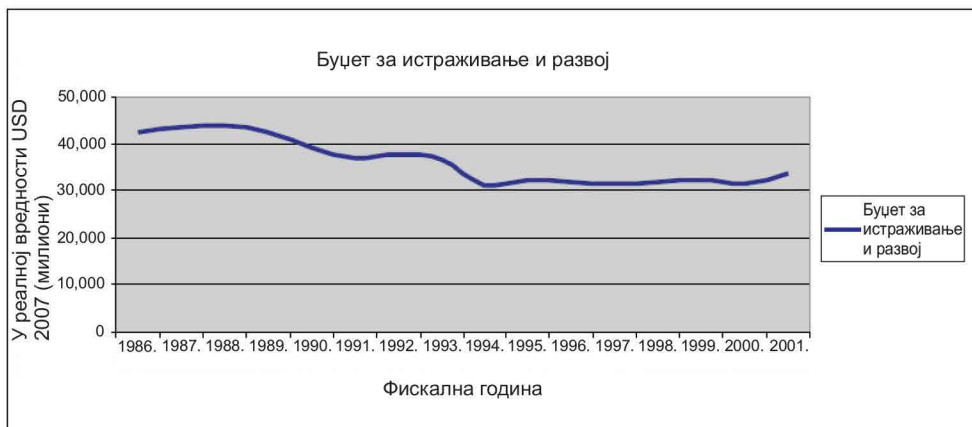
У најбољем случају, Клинтонова стратегија била је (по властитим речима), „брижљиво планиран програм који је ставио модернизацију у средиште пажње“.³² Међутим, за њене противнике, она је указала на неуспех стратегијског лидерства због избегавања тешких захтева.³³ Истина је, вероватно, била негде између. Да будемо поштени, Клинтонова стратегија била је доследна тону *Здружене визије 2010/2020*. Ниједна *Стратегија националне безбедности* од 1997. до 2000. године није ставила примедбу на традиционалне улоге и одговорности видова, а свакако нису довеле у сумњу или одређивале приоритет дугогодишњих програма модернизације специфичних за сваки вид. Као што је навестио Буџет за истраживање и развој (слика 1), изгледало је да будуће војне стратегије за време Клинтона неће да подстичу технолошке иновације, него ће реаговати на њих. Што је можда још непријатније за противнике тих стратегија, више од деценију након Голдвотер-Николса (Сенатор Бил Голдвотер и посланик Вилијам Флинт Николс иницирали су 1986. године за време Реганове администрације 'Закон о реорганизацији МО САД' чија је суштина уклањање ривалитета између видова оружаних снага САД, примедба уредника), „здруженост“ је још увек означавала „координацију“ насупрот „интеграцији“. Такав приступ био је неинспиративан и летаргичан, те се показао незадовољавајућим за кор револуционара-трансформационалиста.

³⁰ Metz: p. 6.

³¹ Project for a New American Century, *Rebuilding America's Defenses: Strategy, Forces and Resources for a New Century* (Washington, DC, Project for a New American Century, 2000), p. 1.

³² The White House: *A National Security Strategy For a New Century* (Washington, DC, 1999), p. 21.

³³ Andrew, F., Krepinevich, Jr.: "Why No Transformation?" *Joint Forces Quarterly* 23 (Autumn / Winter 2000), pp. 97–101.

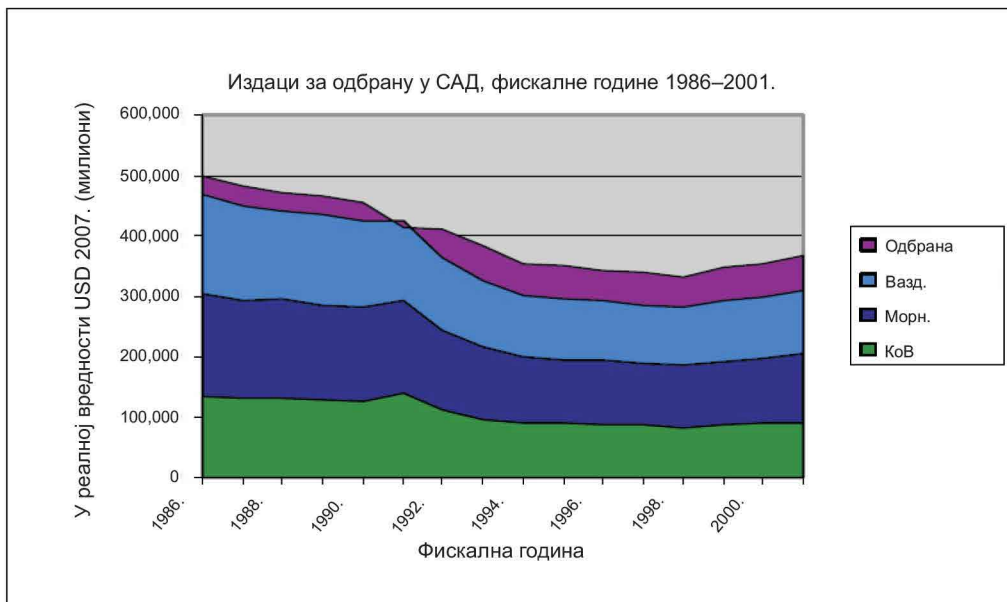
Слика 1 – Буџет за истраживање и развој³⁴

Нашироко је заступан став да су се САД током деведесетих година 20. века налазиле на историјски јединственој, постхладноратовској, „стратешкој паузи“. Веома публикован конзервативни коментатор Чарлс Краутхамер назвао је ту паузу „униполарним моментом“ Америке.³⁵ Сједињене Америчке Државе су биле, због распада СССР, једина светска војна суперсила без одговарајућег супарника на видику, чак ни државе која би била близу томе, државе–конкурента у блиској будућности. Иако су се аналитичари већином слагали са том тврдњом, разликовали су се у погледу нуспродуката и прилика које ће створити та пауза.³⁶ Уобичајена фраза током деведесетих година била је „дивиденда мира“. С једне стране, њени заговорници тврдили су да је тај период прилика да се смање војни издаци, усредреди на домаће приоритете и, чак, избалансирају савезни буџети. С друге стране, амерички конзервативци сматрали су то приликом да се ојача и трансформише естаблишмент одбране, као и то да се усредреди на нове асиметричне претње – пролиферација оружја, ракетне способности непријатеља и тероризам. За одбрамбену индустрију та прилика обухватала је шансу за развој нове генерације оружја, чиме би буџет за одбрану био обиман и током наредних деценија.

³⁴ Подаци од Office of the Under Secretary of Defense (Comptroller): *National Defense Budget Estimates for FY 2007* (Washington, DC, 2006), p. 81. Сliku урадио аутор.

³⁵ Charles Krauthammer: "The Unipolar Moment," *Foreign Affairs*, "America and the World 1990/91," – <http://www.foreignaffairs.org/19910201faessay6067/charles-krauthammer/the-unipolar-moment.html?mode=print> (сајт посећен 19. јануара 2008).

³⁶ John Hillen i Lawrence Korb урадили су пројекат *Future Visions for U.S. Defense Policy: Four Alternatives Presented as Presidential Speeches* (New York: Council on Foreign Relations, 2000). У том добро осмишљеном и презентираном тексту, они су изложили четири алтернативне политике одбране и разматрају изазове и јаке стране сваке од њих. То је одличан преглед алтернатива с којима су се суочавали креатори политике крајем деведесетих година 20. века.

Слика 2 – Издаци за одбрану у САД, по фискалним годинама 1986–2001.³⁷

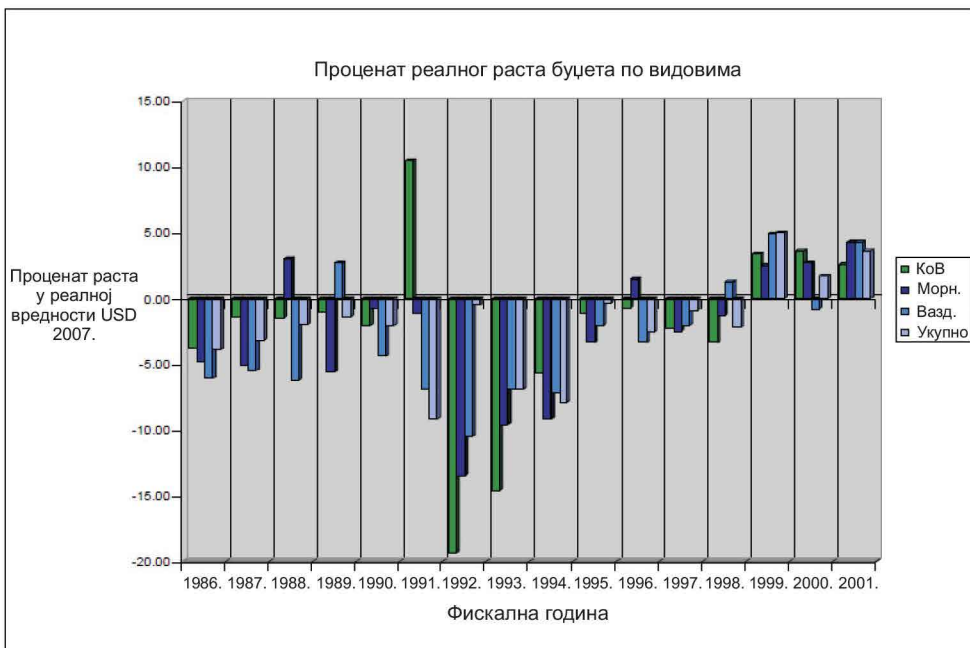
Стање буџета

Показатељ какав је био став Клинтонове администрације о стратешкој паузи јесу њени издаци за одбрану. На велико незадовољство конзервативног естаблишмента, Клинтонова администрација спроводила је модел „дивиденде мира“. Упркос жалбама конзервативаца да је Клинтон занемарио Министарство одбране, тенденција ка смањењу стварних издатака за одбрану почела је 1986. године, за време председника Регана. Најоштрији пад након 1986. био је 1991. године, за време Џорџа Х. В. Буша. Ипак, у односу на реалну вредност долара из 2007, буџети одбране остали су непромењени или су опадали током првих година Клинтонове администрације (видети слике 2, 3 и 4).

³⁷ Подаци из Канцеларије подсекретара одбране (финансијски контролор), *National Defense Budget Estimates for FY 2007*, Вашингтон, 2006, стр. 125–127. Сliku урадио аутор.

Слика 3 – Издаци за одбрану као проценат савезног буџета³⁸

Слика 4 – Процент реалног раста буџета по видовима³⁹

³⁸ Исто, стр. 105–108. Слику урадио аутор.

Стање оружаних снага

До 2000. године модернизација није била једини аргумент за повећавање издатака за одбрану у новом веку. Заиста, сама модернизација не би као резултат имала нове оружане снаге које су заговарали трансформационалисти. Потребно је било да се обрати пажња на само стање у којем су се налазиле оружане снаге. Ту се у дискусији истичу питања војне културе, задржавања кадра и новчане и друге накнаде за војну службу.⁴⁰ Популарне и академске дискусије тог времена препуне су запажања о парадоксу истовременог смањења трошкова и инфраструктуре и увећања размештаја снага и других операција. Такође, било је и прича и „е-гласина“ да породице војних лица живе на купонима за храну. Иако ти проблеми нису били толико јасни као што су изгледали, нити су све те приче биле поуздане, вреди поменути неке значајне, легитимне тенденције.

У фебруару 2000. године Центар за стратегијске и међународне студије објавио је свеобухватну, академски ригорозну и непристрасну студију о војној култури у 1998. и 1999. години.⁴¹ Мада није јасно које су референце користили креатори политике за ту конкретну студију, она ипак указује на лако доступне податке о тенденцијама које би забрињавале сваког новог министра одбране, нарочито оног који жели да искористи повољне прилике *RMA* која је у току. Поред тих налаза наведено је и следеће:

– „Морал и готовост трпе због редукције снага, високог оперативног темпа и ограничења ресурса“.⁴²

– „Садашњи систем развоја и унапређивања командног кадра не задовољава потребе сталног идентификовања и усавршавања високостручног руководећег кадра“.

– „Операције које нису ратне, мада су од суштинског значаја за националне интересе, утичу на борбену готовост и стварају неизвесност у погледу суштинског борбеног усредсређења наших војних снага“.

³⁹ Исто, pp. 125–127. Сliku урадио аутор.

⁴⁰ Congressional Budget Office (CBO), *Evaluating Military Compensation*, Publication Number 2665 (Washington, DC, 2007), 9–20. Овај извештај подробно говори о „раскорак у војним платама“. Разматрајући целокупан скуп програма војних накнада („Редовна војна накнада“), а не само основне војне плате, *CBO* је оценио да војна накнада заостаје за накнадом у приватном сектору за 7–10 процената током целе деценије деведесетих година 20. века. У вези с тим, *CBO* оцењује да је „раскорак у војним платама“ нестао тек око 2002. године.

⁴¹ Center for Strategic and International Studies (hereafter, CSIS), *International Security Program, American Military Culture in the Twenty-First Century* (Washington, DC: CSIS Press, 2000). Ова исцрпна студија обухватила је 12.500 учесника у писаном прегледу стања ствари, неколико студија на терену и две конференције одржане 1998. и 1999. године. Радна група ове студије укључивала је не само припаднике *CSIS*, него и неколико официра ранга генерала и адмирала, велики број различитих представника академских кругова као и истакнуте припаднике здравства.

⁴² *CSIS*, p. xx.

– „Иако су квалитет и ефикасност здружених операција побољшани током деведесетих година 20. века, потребно је побољшати усаглашеност међу видовима“.

– „Разумна очекивања у вези с квалитетом живота војних лица и њихових породица нису задовољена. Војска као институција није се адекватно прилагодила потребама снага у којима службује већи број људи који имају своје породице“.⁴³

Војне операције у Сомалији, у Руанди, на Хаитију, на Балкану, поред многих других, као и постојеће војно присуство на Блиском истоку узимали су свој данак. Припадници војске постајали су све забринутији због квалитета обуке и готовости, што је можда било и најпотресније за CS/IS, „видови су губили несразмеран број својих најталентованијих припадника“.⁴⁴ Било је јасно да баш таленти, који су потребни да воде тај рад на трансформацији, напуштају војску и одлазе на високо плаћене цивилне дужности, што пружа већу стабилност њиховим породицама.

Председнички утицај

Наша војска јесте без премца, али није без проблема.⁴⁵
Џорџ В. Буш (23. септембар 1999)

Изазови с којима се суочавао просечни припадник војске, стање Министарства одбране и његов буџет и захтев конзервативаца да се војска трансформише дочекали су своју шансу председничком кандидатуром Џорџа В. Буша. Мада стање војске није било најважније питање у његовој кампањи, он је истицао визију војске која је обухватала све ситуације и изазове који су до тада дати само у општим назнакама. Бушов говор, одржан 23. септембра 1999. године у Цитадели (Војни колеџ Јужне Каролине, примедба уредника), „Период последица“, понудио је план који је, свакако, добио подршку кора трансформациониста. У том говору, он је поменуо многе теме – од актуелних мањкавости буџета до потребе да се повећа буџет за истраживање и развој. Указао је на неадекватне плате и актуелни „одлив мозгова“ из војске. Обећао је нову примену стратешке паузе и трансформисану војску:

Мој циљ јесте да искористимо фантастичну прилику коју добије мало нација у историји да продужимо постојећи мир далеко у будућност; шансу да пројектујемо мирољубиви утицај САД у целом свету, у далеки низ година.

⁴³ Исто, стр. хxi–хxiv.

⁴⁴ Исто, стр. хxv.

⁴⁵ George W. Bush, “A Period of Consequences” (lecture, The Citadel, Charleston, SC, September 23, 1999), http://www.cita.dcl.edu/pao/addresses/pres_bush.html (сајт посећен 27. септембра 2007).

Ту прилику створила је револуција у технологији рата. Моћ се све више дефинише, не маса или величина, него мобилност и окретност. Утицај се мери информацијама, сигурност се постиже невидљивошћу (stealth, технологија која омогућава малу видљивост на радарском екрану, примедба уредника), а сила се пројектује путем дугачког лука прецизно навођеног оружја. Та револуција савршено одговара јаким странама наше земље – вештини наших људи и супериорности наше технологије. Најбољи начин да одржимо мир јесте да рат редефинишемо према нашим условима.

[...] Последњих седам година протраћено је у инертности и празним причама. Сада морамо да обликујемо будућност новим концептима, новим стратегијама, новом одлучношћу. [...]

Искористићу ову указану повољну прилику да прескочимо једну генерацију у технологији. За то ће бити потребно утрошити више средстава – и трошити паметније. [...] Очекујем да ће приоритети буџета војске одговарати нашој стратегијској визији; не појединачним засебним визијама видова, него за промену једној – здруженој визији.⁴⁶

Као што је познато, Џорџ В. Буш није победио 2000. године с мандатом у традиционалном смислу. Ипак, историја је радила у корист трансформационалиста. Наредни изазов био је да се именује министар одбране који је дорастао задатку.

Наступа Доналд Рамсфелд

Председник Буш је схватио да ће тај задатак бити огроман.⁴⁷ Био му је потребан неко са организационом креативношћу, искуством рада у Пентагону, као и у Конгресу, а уз то с конзервативним акредитивима. Тај човек био је Доналд Х. Рамсфелд. Он је имао одговарајуће квалификације: претходно искуство као министар одбране (у администрацији председника Џералда Форда, од 1975–77, примедба уредника), импресивну каријеру у приватном сектору с фармацеутском корпорацијом *Searle*, те искуство члана Представничког дома. Иако је Рамсфелд можда имао неке недостатке, био је веома лојалан свом председнику. Свака назнака његовог приступа трансформацији одсликавала је, прво, обећања председника из предизборне кампање; друго, јасну жељу да исправи запажене недостатке из Клинтоновог периода и, треће, околности које су настале по окончању Пустињске

⁴⁶ Исто.

⁴⁷ Исто.

олује 1991. године. При проучавању његовог приступа трансформацији, јасно се указују три различита дела. Рамсфелд је трансформацији приступио као – процесу, новом начину ратовања и стратегији.

Процес, нови начин ратовања и стратегија

Од званичних производа трансформације, а што наговештава и документ *Трансформација војске: Стратегијски приступ (Military Transformation: A Strategic Approach)* вероватно је најсвеобухватнија стратегијска расправа. Министарство одбране опширно је приказало Рамсфелдов троделни приступ трансформацији одбране. Сажети садржај почиње званичном дефиницијом Министарства одбране у којем се процес налази у средишту пажње.

Процес који обликује променљиву природу војног надметања и сарадње путем нових комбинација концепата, способности, људи и организација...⁴⁸

У вези с тим, у сажетом садржају опширно се описује нови начин ратовања који ће бити реализован тим процесом:

Изграђен на темељу фундаменталних аспеката мрежноцентричног ратовања и стављајући акценат на висококвалитетну заједничку спознају ситуације, растресито распоређене снаге, брзину командовања и флексибилност у планирању и извршавању, резултат новог начина ратовања биће то да ће америчке снаге моћи да изводе моћне операције засноване на ефектима ради постизања стратешких, оперативних и тактичких циљева у целокупном спектру војних операција.⁴⁹

На крају сажетог садржаја у *Трансформација војске: Стратегијски приступ* даје се трећи део Рамсфелдовог приступа:

Трансформација ствара нове изворе моћи.⁵⁰

Том делу документа *Трансформација војске: Стратегијски приступ*, иако је површан, дат је велики значај. Рамсфелд је трансформацију посматрао као стратегију за себе. Тери Пудас, бивши директор Канцеларије за трансформацију снага (*Office of Force Transformation – OFT*), описао је то као „свестан напор да се одабере свој будући простор за надметање“.⁵¹ Рамсфелд је настојао да промени не само амерички приступ сукобу, него и свет-

⁴⁸ OFT, *Military Transformation: A Strategic Approach*, р. 2.

⁴⁹ Исто, стр. 3.

⁵⁰ Исто.

⁵¹ Terry Pudas (виши сарадник истраживач, National Defense University), разговор са аутором, 14. фебруар 2008. године.

ски. Убрзаним коришћењем прилика које пружа *RMA*, а можда и њиховим обликовањем, трансформација би потенцијалне противнике довела у скупу безбедносну дилему путем нових технологија, организација и доктрине. Зауврат, та стратегија би вероватно присилила потенцијалне агресоре да одустану од употребе такве технологије чак и пре него што би је набавили.

Као што је председник Буш поменуо у свом говору у Цитадели, постојало је гледиште да је владајућа култура у Министарству одбране и свим видовима оружаних снага препрека за значајније промене. Потребно је било да се среди и сам Пентагон. Традиције видова и њихова самосталност ометали су помак војске ка стварној здружености. Министарство одбране стално усредсређено само на себе, пропустило је више пута да искористи и употреби способности које су биле на располагању у другим ресорима извршне власти. Бирографија Министарства одбране, а до сличног степена и организације видова, биле су надуване, кабасте, спутане и неспособне за стварање и деловање. Процес је био тежи од самог производа. Те замерке нису биле ништа ново у војним круговима.⁵² Ново је било то што се Рамсфелд позабавио с тим процесом, његовим замеркама и на тај начин идентификовао три циља на која се усмерио како би утицао на промену културе: пословна пракса министарстава, интерресорне и коалиционе делатности и начин на који се војска бори.⁵³ Управо кроз те промене, реализоваће се култура флексибилности и иновирања која је неопходна за успех трансформације. Циљ, „пословна пракса“, односи се на покушаје да се огромна бирографија усредсређена на процес преобрати у флексибилнију и иновативнију корпоративну структуру. Та структура обухвата управљање људским ресурсима и шеме унапређивања, набавне и фискалне стратегије и оперативно планирање и циклусе развоја доктрине. Резултат би био „измењени систем награђивања на основу преузетог ризика који би подстицао иновирање“.⁵⁴ Конкретни циљеви укључују нови процес управљања цивилним људством, назван Персонални систем националне безбедности (*National Security Personnel System – NSPS*), као и програме набавке и буџетирања, којима је покушано да се учини делотворнијим Систем планирања, програмирања, буџетирања и извршења (*Planning, Programmung, Budgetung and Executuon – PPBE*).⁵⁵ С тим делом стратегије настојало се да се реше раније идентификовани проблеми „стања оружаних снага“, те да се преусмери „одлив мозга“ из тог министарства награђивањем иновација и преузимањем ризика.

⁵² Center for Strategic and Budgetary Assessments, “Transformation Strategy”, <http://csbaonline.org/2006-1/1.StrategicStudies/Transformation.shtml> (сајт посећен 19. јануара 2008).

⁵³ OFT, *Military Transformation: A Strategic Approach*, p. 3. Исто, стр. 10.

⁵⁴ Исто, стр. 10.

⁵⁵ Рамсфелд је у свом говору на *NDU* продискутовао и о изазовима с којима се суочава Систем *PPBE*. Поред тога, неуспео покушај Ваздухопловства САД да од Боинга изнајми авион – цистерну *KC-767* може се посматрати као пример Трансформационе стратегије набавке.

„Интерресорне и коалиционе делатности „односе се на покушаје да се користе способности које већ постоје у другим организацијама извршне власти и војскама држава како би се постигло оно што се у *Здруженој визији 2020.* назива „доминацијом у целокупном спектру“. Рамсфелд је настојао да поново избалансира интерресорни приступ државе одвојено од војног извора моћи. Како је примећено у Канцеларији за трансформацију снага (*OFT*):

Трансформисање начина на који министарство интегрише војну моћ ... с другим елементима националне моћи и с иностраним партнерима такође ће помоћи да се осигура да када користимо војну моћ, то чинимо у складу с новим стратегијским контекстом. [...] Политичко-војни сукоб ... не може да се реши само војним средствима.⁵⁶

Тај циљ потврђује све веће запажање међу америчким конзервативцима да је Клинтонова администрација сувише често тражила војна решења, на не баш оптималан начин – и на штету војске. Центар за стратегијске и међународне студије забележио је ту забринутост у својој студији војне културе. У својим мемоарима, бивши начелник Здруженог генералштаба САД, Колин Пауел, наводи сличну анегдоту:

Моја константна, нерадо примана порука на свим састанцима о Босни била је једноставно то да ми не треба да ангажујемо војне снаге све док не дефинишемо јасан политички циљ. Дебата је кулминирала на једној седници када ме је Мадлен Олбрајт, наш амбасадор у УН, исфрустрирана упитала: „Каква је сврха да се има оваква изванредна војска о којој увек говорите ако не можемо да је користимо?“ Мислио сам да ћу добити анеуризм.⁵⁷

Чињеница да је Олбрајтова касније постала Клинтонова државна секретарка, а Пауел Бушов државни секретар, чини ту причу посебно илустративном у погледу различитих визија Клинтонове и Бушове администрације.

Коначни циљ представља то „како се војска бори“. Из неколико разлога, томе је посвећена највећа пажња, нарочито од стране видова. Прво, то би био форум за дебату о потенцијалним наменама и мисијама. Друго, испитало би се како видови извршавају своје функције „организовања, обуке и опремања“, чиме би се увео највећи потенцијал утицаја на њихове буџете. И на крају, то је представљало део трансформације који је Министарство одбране могло углавном да изврши уз минималну спољну помоћ или координацију. То не би нужно обухватало шеме ангажовања људи, задржавања кадрова и накнада, тако да

⁵⁶ *OFT, Military Transformation: A Strategic Approach*, p. 10.

⁵⁷ Colin L. Powell, with Joseph E. Persico *My American Journey* (New York: Random House, 1995), p. 576.

питање односа синдиката и јавности није било значајан фактор, као и код циља „пословна пракса“. То обухвата и мању међуминистарску или међународну координацију као и у случају „интерресорних и коалиционих делатности“. Тај циљ је био готово у потпуности у оквиру надлежности Пентагона.

Трансформисање начина на који се Америка бори

Рамсфелд се суочио с три изазова, који су понекад били опречни. Прво, морао је да води глобални рат против тероризма. Друго, било је потребно да исправи уочене буџетске и инфраструктурне слабости у критичним компонентама војних снага које је наследио. И коначно, требао је да испуни председничко обећање да ће се војска трансформисати и тиме у Пентагон и видове оружаних снага увести нови концепти ратовања и организације.

У овом делу текста даје се даљи увид у процесе везане за Рамсфелдов приступ трансформацији. Разматрају се методи руковођења које је Рамсфелд применио и организација коју је креирао као извршни орган ради реализације трансформације. Испољавајући не само свој агресивни стил руковођења, него и конзервативни угао гледања на то да Америка пропушта прилику коју нуди стратешка пауза, он је за деловање изабрао најинтензивније методе. Разматрање се наставља образлагањем шест „критичних оперативних циљева“ и четири „стуба“ трансформације, као и њиховог односа према новој војсци „која се темељи на способностима“.

Рамсфелдов процес

Рамсфелд није имао на располагању време као његови претходници из доба Клинтонa – из три разлога. Прво, Рамсфелд је требало да реализује обећање председника и оствари резултате у конкретној, демонстрираној акцији. Друго, на основу преовлађујућег конзервативног мишљења, требало је да искористи оно што је преостало од стратегијске паузе и трансформише војску. Треће, догађаји од 11. септембра 2001. и интервенције у Авганистану и Ираку само су интензивирале његов осећај хитности.

Рамсфелд је запазио три алтернативе помоћу којих је могао да усмерава трансформацију. Прва је била путем традиционалне модернизације и рекапитализације, како је разматрано у производима Клинтонове ере као што су *Здружена визија 2020.* и *Стратегије националне безбедности* из касних деведесетих година 20. века. Заговорници те политике сталне модернизације тврдили су да ће трансформација војске бити резултат тог кон-

тинуираног побољшавања.⁵⁸ С новим и осавремењеним технологијама долазе и нове примене. Поред тога, та политика континуиране модернизације повећава очекивања да се те нове технологије стопе с трајним парадигмама и принципима, и то на нове начине, чиме се шири војни репертоар за ратовање. У документу *Трансформација војске: Стратегијски приступ*, Рамсфелд је тај приступ назвао „континуирани мали кораци“. Други приступ је „низ много истраживачких средњих скокова“. Промене би настале унутар постојећих видовских парадигми и истакнутих унутарвидовских организационих и доктринарних промена. Рамсфелд никад није одбацио те методе као нетрансформационе, већ је подстицао трећу алтернативу: „извођење неколико великих скокова“. Ти скокови обухватају мере „које ће променити војну службу, Министарство одбране, па чак и свет“. Министарство ће „проучити ствари које су веома далеко од основних надлежности“.⁵⁹

На први поглед, тај приступ од „неколико великих скокова“ могао би се сматрати подсећањем на председничково обећање из 1999. да ће „прескочити једну генерацију оружја“. Међутим, у стварности, тај приступ био је нијансиранији и представљао је један аспект идеје да је трансформација стратегија. Бивши заменик директора Канцеларије за трансформацију снага (*OFT*) Џон Гарстка, описује тај приступ као „стварање конкурентне предности кроз побољшање за читав ред величине“.⁶⁰ Док је наводио побољшања која су добијена технологијама пре операције Пустинска олуја, као што су Глобални систем за позиционирање, наочаре за ноћно осматрање и *stelt* технологија, Гарстка објашњава да тај приступ представља покушај да се постигну сличне предности применом војне технологије следеће генерације. Примери које он наводи у дискусији обухватају оружја усмерене енергије, несмртоносна оружја и космичке системе брзе реакције. Алудирајући на математички термин „ред величине“, као десетоструку промену, он такве велике скокове означава термином „Десетострукаши“ („*Ten-X-ers*“).⁶¹

Важан моменат код тежње за тим „десетоструким“ (или чак мање драматичним) побољшањима јесте захтев за лидерством које је потребно да би се остварио успех, а реализовало би се у име самог министра одбране. Под „континуираним малим корацима“, успех се може постићи праксом јаког управљања и стандардним бирократским процесима. С моделом „многа истраживачких средњих скокова“, захтев за лидерством поставља се првенствено у оквиру сваког вида. С приступом од „неколико великих скокова“, министар одбране би морао да испољи снажно лидерство, понекад чак лидерство особе високог, утицајног положаја (слика 5).

⁵⁸ Kugler, L. Richard and Binnendijk, Hans: “Choosing a Strategy,” in *Transforming America’s Military*, ed. Hans Binnendijk (Washington, DC: National Defense University Press, 2002), pp. 57–87.

⁵⁹ OFT, *Military Transformation: A Strategic Approach*, p. 8.

⁶⁰ John Garstka (OASD/SO-LIC), разговор с аутором, 15. фебруар 2008.

⁶¹ Исто.

Захтев за лидерством

Напомена: Интензитет боје у сваком пољу указује на средиште пажње сваког поступка

Слика 5 – Поређење између више приступа трансформацији

Рамсфелд је схватио ту потребу за лидерством и формирао нову организацију која ће подупрети његов агресивни став – Канцеларију за трансформацију снага (*Office of Force Transformation – OFT*). Као својеврстан труст мозга, *OFT* би пребацио трансформацију из царства теорије у царство праксе. На челу с директором као „царем трансформације“, осигурало би се да „здружени концепти буду отворени према изазовима кроз велики број разноврсних иновативних алтернативних концепата и идеја“.⁶² Први директор *OFT* био је пензионисани адмирал Артур К. Себровски. С великим борбеним искуством из Вијетнама и Пустињске олује, академским искуством стеченим на дужности председника Поморског ратног колеџа и штабним искуством директора Система за командовање, контролу, комуникацију и рачунаре при Здруженом генералштабу, Себровски је имао праву комбинацију искуства за ту позицију. Поред тога, како је показао његов чланак у часопису *Proceedings* из 1998. године, „Мрежноцентрично ратовање – његов настанак и будућност“, он је био један од заговорника трансформације одбране.⁶³ Тридесет дана од пензионисања у Морнарици САД, октобра 2001. године, почео је да ради на новој дужности као „цар трансформације“.⁶⁴

Иако је постојала *OFT*, Рамсфелдов процес користио је предности традиционалне улоге видова у организовању, обуци и опремању и сталну концепцијско-развојну улогу Команде здружених снага САД (*United States Joint Forces Command – USJFCOM*) као основни механизам трансформације. Званично процедурално усмерење дошло је из *Смерница за планирање*

⁶² Rumsfeld, TPG, 12.

⁶³ Cebrowski, K. Arthur and Garstka, J. John: “Network-Centric Warfare: Its Origin and Future,” *Proceedings* (januar 1998), http://www.of.t.osd.mil/initiatives/ncw/docs/NCW_Origins_and_Future.doc (сајт посећен 26. јануара 2008).

⁶⁴ Department of Defense, “Arthur K. Cebrowski: Director, Force Transformation,” Official Department of Defense Biography, http://www.of.t.osd.mil/library/library_files/document_388_cebrowski_with_pic.doc (сајт посећен 14. октобра 2007).

трансформације (*Transformation Planning Guidance – TPG*). Тако, *TPG* почиње дискусијом у три поглавља о потреби за трансформацијом и наставља се кратким описом предмета и стратегије трансформације, у складу с онима који су укратко изложени у *Трансформација војске: Стратегијски приступ*. За *USJFCOM*, командна одговорност усредсредила се на „развој захтева за здруженим ратовањем, вођење здруженог концепта развоја и експериментисања, те развој специфичних здружених концепата које одобрава начелник Здруженог генералштаба“.⁶⁵ Даље се у *TPG* идентификују начелници управа видова и команданти видова оружаних снага САД који су „одговорни за развој специфичних концепата за операције подршке и основне надлежности ... и израду мапе пута трансформације“.⁶⁶

Касније је у *TPG* специфицирано да се те путне мапе треба да достављају министру, најкасније до 1. новембра текуће године, с тим да је рок за први такав производ новембар 2003. године.⁶⁷ У вези са садржајем, у *TPG* се инсистирало да те мапе пута буду „изводљиве“:

Мапа пута за 2003, установиће основну процену свих активности трансформације које спроводи Министарство одбране. Следећи скуп ревидираних путних мапа позабавиће се способностима и пратећом метриком која ће се бавити са шест циљева трансформације и здруженим оперативним концептима. Поред тога, видовске мапе пута обезбедиће план изградње способности које су неопходне за подршку [здружених оперативних концепата]. Слично томе, здружена мапа пута обезбедиће план за изградњу здружених способности у подршци [здружених оперативних концепата].⁶⁸

Укратко, Рамсфелдов процес одсликавао је модел агресивног лидерства који је омогућавала организација специфична за трансформацију и који је оствариван првенствено преко видова и Команде здружених снага САД. Следећи изазов био је да се разјасни куда тај процес води, али коришћењем термина који покрећу на акцију.

Рамсфелд против Здружене визије 2020.

Румсфелд никад није идентификовао *Здружену визију 2020* као своје мерило за трансформисану војску,⁶⁹ али поређење нових начина ратовања који су уочени у документу из Клинтонове ере с оним који су описани у неко-

⁶⁵ Rumsfeld, *TPG*, p. 12.

⁶⁶ Исто, стр. 13.

⁶⁷ Исто, стр. 14.

⁶⁸ Исто, стр. 19.

⁶⁹ Terry Pudas (Senior Research Fellow, National Defense University), разговор с аутором, 14. фебруар 2008. године.

лико докумената из Рамсфелдове ере илуструје да су разлике биле у терминологији, а не у суштини. На пример, *Здružена визија* користи израз адмирала Овенса „систем систѐма“, док *Трансформација војске* истиче концепт „Мрежноцентричног ратовања“ Себровског. На крају, оба документа дају визију снага које се могу брзо разместити, у веома „растреситом“ распореду, које изводе прецизне операције засноване на ефектима уз заједничко познавање ситуације и брзо командовање.

Ипак, постоје три значајне разлике у нијанси, које је вредно поменути. Прва се односи на стратегију набавке потребних елемената за стварање нове организације и потребних услова за нови начин вођења рата. Друга разлика је у концепту здруживања, а трећа разлика је у томе како да се код гљудства развије култура креативности и иновирања. Тон *Здružене визије* наводи на то да би „стална инфузија“ у широко доступну технологију омогућила нове способности ратоводства, концепте и структуре наведене у документу.⁷⁰ С друге стране, као што је показано у *Смерницама за планирање трансформације* из априла 2003. године, Рамсфелд је намеравао да обрне смер тог процеса:

Уместо израде планова, операција и доктрине према већ постојећим војним системима, како се то често радило у прошлости, од сада ће Министарство директно увезивати стратегију набавке и здружене концепте будућности како би се обезбедиле неопходне способности за извођење операција будућности.⁷¹

Када је реч о здружености, перцепција *Здružене визије* била је мање захтевна од Рамсфелдове визије. Иако се у *Здružеној визији* говори о „интеграцији“ и „међузависности“, а спомиње се и „интеграција основних надлежности видова“, ⁷² тон тог документа наводи да би се то догодило првенствено на нивоу команданта здружених снага. Тежиште *Здružене визије* јесте недвосмислено на интегрисаном одлучивању и заједничком познавању ситуације са „синхронизованим“ вишекомпонентним операцијама.⁷³ Према Рамсфелду нови стандард био би „међузависност“. Разлози за ту нијансу нису одмах јасни на први поглед, али су вероватно последица жеље да се изради *Здružена визија* као вредан производ, али да се не дира у осетљивост припадника видова. Један пример те осетљивости јесте доктринарни став ваздухопловства да командант ваздухопловних снага мора бити ваздухопловац.⁷⁴

⁷⁰ Shelton, *Joint Vision 2020* (u daljem tekstu *JV 2020*), стр. 3, 24–25.

⁷¹ Rumsfeld, *TPG*, p. 7.

⁷² Shelton, *JV 2020*, p. 31.

⁷³ Исто, стр. 6, 8, 13, 15, 20, 31, 34.

⁷⁴ Air Force Doctrine Center, *Air Force Basic Doctrine*, Air Force Doctrine Document 1, (Washington, DC, 2003), p. 21.

Последња нијанса вредна помена односи се на Рамсфелдову жељу да се усмери на „словну праксу“ Министарства одбране и видова и, конкретно, на начин како да се створи неопходан кадар за стварање иновација које ће да воде ка успеху. *Здružена визија* указује на значај здружене обуке и образовања. Тежиште је на стварању кадра будућности.⁷⁵ Није било никакве дискусије о било каквом агресивном настојању да се унапреде и задрже најкреативнији и најсмелији припадници војске и Пентагона. Као што се види у *TPG*, Рамсфелд је одлучно коментарисао да Министарство одбране представља своје приоритете, „најочигледније унапређивањем појединаца који предводе у иновацијама“.⁷⁶ Разлог за ту разлику налази се, највероватније, у жељи Пентагона да *Здружену визију* направи као трајан и подстицајан производ избегавајући јединствене проблеме који су у вези с „одливом мозгова“ и бригом за сигурност запослења.

Способности, потпорни стубови и циљев

Снаге засноване на способностима представљају оно што ће Пентагон користити за дефинисање структуре будућих снага; оне представљају крајњи нуспроизвод трансформације. У *Четворогодишњем прегледу одбране 2001*, разматра се удаљавање министарства од регионалне стратегије два рата и усмеравање ка новој структури снага која би била дефинисана скуповима вештина које би видови требало да поседују. Тај помак нужно тражи од видова (појединачно, а и као тима) да критички преиспитају своје трајне улоге и одговорности у контексту веома динамичног, асиметричног света заснованог на информатици. То уопште не значи да су традиционални рат између две државе или трајни принципи сада сасвим *passé*. Међутим, видовима је заиста потребно да преиспитају скупове својих вештина и, при томе, да обраћају пажњу на исход колективне мисије у целокупном спектру војних операција. Структура снага ће тада постати питање не „колико јединица, или тенкова, бродова и авиона“, него „каква врста ефекта или колико брзо“. Аналитичар *RAND*-а Пол К. Дејвис, у свом есеју „Интегрисање програма трансформације“ даје сличну дефиницију:

Први принцип ... јесте организовати ... према способностима за извршење мисије. Иако се на ваздухоплове, бродове и тенкове може гледати као на „способности“, способности од највећег интереса ... јесу способности за извршење кључних мисија. Није довољно само да се имају платформе, оружје и инфраструктура. Од највеће важности је да ли се мисије могу поуздано извршити у широком спектру оперативних околности.⁷⁷

⁷⁵ Shelton, *JV 2020*, pp. 34–36.

⁷⁶ Rumsfeld, *TPG*, p. 8.

⁷⁷ Paul K. Davis: “Integrating Transformation Programs,” in *Transforming America’s Military*, p. 210.

Концепт снага које су засноване на способностима, као основну замисао, омогућавају кључни подржавајући концепти. Најистакнутије су Мрежноцентрично ратовање (*Network Centric Warfare – NCW*) и Операције засноване на ефектима (*Effects Based Operations – EBO*).

Операције засноване на ефектима (*EBO*) имају своје присталице и противнике, а сврха тог пројекта није да даје аргументе за њихове добре стране или против њих.⁷⁸ Оне су, међутим, кључни елемент за разумевање снага заснованих на способностима. Команда здружених снага САД, у свом појмовном речнику, наводи да се *EBO* „усредсређују на повезаност акција с ефектима и циљевима“.⁷⁹ У вези с тим, Даглас Макгрегор описује *EBO* мало практичније, при томе напомиње да „размишљање засновано на ефектима укључује логички процес идентификовања жељеног [исхода], а затим грађење ланца узрока и последица који води ка жељеном исходу“.⁸⁰

С *EBO* настоји се да се превазиђе традиционално ратовање директним сучељавањем и изнуривањем тако што се прецизно одређује жељено крајње стање. Код *EBO* важније је да се промени понашање непријатеља, него да се униште његове снаге. На пример, ако командант здружених снага (*Joint Forces Commander – JFC*) жели да контролише неко подручје, онда се тај ефекат може постићи неутралисањем увећаног дотура горива непријатељу у односу на уобичајени дотур горива или пресецањем праваца којима би он могао да уђе у то подручје савезничком ватром с велике даљине, ваздухопловним снагама или крстарећим ракетама. Чак би *JFC* могао да користи психолошке или информационе операције како би спречио непријатељеве снаге да то подручје сматрају тако значајним. У свим ситуацијама, *EBO* захтевају и да *JFC* избалансира војни резултат с разумевањем секундарних ефеката, с једне стране, како локално становништво гледа на операцију или, с друге стране, каква је међународна подршка те операције.

Фред Кејган помиње популарност *EBO* код ваздухопловних ентузијаста, као и оклевање копнених снага да их у потпуности прихвате.⁸¹ Међутим, *EBO*, саме по себи, не промовишу један вид више од другог, нити доказују да су мање, лакше или малобројније снаге боље. Оно што *EBO* промовишу јесте схватање да су ефекти у умном склопу противника и дугорочни ефекти једнако важни као и краткорочни исходи. Према томе, за успех је потребно разумевање начина како непријатељ види и схвата догађаје који су пред њим – а за то је потребна опсежна обавештајна способност.

⁷⁸ Milan N. Vego: “Effects Based Operations: A Critique,” *Joint Forces Quarterly* 41 (2d Quarter 2006), pp. 51–57.

⁷⁹ US Joint Forces Command Website, <http://www.jfcom.mil/about/glossary.htm#E> (сајт посећен 16. октобра 2007).

⁸⁰ Douglas Macgregor: *Transformation Under Fire: Revolutionizing How America Fights*, p. 71.

⁸¹ Kagan, p. 185.

У документу *Трансформација војске: Стратегијски приступ* тврди се да успешне операције засноване на ефектима нису могуће без мрежноцентричних организација. Као што се у истом тексту наводи,

Мрежноцентрично ратовање не зависи само од технологије саме по себи; оно је и функција понашања. [...] Моћ долази од информација, приступа и брзине. Добит, *NCW* остварује способношћу бољег садејства и координације у реалном времену, чији су резултати већа брзина командовања, већа самосинхронизација и већа прецизност жељених ефеката.⁸²

Мрежноцентрично ратовање ставља акценат на хоризонталније командне структуре и одлучивање на нижим нивоима, на основу стално присутне свести о командантовој замисли и њеним могућим изменама. Тери Пудас повезује *NCW* са идејом да ће самосинхронизујућа информација велике брзине „заменити масовне снаге“ на савременом бојном пољу.⁸³ Тако би лаке, окретне снаге које примају информације у реалном времену могле брже да реагују на динамику бојног поља, него њихови противници да усредсреде ефекте на непријатеља ради обликовања исхода на позитиван начин, чак и ако непријатељ можда има бројно надмоћније снаге. Мрежноцентрично ратовање је технолошко отелотворење Џон Бојдове повратне спреге „Осмотри, оријентиши се, одлучи, дејствуј“ („Observe, Orient, Decide, Act – OODA“). За постизање јаке мрежноцентричне способности, у *Трансформација војске: Стратегијски приступ* даље се идентификују „принципи који регулишу“ *NCW*:

- „борити се прво за постизање информационе надмоћи“;
- акценат стављати на „веома добро заједничко познавање ситуације“ кроз „садејствујућу мрежу мрежа“ путем које „корисници информација постају, такође и достављачи информација“;
- развити „динамичку самосинхронизацију“ увећавањем могућности тактичких снага да дејствују самостално и да саме коригују своје задатке на основу заједничког познавања ситуације и командантове замисли;
- развити „досег дубинских сензора“ који се могу „разместити, дистрибуирати и умрежити“ и сталну обавештајну активност, осматрање и извиђање и повећати „брзину командовања“ скраћењем потребног времена у спрези „сензор–доносилац одлуке–стрелац“.⁸⁴

Иако је *NCW* исто толико концепт понашања колико и технички концепт, оно заиста поседује изражени технолошки фактор. Према томе, сходно самој својој природи, оно би нужно захтевало побољшања код сателита, ширине радио фреквенција, беспилотних летелица и нанотехнологије. У вези

⁸² *OFT, Military Transformation: A Strategic Approach*, p. 31.

⁸³ Пудас, разговор с аутором, 14. фебруар 2008. године.

⁸⁴ *OFT, Military Transformation: A Strategic Approach*, pp. 31–32.

с тим, Џон Гарстка напомиње да је за *NCW* посебно важно да се повећа могућност реаговања снага које базирају у космосу.⁸⁵ Наводећи концепт „Оперативно одговарајући космос“ („*Operationally Responsive Space*“), Гарстка истиче да би време реаговања из космоса требало да се сведе на сате, или чак минуте.⁸⁶ Концепт *NCW* требало би чак да се позабави с дуготрајним проблемима који су повезани са здруженом, коалиционом и интерресорном интероперабилношћу.⁸⁷

Четири „стуба“ трансформације служе као јасан доказ да је Рамсфелд схватао трансформацију као стални процес, те су јој стога потребне основне спознаје које ће усмеравати њен развој и прилагођавање – и да служе као темељ њених снага. Те спознаје би функционисале као дугорочна перспектива која омогућава трансформацију:

- стуб један: јачање здружених операција,
- стуб два: експлоатисање обавештајне предности САД,
- стуб три: развој концепата и експериментисање и
- стуб четири: развој трансформационих способности.⁸⁸

Јасно је да је Рамсфелд мислио да интензивира здруженост видова, па чак и у интерресорном и коалиционом подручју. У том смислу, „модуларност“ је можда бољи термин. Модуларност се не разматра у актуелним текстовима Пентагона о трансформацији, али се јавља код КоВ САД.⁸⁹ Модуларност је нешто више од пуких здружених операција и превазилази сам појам интероперабилности. Модуларност је захтев за провајдерима способности да буду довољно оријентисани на здруженост и да буду довољно интероперабилни, да би били успешни, нарочито уз минималан или нулти временски рок. „Провајдер способности“ могао би да буде једновидовски, здружени или интерресорни тим који се команданту здружених снага (*JFC*) представља као засебно средство. Може постојати више од једног провајдера способности по евентуалној жељеној способности (чак и када та способност не постоји у оквиру сваког вида). У суштини, према потреби, команданту здружених снага био би приказан (идеално би било из Команде здружених снага САД) мени опција помоћу којих он може да произведе жељени оперативни исход који је резултат комбинације способности коју он сачини од расположивих. Поента је да су понуђене опције у менију интероперабилне, интердоктринарне и довољно флексибилне да буду успешне у оквиру наменски формираног тима, без обзира на то које још специфичне организа-

⁸⁵ Гарстка, разговор с аутором, 15. фебруар 2008.

⁸⁶ Исто.

⁸⁷ Clay Wilson: “Network Centric Warfare: Background and Oversight Issues for Congress”, Congressional Research Service, (Washington, DC, 2004), CRS-2 – CRS-3.

⁸⁸ Rumsfeld: *TPG*, pp. 15–21.

⁸⁹ Douglas A. Macgregor: “Transforming Jointly,” in Binnendijk, *Transforming America’s Military*, p. 226.

ције ту учествују. Даглас Макгрегор користи израз „укључи се и играј“.⁹⁰ Мада су по концепту блиски модуларности, важно је поменути да провајдери способности не морају да буду исте величине нити да раде у сличном временском опсегу. Они једноставно морају да буду узајамно заменљиви кад се ради о исходу.

Такође, овај стуб, поставио је захтеве за стратегију набавке и стратегију организације у Министарству одбране. Нове способности и њихове пратеће платформе, доктрине и организације биле би од почетка здружене и осмишљене за потребе четири концепта здруженог дејствовања (*Joint Operating Concepts – JOC*): безбедност матичне територије, операције стабилизације, стратегијско одвраћање и веће борбене операције.⁹¹ Ти захтеви утицали су на интероперабилност при стварању система од самог почетка (за разлику од накнадног подешавања система након набавке) и још више оснажили, већ поменути дискусију о модуларности.

Као што је истакнуто у поменутој дискусији о *EBO*, обавештајна делатност биће приоритетна. Како се наводи у *TPG*, она служи да обезбеди стратегијско и оперативно упозоравање, а представља основни темељ на којем почивају *EBO*. У вези с тим, *TPG* даље прецизира да ће обавештајна слика, коју обезбеђују САД, бити истрајна и доследна.⁹² Она треба да обезбеди непрекидан проток података, те да произведе сличне резултате у целој мрежи корисника. Такође, она ће, доласком мрежноцентричног ратовања и брзог командовања, имати сопствене модуларне атрибуте:

[Обавештајне способности САД] обезбедиће хоризонталну интеграцију и осигураће да сви системи буду укључени у глобалну информациону мрежу, системе заједничког познавања ситуације и трансформисане системе командовања, контроле и комуникација.⁹³

Последња два стуба представљају завршне трајне спознаје Рамсфелдове визије трансформације. Променом културе Пентагона, Рамсфелд се надао да ће покренути непрекидни процес помоћу којег ће САД увек бити испред потенцијалних противника. Развој концепта и експериментисање захтева „надметање идеја“.⁹⁴ Експериментисање омогућава Министарству одбране да управља ризицима који су повезани с неизвесностима стратешке паузе и недостатком јасно дефинисаних претњи. Стога, *TPG* иде дотле да налаже борбеним командама и видовима да развијају трајне формалне методе како би осигурали да се нови начини вођења рата развију и тестира-

⁹⁰ Исто.

⁹¹ Rumsfeld: *TPG*, str. 15.

⁹² Исто, стр. 17.

⁹³ Исто.

⁹⁴ Исто.

ју.⁹⁵ Слично томе, четврти стуб одређује да те исте организације одржавају формални процес кроз који се нове способности развијају и дају на коришћење Министарству одбране.

Даље илуструјући Рамсфелдов став о хитности трансформације, у стратегији су додатно назначени „циљеви“. На пример, ти циљеви представљају почетни скуп способности које би произвели стубови, као прва вода која истиче из трансформационе пумпе, а које би тиме побољшале репертоар нових снага заснованих на способностима. Штавише, циљеви би ојачали и саме стубове. На стратегијском нивоу, у документу *Трансформација војске: Стратегијски приступ* наводи се шест изузетно значајних способности:

- циљ 1: заштита критичних база и сузбијање хемијског, биолошког, радиолошког и нуклеарног оружја;
- циљ 2: пројектовање и одржавање снага у околностима онемогућеног приступа;
- циљ 3: ускраћивање уточишта непријатељу;
- циљ 4: коришћење могућности информационе технологије;
- циљ 5: осигурање информационих система и извођење информационих операција и
- циљ 6: јачање космичких способности.⁹⁶

Свих шест циљева доприносе кровном концепту „Одвраћање истурањем“. Прва три су „циљеви оријентисани на мисију“; а преостала три јесу „циљеви који стварају могућности“.⁹⁷ Разумевање концепта „Одвраћање истурањем“ омогућава да се сваки од наведених шест циљева јасније схвати:

Способност снага САД да предузму акцију из истурене области и брзо буду ојачане из других области, те поразе противнике у кратком року и одлучно, знатно ће допринети нашој могућности да управљамо стратегијским окружењем будућности.⁹⁸

У вези с тим, концепт „Одвраћање истурањем“ наговештава брзо реаговање на развој ситуације на такав начин да се непријатељ повуче, одустане или буде брзо онеспособљен, чиме би се смањило или елиминисао захтев за повећаним размештајем снага и борбеним операцијама. Као додатна корист, ако непријатељ не би одмах реаговао на те ефекте, окружење би било повољно за здружене, интерресорне, или коалиционе активности.

Према овој дефиницији, циљеви оријентисани на мисију и циљеви који стварају могућности имају значајну улогу у овом концепту. Истурање посебно значајних база представља страну једначине која се односи на снабде-

⁹⁵ Исто, стр. 18.

⁹⁶ OFT, *Military Transformation: A Strategic Approach*, pp. 17–19.

⁹⁷ Исто, стр. 17.

⁹⁸ Исто, стр. 30.

вање, док истурање и одржавање снага представља страну једначине која се односи на потрошњу. Производ те једначине јесте трећи циљ, такозвани „непријатељ без уточишта“. Циљеви који стварају могућности доприносе подршци тако што путем космоса или сајбер-простора обезбеђују информације, обавештајне податке и јасна упутстава организацијама које воде рат, обликујући тим операцијама борбени простор тако што ускраћују непријатељу могућност употребе истог медија. Ниједна локација на свету не би била имуна од способности САД да виде и анализирају окружење те да у сценарио убаце целовите, јединствене и одлучујуће ефекте.

Рамсфелдов програм трансформације није био ограничен на тих шест циљева. Релевантна литература о трансформацији, пре свега *TPG*, наводи ла је додатне циљеве који су још јаче подупирали сваки од та четири стуба.⁹⁹ Табела 1 приказује најзначајније од тих нових способности.

Табела 1

*ТПГ циљеви за подршку стубовима трансформације*¹⁰⁰

Стуб 1 – Јачање здружених операција	Стуб 2 – Експлоатисање обавештајне предности САД
<p>Развој краткорочних здружених операција, Развој средњерочних здружених концепата, Развој нове дугорочне здружене визије, Развој сталног Штаба здружених снага, Заједничка релевантна оперативна слика, Унапређене способности обавештајног рада, осматрања и извиђања, Унапређене способности сензор–стрелац, Глобални проток информација, Адаптивно планирање, обука и увежбавање за мисију.</p>	<p>Рано упозорење на ескалацију кризе, Унапређени процеси одабира циља, Унапређена процена последица борбе, Истрајан и континуиран приступ обавештајним подацима, Хоризонтална интеграција обавештајних система, Интеграција обавештајне активности с командовањем и контролом.</p>
Стуб 3 – Развој концепата и експериментисање	Стуб 4 – Развој трансформационих способности
<p>Унапређени експериментални програми: – агресивне асиметричне претње, – употреба виртуелних способности и претњи, – побољшана инфраструктура „Црвеног тима“, – процедуре и начин чувања искустава и поука. Унапређене ратне игре: – примена концепата типа „Човек у петљи“ и – примена комерцијално доступне технологије. Побољшано моделовање и симулација, Процена здружених националних способности за обуку.</p>	<p>Видови да развију трансформационе мапе пута, Концепти вођења рата изведени из борбене улоге командира, Брза здружена набавка, Побољшано тестирање и евалуација, Уграђивање трансформације у здружено обучавање и Побољшана здружена едукација за професионални развој.</p>

⁹⁹ Rumsfeld, *TPG*, стр. 15–21.

¹⁰⁰ Исто.

Добитници и губитници

Летимични преглед стратегијских и детаљнијих циљева у претходном делу текста јасно указује на склоност ка технологији у Рамсфелдовој визији трансформације. Тај програм захтевао би знатна материјална средства. Међутим, Рамсфелд би се вероватно наљутио на примедбу да је трансформација, сама по себи, била програм набавке високе технологије. У његовој визији инсистира се – да доктринарни и организациони развој чине темељ на којем почива програм. Он се вероватно не би сложио с идејом о „добитницима“ и „губитницима“ у том процесу. Јер, кад се постави питање националне одбране, једини добитници (који су важни) били би САД, њени савезници и њени интереси. Тери Пудас примећује да је у неизвесним временима циљ да се „прво створи ширина у погледу способности, затим генерише дубина помоћу више провајдера способности“.¹⁰¹ С обзиром на то, логично је да ће бити организација, структура и система који добијају већу министарску и фискалну подршку на основу овог програма, од других – бар краткорочно. Табела 2 приказује вероватне „добитнике“ и „губитнике“, на основу Рамсфелдовог процеса и жељених исхода трансформације.

Табела 2

Добитници и губитници трансформације

Трансформациони „добитници“	Трансформациони „губитници“
Космички системи и операције, Беспилотне летилице, Стратегијски и тактички ваздушни транспорт, Платформе за попуну горивом у ваздуху, Информационо ратовање и операције, Здружено командовање, контрола и комуникације, Развој доктрине/Трустови мозга, Снаге за специјалне операције, Истраживање и развој, Противракетна одбрана, Команда здружених снага САД, Стратегијска команда САД, Команда за специјалне операције САД, Команда транспорта САД и Агенција за више истраживачке пројекте одбране.	Тешко оклопљена и гусенична возила, Велике поморске борбене групе и организације, Једнонаменски ловачки авиони и бомбардери и Једнонаменске борбене организације.

¹⁰¹ Pudas, разговор с аутором, 14. фебруар 2008.

Како би се дискусије специфичне за видове одложиле за каснија поглавља, у овој табели намерно је изостављена референца с било којим конкретним видом. Ипак, било би неумесно рећи да према Рамсфелдовој визији неки видови не би себе сматрали више „губитницима“, него други. У најширем смислу, међутим, Рамсфелдова визија трансформације ставља у повољнији положај системе и организације који су истицали хоризонталне командне структуре, здружене примене и операције, брзо дејство и нове технологије и концепције ратовања. Сразмерно мања пажња дата је снагама с веома вертикалним структурама командовања, спорим реаговањем, једном наменом и гломазном логистиком.

Институционализација трансформације

Разумевање трансформације на нивоу министарстава било је нејасно, а тумачења појединих видова и Команде здружених снага САД (*USJFCOM*) учинила су процес још нејаснијим. Иако нису успевали ни да дефинишу трансформацију на исти начин, појединачни видови и *USJFCOM* посматрали су своје трансформационе одговорности кроз различите призме и на другачији начин спроводили своје обавезе у вези с трансформацијом. Утицај тих разлика у ставовима зависи од тога како се посматра организациона озбиљност МО према процесу. У најбољем случају, видови и *USJFCOM* искрено су настојали да одговоре на позив министра одбране и нејасно дефинисане задатке и приказе будућих прилика да се ангажују у озбиљној здруженој и интерресорној дебати о правцу трансформације. У најгорем случају, те организације спроводиле су трансформацију као само још један додатни штабни пројекат, и само су препаковале дугогодишње програме набавке као „трансформационе“. Као што је то обично случај, истина је негде између тих крајности. Међутим, у овом моменту коректно би било рећи да су те варијације ослабиле дијалог јавности о трансформацији до те тачке да су се организацијске целине унутар Министарства одбране и ван њега усредсредиле на оно што могу (или што су мислили да могу) да ураде. У вези с тим, даља дебата о трансформацији скренула је с правца и прешла у дебату о набавци система, релативној буџетској равнотежи између видова те уоченим добитницима и губитницима трансформације. Упркос неколико заиста сјајних покушаја у правцу побољшања доктрине, образовања, обуке и ангажовања, та достигнућа прошла су незапажено у јавности – због колективног пропуста МО да дефинише и спроводи трансформацију језгровито и на интегрисан начин.

У овом делу текста истражује се како су појединачни видови, *USJFCOM* и други кључни играчи гледали на изазов трансформације и како су поступали у вези с тим, у три периода, за време Рамсфелдовог мандата када је

он био на положају министра одбране. Први период, од октобра 2001. године до априла 2003, који је започео *Четворогодишњим прегледом одбране 2001.* (*Quadrennial Defense Review – QDR*), а завршио се са *TPG*. Други период почиње објављивањем *TPG*, а завршава се објављивањем *QDR 2005*. Последњи период, од 2005. до 2007, у којем је трансформација постала догађај без усмерења и изгубила приоритет у односу на рекапитализацију због продужења операција у Ираку и Авганистану. Механизми за дискусију обухватају видовске „Мапе пута трансформације“ и годишње извештаје о стању готовости, као и значајне здружене и видовске иницијативе у области доктрине, образовања и обуке. У последњем делу текста анализирају се предности и мане америчког приступа трансформацији и даје прогноза њене одрживости у пост-Рамсфелдовој ери.

Од 2001. до 2003. године – Почетни кораци трансформације

Рамсфелд је званично обзнанио своју визију објављивањем веома ишчекиваног *Четворогодишњег прегледа одбране 2001.* године, иако је трансформација покренута пре његовог мандата на положају министра одбране, а била је и једна од тачака председничке кампање 2000. године.¹⁰² Ту визију ојачао је око месец дана касније формирањем Канцеларије за трансформацију снага (*OFT*). Упркос томе, током 2002. године и првом делу 2003. године, видови су радили на трансформацији само по веома општим формалним смерницама. Тек априла 2003, када је *OFT* званично објавила *TPG*, видови су добили конкретно усмерење по којем су могли да раде.

До лета 2002. *OFT* је израдила нацрт *TPG*, али је њихово званично усвајање одгођено због неслагања међу видовима, као и видова с министром одбране, о стварној улози тог документа. Како је навео један официр из састава радне групе при ваздухопловству, Рамсфелд је у почетку хтео да задаци из оквира тих смерница представљају високо позиционирани модел управљања буџетским приоритетима, као и активностима између видова и унутар њих. Рамсфелд је настојао да задржи надлежност коначног одобравања за специфичне функције организовања, обуке и опремања, које су традиционално припадале видовима. Због тога се сваки вид снажно успротивио том приступу, па је с обзиром на процес координације одложено

¹⁰² Министарство одбране је објавило *2001 QDR*, 30. септембра 2001, око три недеље након напада на САД, 11. септембра. Иако су ти напади убрзали доношење тог новог документа, интерес јавности био је велики због очекиваних промена „америчког начина ратовања“ и померања средишта пажње с Европе на Пацифичко војиште и Азију о чему се причало.

усвајање *TPG*.¹⁰³ Они су заједно тврдили да већ постоје званични форуми путем којих се министру одбране пружа прилика да даје примедбе и обликује активности видова. Ти форуми обухватили су, поред осталог, и „Смернице за стратегијско планирање“, „План одбране за будуће године“ и „Систем планирања, програмирања, буџетирања и извршења“ (*PPBE*). Они су тврдили да *TPG* мало доприноси дијалогу о трансформацији.¹⁰⁴ Министар одбране, видови и *OFT* изгладили су те разлике тек у пролеће 2003. године и договорили се о редукованој улози *TPG*, као форуму за координацију видова, *USJFCOM* и *OFT* и извештавање о напретку трансформације.

Упркос недостатку званичних смерница, рад видова и *USJFCOM* на плану трансформације није посустајао. Сваки вид може лако да укаже на размишљања и напоре који су постојали пре Рамсфелдовог доласка на положај министра одбране у Бушовој администрацији. Баш та размишљања, из периода пре Рамсфелда, обојила су став сваког вида о трансформацији и представљала су зрно раздора у њиховим појединачним визијама. Упркос томе, чињеница је да су видови и *USJFCOM* схватили озбиљност министра одбране и, у недостатку званичних смерница, до 2002. године, већ започели сопствене путеве ка трансформацији.

Иако није осмислила назив за „трансформацију“, од октобра 1999, Копнена војска САД дала је првенство трансформацији, убрзо након окончања операције *Савезничка сила*, бомбардовања Србије у амбијенту настојања Косова да стекне независност. Без обзира на то да ли се та операција сматра успехом ваздухопловних снага, чињеница да је председник Србије Милошевић капитулирао отприлике истовремено када су се на сцени појавиле тешке копнене снаге потпуно је одговарала начелнику Штаба копнених снага САД, генералу Ерику Шинсекију (*Eric Shinseki*).¹⁰⁵ Наиме, генерала је бринула чињеница да су те исте снаге сувише тешке за лоше путеве и мостове у том региону.¹⁰⁶ Шинсекијев одговор на захтев за лакше, покретљивије снаге указао је на три приоритета: увођење високотехнолошких „циљних снага“ у року од десет година; „прелазне снаге“ засноване на постојећој технологији, са средиштем пажње на „захтеву тог вида да премости оперативни раскорак између [својих] тешких и лаких снага“; модернизација и рекапитализација „наслеђених снага“, постојећих платформи и организација које вид тренутно има.¹⁰⁷

¹⁰³ Moreton Rolleston (AF/A8X), телефонски разговор с аутором, 27. новембар 2007. и директан разговор с аутором, 15. фебруар 2008. године.

¹⁰⁴ Исто.

¹⁰⁵ Bruner, Edward F: "Army Transformation and Modernization: Overview and Issues for Congress," Congressional Research Service (Washington, DC, 2003), CRS-2.

¹⁰⁶ Исто.

¹⁰⁷ White, Thomas E. and Shinseki, Eric: "A Statement on the Posture of the United States Army 2002," презентирани комисијама и поткомисијама Сената Сједињених Држава и Представничког дома 107. Конгреса (Washington: Office of the Chief of Staff, US Army), стр. 9.

Најхитнија краткорочна активност била је увођење у употребу прелазних снага, које ће убрзо добити назив „привремени бригадни борбени тим“,¹⁰⁸ а који се заснивао на средњеоклопљеним возилима точкашима које су производили *General Motors* и *General Dynamics*.¹⁰⁹ Дугорочније набавке укључивале су конструисање и увођење у употребу „Борбеног система будућности“ („*Future Combat System*“), хеликоптера Команчи (*Comanche*) и неколико надоградњи Система за командовање, контролу, комуникације, рачунаре, обавештајну делатност, осматрање и извиђање (*Command, Control, Communications, Computers, Intelligence, Surveillance, and Reconnaissance – C4ISR*), а све за потребе циљних снага.¹¹⁰ Наслеђене снаге биле би ојачане набавком самоходне хаубице Крсташ (*Crusader*), као и надоградњама хеликоптерске флоте КоВ, тенкова М1 Абрамс (*Abrams*) и борбених возила М2 Бредли (*Bradley*).¹¹¹ Схватајући да се „трансформација односи на оно шта радимо, али и како то радимо“, Шинсеки је увео и низ иницијатива на плану гљудства, образовања, обуке и готовости.¹¹²

Иако веома оспоравана у војним круговима,¹¹³ самопрокламована надмоћ војног ваздухопловства у операцији *Савезничка сила* имала је за последицу да се уважавало мање одлагање, што није био случај с копненим снагама. Иако је ценио да је *RMA* у току и прихватао концепте из *Здружене визије 2020*, овај вид, традиционално усмерен на технологију, није се истински посветио трансформацији као јасном, организационом приоритету све до 2002. године.¹¹⁴ Међутим, елементи трансформационе мисли били су јасно видљиви и пре тог времена. На пример, будући начелник Штаба ваздухопловства САД, генерал Џон Џампер (*John Jumper*) је, као командант Борбене команде ваздухопловства САД, обзнанио своју визију Глобалних ударних наменских снага (*Global Strike Task Force – GSTF*) у пролећном издању часописа *Aerospace Power Journal* (2001). Те снаге (*GSTF*), које ће касније бити једна од шест формација наменских снага са специфичним способностима, биле су осмишљене у ранијем периоду и представљале су ударну организацију за брзо реаговање, изграђену по моделу Ваздухопловних експедиционих снага и засновану на низу сензора, командних чворова и *F/A-22*. Према генераловим речима, *GSTF* би била „допринос Ваздухопловства

¹⁰⁸ Касније познат под називом *the Stryker Brigade Combat Team (SBCT)*.

¹⁰⁹ Bruner, CRS-3.

¹¹⁰ White and Shinseki, pp. 9–10.

¹¹¹ Исто, стр. 11–12.

¹¹² Исто, стр. 4–8.

¹¹³ Видети Benjamin S. Lambeth: *NATO's Air War for Kosovo: A Strategic and Operational Assessment* (Santa Monica: RAND, 2001) and Bruce R. Nardulli, Walter L. Pery, Bruce Pirnie, John Gordon IV, and John G. McGinn, *Disjointed War: Military Operations in Kosovo, 1999*, (Santa Monica: RAND, 2002).

¹¹⁴ United States Air Force, “Posture Statement 2000,” (Washington, DC, 2000); United States Air Force, “United States Air Force Posture Statement 2001,” (Washington, DC, 2001); United States Air Force, “Air Force Posture Statement 2002,” (Washington, DC, 2002).

САД националним снагама за први удар“ (*kick-down-the door force*).¹¹⁵ Слично копненим снагама, ваздухопловство је током деведесетих година 20. века и после тога доследно, радило на неколико иницијатива као делу своје стратегијске поруке у областима обуке и школовања, задржавања кадра, инфраструктуре и људства. Мада није изложило краткорочне, средњорочне и дугорочне циљеве, приоритети Ваздухопловства САД на плану набавке обухватили су *F/A-22*, ласер стационаран у космосу, минијатурне сателите, више система беспилотних летелица, те неколико надоградњи *C4ISR*. Поред тих приоритета у набавци, Ваздухопловство САД показало је да размишља у правцу трансформације тако што је прочистило свој концепт Ваздухопловних експедиционих снага из деведесетих година 20. века, осмислило Центар за ваздухопловне операције као оружани систем за командовање и контролу у својој надлежности и иницирало већу оперативну интеграцију активних снага, Ваздухопловне националне гарде и Ваздухопловства САД.¹¹⁶

Међутим, до момента када је 2002. године Ваздухопловство САД објавило свој извештај о стању готовости, трансформација је добила јасан приоритет. У том документу цео одељак посвећен је трансформацији, а *GSTF* и друге иницијативе о којима је раније било речи представљене су као битан елемент трансформације. За разлику од копнених снага, а у складу са својим убеђењем, главна порука извештаја Ваздухопловства САД за 2002. била је и даље усредсређена на рекапитализацију и јачање основних надлежности тог вида, насупрот организационом или доктринарном прилагођавању.¹¹⁷

Иако је Морнарица САД учествовала у операцији *Савезничка сила*, за њу то није био тренутак разјашњења као што је то био случај са копненим снагама или ваздухопловством. Морнарица може, више од копнених снага и ваздухопловства, да тврди да је доследно настојала да искористи повољности *RMA* након *Пустинске олује*, чак иако је „терминологију трансформације с великим почетним словом „Т“ почела да користи много касније.¹¹⁸ Крајем 1992, када је објавила *From the Sea*, Морнарица САД је званично начинила помак с хладноратовских сукоба са Совјетским Савезом на „плавом мору“ на нову серију сценарија везаних за приобаље.¹¹⁹ Као одраз тог новог

¹¹⁵ Jumper, John: "Global Strike Task Force: A Transforming Concept, Forged by Experience," *Aerospace Power Journal* 15, No. 1 (Spring 2001), p. 35.

¹¹⁶ United States Air Force, "Posture Statement 2000," (Washington, DC, 2000), pp. 29–31, 32–34; and United States Air Force, "United States Air Force Posture Statement 2001," (Washington, DC, 2001), pp. 5–7, 20.

¹¹⁷ United States Air Force: "Air Force Posture Statement 2002," (Washington, DC, 2002), pp. 4–74.

¹¹⁸ Израз „трансформација с великим ‘Т’“ употребио је Thomas L. McNaugher у: "The Real Meaning of Military Transformation: Rethinking the Revolution," *Foreign Affairs* 86 (January/February 2007), pp. 140–147.

¹¹⁹ Sean O'Keefe, Frank B. Kelso II, C. E. Mundy, Jr, *From The Sea* (Washington, DC, 1992), http://www.au.af.mil/au/awc/awc_gate/navy/fromsea/fromsea.txt, (сајт посећен 30. новембра 2007).

средишта пажње, тај вид иницирао је програм Разарача DD(X)¹²⁰ и почео да модификује своје концепте обуке и опреме за веће здружене операције, првенствено с Маринским корпусом САД. У погледу улоге морнарице у тим операцијама, већи нагласак је стављен на амфибијски рат, мински рат и одбрану од подморница на дизел-електропогон и малих површинских пловила,¹²¹ а сматрали су да случај напада на брод *USS Cole*, који се одиграо 2000. године, оправдава тај став. Остали приоритети укључивали су беспилотне летелице и подводна пловила без људске посаде (*unmanned underwater vehicles – UUV*), као и ширу употребу *stelt* технологије, истовремено с програмом Здруженог офанзивног ловца (*Joint Strike Fighter*).¹²²

Иако су приобалне операције биле у средишту пажње, Морнарица САД била је у ствари први вид који је прихватио Мрежноцентрично ратовање (*NCW*). У том циљу, она је као део свог програмског упутства за 2002, изложила *FORCEnet* концепт, *Визија... Присуство... Моћ (Vision ... Presence ... Power)*:

За борбену способност *FORCEnet* користиће се предности најновије информатичке и мрежне технологије ради интегрисања веома растресито распоређених људи који доносе одлуке, сензора за приказ ситуације и одабир циља, те снага и оружја, у веома адаптиван, свеобухватни умрежен систем ради постизања невиђене ефикасности за извршавање задатака и борбене готовости снага. Наиме, *FORCEnet* је интегрисани систем сачињен од компонената снага, односно припадника видова који учествују у борбеним дејствима и који су уграђени у информациону мрежу. Свеобухватни *FORCEnet* систем интегрише и оперативно спаја борце, сензоре, оружја, командовање, контролу, обавештајну делатност, осматрање и извиђање с информационим инфраструктурним објектима у борбене способности које омогућавају *NCW* и обезбеђују информациону доминацију у целокупном спектру мисије Морнарице САД. Тако ће, *FORCEnet* омогућити доминацију у борбеном простору помоћу свеобухватног знања, усредсређеног извршавања и координисане одрживости заједничке за све потпуно умрежене поморске, здружене и комбиноване снаге.¹²³

¹²⁰ J. Michael Gilmore, Assistant Director of National Security, (testimony, Subcommittee on Projection Forces, Committee on Armed Services, US House of Representatives, Washington, DC, July 19, 2005), навео је у документу Конгресне службе за буџет (*CBO*) под насловом "The Navy's DD(X) Destroyer Program" (Washington, DC, 2005), стр. 3: „DD(X) се конструираше као вишенаменско површинско борбено средство... Способности тог брода усредсређене су на обезбеђење ватрене подршке снагама на обали помоћу два побољшана топовска система калибра 155 милиметара и 80 ракетних цеви које могу да носе крстареће ракете Tomahawk или друго оружје. Према изјави одговорних у Морнарици САД, DD(X) биће способнији од постојећих крстарица и разарача за дејства против претњи из приобалних области, као на пример, од подморница на дизел-мотор и електропогон, мина, многобројних малих чамаца и крстарећих пројектила.“

¹²¹Rourke, Ronald O: "Naval Transformation: Background and Issues for Congress," Congressional Research Service, (Washington, DC, 2003), CRS-3.

¹²² Исто, CRS-4 – CRS-5.

¹²³ United States Navy: "2002 Program Guide, *Vision... Presence... Power*," (Washington, DC, 2002) <http://www.navy.mil/navydata/policy/vision/vis02/vpp02-ch3v.html> (сајт посећен 30. новембра 2007).

Морнарица је поменула *FORCEnet* и у визији морнарице под називом „Поморска моћ“ 21 (*Naval Power 21*) као окосницу која интегрише оперативне концепте „Морски удар“ („*Sea Strike*“), „Морски штит“ („*Sea Shield*“) и „Базирање на мору“ („*Sea Basing*“).¹²⁴ Та три концепта ставили су акценат на јединствене способности поморских снага, нарочито у погледу одбране матичне територије и мисија ускраћеног приступа. Они су ишли уз концепт „Морски ратник“ („*Sea Warrior*“) као програм обуке и образовања, „Морска проба“ („*Sea Trial*“) као програм експериментисања, те „Морски подухват“ („*Sea Enterprise*“) као програм унапређења пословања.¹²⁵

И коначно, *USJFCOM* је спроводила своју улогу стратегијског експерименталног органа трансформације, поготово с вежбом „Миленијумски изазов 2002“ („*Millennium Challenge 2002*“). Према речима одговорних из команде,

„Миленијумски изазов 2002“, први је експеримент о здруженим снагама наше нације у домену ратоводства, у којем се обједињују живе борбене јединице и рачунарска симулација... [у којем се истражује] како операције засноване на ефектима (*EBO*) могу да обезбеде интегришући, здружени контекст за извођење брзих, одлучујућих операција (*rapid, decisive operations – RDO*). Извођење вежби уживо на терену уз рачунарску симулацију, [Миленијумски изазов 2002] обухватиће елементе свих видова војске, већину функционалних/регионалних команди и многе организације МО и федералних агенција, помоћу највећег скупа за рачунарску симулацију који је икад формиран за неки експеримент те врсте.¹²⁶

Сваки вид и *USJFCOM* схватили су значај трансформације и нагласак који министар одбране ставља на тај процес и демонстрирали су конкретну акцију, иако се она често заснивала на концептима који су створени деведесетих година 20. века. Иако се период од *QDR*-а до *TP*-а не може тумачити као непродуктиван период, баш у том прелазном периоду посејано је семе различитости. Све четири организације признале су постојање *RMA*. Међутим, на организационом нивоу, било је варирања у томе како се схвата „стратегијски контекст“. У вези с тим, „стратегијски контекст“ мора се посматрати у ужем смислу. Свима је јасно да је хладни рат завршен. Међутим, за копнене снаге, стратегијски контекст обухватао је питања о даљој релевантности вида. Ваздухопловство је гледало на ново доба као на доба у којем је његова надмоћ била готово, сама по себи, очигледна. Судећи по доктрини и публикацијама Морнарице САД, могла би се сагледати слика коју

¹²⁴ United States Navy, *Naval Power 21*, (Washington, DC, 2002), p. 5.

¹²⁵ Исто.

¹²⁶ United States Joint Forces Command, <http://www.jfcom.mil/about/experiments/mc02/faq.htm> (сајт посећен 27. новембра 2007).

вид има о себи као о фундаменталној организацији трансформације, *NCW* и здружености. Резултат те слике био је одговорност других организација да ухвате корак с њом. Тако је *USJFCOM* трансформацију видела као прилику да проучи симулације и експеримент у оквиру своје улоге као једног од трустова мозга здружене заједнице.

Период реализације процеса – од 2003. до 2004. године

Смернице за планирање трансформације (*TPG*) министра одбране Рамсфелда, као што је то неколико штабних официра у Пентагону коментарисало, приморале су сваки вид војске да опише своју визију трансформације на конкретан начин и сви да схвате своје улоге као део већег здруженог тима.¹²⁷ Ако тај производ и није послужио другој сврси, показало се да је користан за дијалог о трансформацији. Почетни потицај трансформацији *TPG* је поверио *OFT*, *USJFCOM* и видовима. За процес је била кључна израда годишњих „мапа пута трансформације“, од сваког вида и *USJFCOM*, као и „Стратегијска процена трансформације“ („Strategic Transformation Appraisal“) коју је израдила *OFT*.

Поред специфичних задатака за израду мапе пута који су представљени видовима, најзначајнији су:

- „користити дефиницију трансформације која је дата [у *TPG*].“
- навести „када и како ће способности бити уведене у оперативну употребу“.
- „идентификовати најзначајније способности из других видова и агенција које су неопходне за успех.“
- „идентификовати промене у организационој структури, оперативним концептима, доктрини и скуповима вештина којима треба да људство овлада.“
- осмислити „метрику за рад на остваривању шест трансформационих циљева и трансформационих оперативних концепата“.¹²⁸

Одговорност *OFT* да „надгледа и процењује имплементацију стратегије МО за трансформацију, саветује министра одбране и управља процесом мапе пута трансформације“¹²⁹ одражавала се у захтеву да Рамсфелду обезбеди „Стратегијску процену трансформације“:

¹²⁷ Moreton Rolleston (AF/A8X), телефонски интервју с аутором, 27. новембар 2007. године. Richard Webster (Capabilities Processing Branch, Marine Corps Combat Development Command), разговор с аутором, 14. фебруар 2008. године. Robert Fix (Chief, Army Transformation Office), разговор с аутором, 15. фебруар 2008. године.

¹²⁸ Rumsfeld, *TPG*, 29–30. Видети у поглављу 3 (овог рада) додатну дискусију о „шест циљева трансформације“.

¹²⁹ Исто, стр. 12.

Процес трансформације биће оцењиван у годишњој процени коју пише директор *OFT* и подноси министру одбране, најкасније до 30. јануара. Тим проценама ће се оцењивати и тумачити напредак у правцу имплементације свих аспеката стратегије трансформације и препоручивати модификације и ревизије где је то неопходно.¹³⁰

Било је, сигурно, мноштво других задатака,¹³¹ али за видове, *USJFCOM* и *OFT*, у *TPG* формални циклус, визија–анализа–извештавање, идентификован је као најважнија одговорност. Министар одбране и, до извесног степена, видови и *USJFCOM* имали су визију. Анализа њиховог рада и извештавање односили су се на *USJFCOM*, видове и *OFT*.

На основу инсистирања да се користи дефиниција трансформације коју је усвојило Министарство одбране, Рамсфелд је схватао да дефинисање појма уноси раздор и своди дијалог на расправу око термина. Да би се избегао такав исход, у *TPG* је понуђена основна дефиниција, уз додатни скуп назива из одређене области, као да су се желела избећи контекстуална тумачења:

Трансформација је „процес који обликује променљиву природу војног надметања и сарадње путем нових комбинација концепата, способности, људи и организација, које користе предности наше нације и штите је од асиметричних рањивости ради очувања наше стратегијске позиције, која помаже јачању мира и стабилности у свету“.¹³²

Иако би најлакши приступ био да се употреби дословна дефиниција из *TPG*, у *TPG* се то изричито не захтева. Ипак, међу видовима постоје недоследности. Највероватније је Рамсфелд инсистирао да се у дефиницију сваког вида унесу главне компоненте. Те компоненте укључују:

- идентификацију трансформације као процеса којим се покушава обликовати калкулација војног надметања и сарадње;
- обухватање разних комбинација концепата, способности, људи и организација;
- коришћење националних предности;
- заштиту од асиметричних рањивости;
- настојање да се одржи америчка стратегијска надмоћ.

Копнена војска је једини вид војске који је употребио дословну дефиницију Министарства одбране.¹³³ Ту дефиницију допунили су широм стратеги-

¹³⁰ Исто, стр. 14.

¹³¹ Исто, стр. 23–27.

¹³² Исто, стр. 3.

¹³³ United States Army, *United States Army Transformation Roadmap 2003*, (Washington, DC, 2003), ix. Копнене снаге су понављале баш ту исту дефиницију, United States Army, *2004 Army Transformation Roadmap*, (Washington, DC, 2004), p. 1–3.

јом која веома подсећа на троделну стратегију коју су изложили након операције *Савезничка сила*.¹³⁴

У *Трансформационим плановима летења (Transformation Flight Plans)*, за 2003. и 2004. годину, Ваздухопловство САД није уврстило дословну дефиницију министра одбране, него је понудило и радну дефиницију специфичну за одређен вид, односно једно поглавље посвећено је објашњењу шта тај термин јесте, а шта није.¹³⁵ „Радна дефиниција“ трансформације коју је усвојило ваздухопловство гласи:

Процес којим војска постиже и одржава предност кроз промене у оперативним концептима, организацији и/или технологијама који знатно побољшавају способности за вођење рата или способност да се задовоље захтеви променљивог безбедносног окружења.¹³⁶

Радна дефиниција идентификује трансформацију као процес и, до извесног степена, признаје њене асиметричне слабости. Истовремено, она више наглашава улогу нових технологија и вођење рата, него Рамсфелдова дефиниција. Она умањује улогу коју трансформација има у обликовању међународне војне калкулације. С обзиром на тај део радне дефиниције, Моретон Ролстон, аутор великог дела литературе о трансформацији овог вида, објашњава да је ваздухопловство развило ову дефиницију пре него што је OFT објавила своју дефиницију, у вези с тим, дефиницију овог вида сматрао је бољом од верзије OFT, одлучио је да надаље користи њу као препоруку.¹³⁷

За разлику од копнене војске и ваздухопловства, морнарица није никада у својим мапама пута директно поменула дефиницију министра одбране, него уграђује нешто другачију дефиницију:

Трансформација америчких војнопоморских снага јесте континуиран процес, који обухвата промене у начину на који обучавамо, школујемо и ангажујемо људе и на који организујемо и опремамо борбене формације, те процесе којима обликујемо и развијамо војнопоморске способности потребне за здружене снаге будућности.¹³⁸

Иако ова дефиниција прихвата да је трансформација процес и да обухвата промене у концептима, способностима, људима и организацијама,

¹³⁴ *United States Army Transformation Roadmap 2003*, 1–2. Међутим, мапа пута за 2003, мало се позива на тачке ове стратегије пре 2003. године. У ствари, у њој се помиње да је та стратегија изведена из неколико извора који су сви везани за период Рамсфелдовога мандата.

¹³⁵ *United States Air Force, The US Air Force Transformation Flight Plan*, (Washington, DC, 2003), 5–12; and *United States Air Force, The US Air Force Transformation Flight Plan*, (Washington, DC, 2004), 5–12. У сваком том случају, у поглављу 2, разматра се дефиниција трансформације. Поглавља из 2003. и 2004. готово су идентична (од речи до речи).

¹³⁶ *The US Air Force Transformation Flight Plan*, (Washington, DC, 2003), p. 10.

¹³⁷ Rolleston, разговор с аутором, 15. фебруар 2008. године.

¹³⁸ *United States Navy, Naval Transformation Roadmap 2003: Assured Access & Power Projection... From the Sea*, (Washington, DC, 2003), p. 1.

она изоставља улогу трансформације у обликовању потенцијалних непријатеља и савезника, односно како ће они гледати на трансформисану америчку војску. Касније, у проширеној дискусији морнарица придаје важност у очувању надмоћи америчке војске, али не помиње слабе стране асиметричности или њене дугогодишње националне јаке стране.

У *TPG* није никад прецизирано да видови директно користе дефиницију министарства, нити се у путној мапи морнарице занемарује та дефиниција. Овај вид је, можда, сматрао да дефиниција и њени атрибути сами себе објашњавају. У мапи пута морнарице спомиње се овај вид критике који јој је упућен, а могла би и да удаљи креаторе политике од најважнијих питања зато што изоставља сваку ширу дискусију о дефиницијама.

Како се и могло очекивати, сваки вид војске посветио је знатне делове својих мапа пута следећим задацима:

- навести „када ће способност бити уведене и како“;
- „идентификовати најзначајније способности из других видова и ресора које су потребне за успех“ и
- „идентификовати промене у организационој структури, оперативним концептима, доктрини и скуповима вештина људства“.¹³⁹

Иако су спроводили те задатке у документима које су израдили од 2002. до 2003, видови су користили своје мапе пута као прилику да разјасне своје визије, да их ускладе са смерницама *TPG* и да опишу шта им је потребно од других видова и ресора. На основу одговора добијених реализацијом поменутих задатака схватили су највећу вредност процеса *TPG*.

Копнена војска је свој програм описала у четири концепта здруженог дејствовања (*Joint Operating Concepts – JOCs*) Министарства одбране: веће борбене операције, операције стабилизације, стратегијско одвраћање и безбедност матичне територије.¹⁴⁰ Свакој *JOC* посвећено је једно поглавље у којој је описано како копнена војска схвата појединачну *JOC*, како ће компоненте из наслеђених, прелазних и циљних снага допринети њиховом остварењу, те како други видови и ресори војске могу пружити подршку успешном остварењу *JOC*.¹⁴¹ Најзад, копнена војска је детаљно размотрила како намерава да изгради те снаге помоћу постојеће доктрине, организације, обуке, материјалне базе, лидерства и школовања, људства и објеката (уобичајени назив *DOTMLPF – doctrine, organization, training, materiel, leadership and education, personnel and facilities*).¹⁴²

У мапи пута за 2004, копнена војска је пречистила своју поруку само кад се ради о приказу. Иако је остала верна *JOCs*, та мапа пута није нагласила

¹³⁹ Rumsfeld, *TPG*, p. 29.

¹⁴⁰ *United States Army Transformation Roadmap 2003*, p. iii–vi. Видети такође: Rumsfeld, *TPG*, стр. 31.

¹⁴¹ *United States Army Transformation Roadmap 2003*, pp. 3–1 – 6–4.

¹⁴² Исто, стр. 8–1 – 8–25.

JOCs до истог степена. Уместо тога, копнена војска је у одређеним поглављима изложила своје схватање здружености, односно метод приказа снага ратним командантима, као и *DOTMLPF* приступ улогама у организовању, обуци и опремању.¹⁴³ Упркос тим променама главна порука остала је непромењена, од 2003. до 2004, и одговорила је на сваки задатак детаљно и доследно, између те две верзије.

Током 2003. године ваздухопловство је, такође, прихватило четири JOCs, али је мање конструктивно, него копнена војска описало како намерава да их подржи. Као и копнена војска, ваздухопловство је дискутовало о томе како схвата сваки JOC. Уместо да конкретно наведе организације које ће подржати JOCs, употребило је дијаграм да покаже која ће „трансформациона способност“ подржати сваки поједини JOC. На пример, трансформациона способност ваздухопловства, „онемогућавање противника да приступи космичким ресурсима“, подржава сва четири JOCs, без обзира на то колико та способност није специфична организациона структура, али јесте способност коју овај вид настоји да угради у снаге.¹⁴⁴ При ваздухопловству идентификовано је шеснаест таквих способности, али мало је конкретних организација које су повезане с њима.¹⁴⁵ У публикацији се разматра „шест различитих способности“ ваздухопловства,¹⁴⁶ постојећи и предложени системи и платформе који их подржавају, те како би други видови и ресори могли да подрже подухвате ваздухопловства.¹⁴⁷ Нови организациони концепт ваздухопловства у 2003. години остале су само и даље Наменске снаге за глобални удар (*Global Strike Task Force*).

До момента када се у штампи појавио *Трансформациони план летења Ваздухопловства САД* за 2004. годину (*US Air Force Transformation Flight Plan*), Наменске снаге за глобални удар биле су замењене серијом од шест нових концепата операција које су специфичне за ваздухопловство, или, како их је тај вид називао, „*CONOPS*“.¹⁴⁸ Оне су подржавале неколико концепата JOCs и обухватиле „глобалну мобилност“, „глобални упорни напад“, „глобални удар“, „безбедност матичне територије“, „нуклеарни одговор“ и „космос и *C4ISP*“.¹⁴⁹ Осим увођења тих нових *CONOPS* и неколико измена у терминологији, од 2003. до 2004, главна порука и генерални приступ остали су непромењени.

Приступ Ваздухопловства САД за 2004. веома је сличан приступу морнарице, а као и у копненој војсци и ваздухопловству, порука морнарице није

¹⁴³ *2004 Army Transformation Roadmap*, pp. 2–1 – 2–15, 5–1 – 5–21.

¹⁴⁴ *The US Air Force Transformation Flight Plan*, (Washington, DC, 2003), p. 20.

¹⁴⁵ Исто.

¹⁴⁶ Исто, стр. 50. Те способности су „надмоћ у ваздушном простору и космосу“, „информациона надмоћ“, „глобални напад“, „прецизни напад“, „велика глобална мобилност“, и „агилна борбена подршка“.

¹⁴⁷ Исто, стр. 49–74.

¹⁴⁸ *The US Air Force Transformation Flight Plan*, (Washington, DC, 2004), pp. 41–42.

¹⁴⁹ Исто.

се у основи променила, од 2002. до 2004. године. Мапа пута Морнарице САД за 2003. укључује концепте здруженог дејствовања, али само у основним цртама. Док је копнена војска одмах у почетку учинила *JOCs* фундаменталним за своју мапу пута, а ваздухопловство изричито повезало своје способности и *CONOPS* са *JOCs*, морнарица је понудила табелу концепата, у којој се види који концепт¹⁵⁰ пружа подршку којем концепту, од четири *JOC*.¹⁵¹ Након увода мапе пута морнарице с кратким уводним ставом у којем се разматра табела, у том документу даље се у подсетнику мапе пута мало позива на *JOCs*.¹⁵²

Мапа пута трансформације морнарице за 2003. године (Naval Transformation Roadmap 2003) налази се у средишту дешавања четири концепта које је овај вид укратко изложио 2002. године¹⁵³ и одговорила је на све задатке из *TPG* њиховим детаљним описима. Дискусија је обухватала непосредне, средњорочне циљеве и дугорочне у оквиру пројектованог финансирања значајних пројеката. Опис сваког концепта обухватао је и дискусију о томе како би други видови и ресори могли да подрже напоре морнарице.¹⁵⁴ Док су копнена војска и ваздухопловство понудили формални дијаграм који је унакрсно повезивао задатке из *TPG* с одломцима из њихових мапа пута, морнарица није унела такав инструмент.¹⁵⁵ Иако се мапа пута морнарице за 2003. разликовала од мапа других вида, она представља штабни рад на основу којег је одговорено на већину задатака из *TPG*.

Међутим, мапа пута морнарице за 2004. представља знатно одступање од задатака из *TPG* и не даје одговор на многа питања. У 2004. години поново је стављено у средиште пажње описивање четири концепта вида и дискусија о здружености снага морнарице и Маринског корпуса. У документу није постојала терминологија којом се описује нови производ за 2004, као ажурирани документ из 2003. године. У вези с тим, као да желе да кажу *OFT* и министру одбране „нађите га сами“. У предговору документа наводи се да „ће детаљни описи програма трансформације који су дати у мапи пута, а који укључују развој и рокове увођења у употребу и потребне ресурсе, бити објављени у Меморандуму о циљу програма, од 2004. до 2009. фискалне године (*Fiscal Year 2004–2009 Pro-*

¹⁵⁰ Sea Shield, Sea Strike, Sea Base, and FORCEnet.

¹⁵¹ *Naval Transformation Roadmap 2003: Assured Access & Power Projection...From the Sea*, p. 5.

¹⁵² Исто, стр. 1–5, 7, 10, 69.

¹⁵³ Sea Strike, Sea Base, Sea Shield, and FORCEnet.

¹⁵⁴ *Naval Transformation Roadmap 2003: Assured Access & Power Projection...From the Sea*, 12–80.

¹⁵⁵ *United States Army Transformation Roadmap 2003*, pp. vi – vii; *2004 Army Transformation Roadmap*, pp. v–vi.; *The US Air Force Transformation Flight Plan*, (Washington, DC, 2003), pp. A-1 – A-2; *The US Air Force Transformation Flight Plan*, (Washington, DC, 2004), pp. A-1 – A-2.

gram Objective Memorandum)“.¹⁵⁶ Иако ће о одговорима *OFT* на приступе видова бити речи касније у овом делу текста, важно је напоменути да је *OFT* благо прекорила овај приступ у својој првој *Стратегијској процени трансформације*:

Процес развоја POM [Меморандум о циљу програма – Program Objective Memorandum – POM] није повезан с концептом за употребу снага у рату. Уместо тога, на годишњи циклус POM утицале су постепене промене постојећих видовских програма. То је било прихватљиво док је главна војна претња за нацију долазила само од једног добро дефинисаног противника, али нове претње су растресито распоређене и брзо се развијају.¹⁵⁷

У 2003. години, приступ морнарице последњем значајном задатку у *TPG*, „осмислити метрику за рад на остваривању шест циљева трансформације и трансформационих оперативних концепата“,¹⁵⁸ био је као и код других видова. Формат је био првенствено у облику дијаграма, са списком организација, концепата или способности на вертикалној оси и са шест критичних оперативних циљева наведених на врху. На местима где се две осе пресецају, видови су процењивали како њихов програм трансформације задовољава циљеве, углавном на квалитативној основи.¹⁵⁹ Међутим, мапе пута копнене војске и ваздухопловства обухватале су додатну дискусију о настанку тих процена.

Специфичне видовске мапе пута за 2003. и 2004. годину, посматране заједно, дају пет схватања природе трансформације. Прво, постојало је варирање у перцепцији трансформације у погледу видова, упркос томе што је постојала само једна дефиниција за све – од врха до темеља. Та неједнакост прешла је касније у варијације у другим посебно важним концептима и потконцептима, које су само ометале здружену дискусију. На пример, морнарички *FORCENet* приступ Мрежноцентричном ратовању (*NCW*), могао је послужити и другим видовима, али због специфичног тумачења сваког вида и давања својих бренд назива за *NCW*, дискусија је постала нејасна, а у неким моментима и збуњујућа.¹⁶⁰ Те дивергентне

¹⁵⁶ United States Navy, *Naval Transformation Roadmap: Power and Access...From the Sea: Sea Strike, Sea Shield, Sea Basing*, (Washington, DC, 2004), p. ii.

¹⁵⁷ OFT, Department of Defense, “The Strategic Transformation Appraisal for FY-2004” (Washington, DC, 2004), p. 6.

¹⁵⁸ Rumsfeld, *TPG*, p. 30.

¹⁵⁹ *United States Army Transformation Roadmap 2003*, pp. A-1 – B-1; *The US Air Force Transformation Flight Plan*, (Washington, DC, 2003), pp. C-1 – C-21; *The US Air Force Transformation Flight Plan*, (Washington, DC, 2004), pp. C-1 – C-12; *Naval Transformation Roadmap 2003: Assured Access & Power Projection...From the Sea*, p. 6.

¹⁶⁰ Копнена војска користила је термин „борбена команда“ (“*Battle Command*”). Ваздухопловство САД није понудило конкретан бренд назив за *NCW*, али је расправљало о „Центру за ваздухопловне операције као систему оружја“. Појединачни приступи видова мрежноцентричном ратовању имали су међусобних сличности и значајних разлика.

дефиниције довеле су до различитих приступа видова описивању програма и учиниле њихове мапе пута тешким за процењивање на основу одређених стандарда.

Друго, сваки вид имао је опсежне програме трансформације који су постојали у време пре појаве *TPG*, па су настојали да те своје програме ускладе с моделом *TPG*. Ова ситуација имала је добре и лоше аспекте. У најбољем случају, мапе пута представљале су искрен приказ визије видова и тога како су оне задовољиле директиву министра одбране на основу конкретних анализа и описа о њиховој стварној здружености. Примери обухватају дискусије о здруженој међузависности и о непосредним, средњорочним и дугорочним приоритетима. У најгорем случају, мапе пута биле су само штабни инструменти за извештавање. На пример, у процени својих програма у односу на шест оперативних циљева трансформације, видови су претворили неке делове својих процена у једноставне, штабно-оријентисане, бирократске производе, стварајући тиме ограничене могућности за оствариву процену на нивоу *OFT*.

Треће, нове способности, концепти и организације видова имале су широку примену на више циљева и врста мисија. На пример, концепт ваздухопловства *Усавршени крстарећи пројектил* односио се на три, од шест најважнијих оперативних циљева.¹⁶¹ Без процеса *TPG*, могуће је да би оперативни планери превидели такве примене у плановима будућих похода.

Четврто схватање уско је повезано са трећим. Мапе пута свих видова, разматране заједно, јасно су показале да заиста постоји више провајдера (с видовским специфичностима) нових способности, које ствара трансформација, а који су у функцији подршке четири Концепта здруженог дејствовања (*JOCs*). Уз искрене видовске описе потребне подршке од других видова и ресора ван видова, *OFT* је могла да идентификује потенцијалне оперативне раскораке. У вези с тим, добит је двострука. Прво, министар одбране био би у могућности да процени целокупан рад на трансформацији у условима ограничених ресурса и донесе свесне одлуке да ограничи претерано преклапање и дуплирање. Друго, оперативни планери добили су додатне опције помоћу којих су могли да постигну ефекте које су желели, приближавајући тако видове стварној здруженој модуларности.

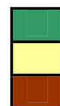
Без обзира на Рамсфелдов високи положај и велики утицај, као и постојање директора *OFT* као „цара трансформације“, видови нису увек у потпуности извршавали задатке из *TPG*. Табела 3 даје резиме видовских приступа за пет најзначајнијих задатака из *TPG*.

¹⁶¹ *The US Air Force Transformation Flight Plan*, (Washington, DC, 2003), p. C-15.

Табела 3

Процена видовских мапа пута

Најзначајнији задатак у <i>TPG</i>	Трансформациона мапа пута/план летења					
	Морнарица		КоВ		Ваздухопловство	
	2003.	2004.	2003.	2004.	2003.	2004.
Користити дефиницију трансформације која је дата у <i>TPG</i>	Yellow	Brown	Green	Green	Yellow	Yellow
Навести када и како ће способности бити уведене у оперативну употребу	Green	Brown	Green	Green	Green	Green
Идентификовати најзначајније способности из других видова и агенција које су неопходне за успех	Green	Brown	Green	Green	Green	Green
Идентификовати промене у организационој структури, оперативним концептима, доктрини и скуповима вештина којима људство треба да овлада.	Green	Green	Green	Green	Yellow	Green
Осмислити метрику за рад на остваривању шест трансформационих циљева и трансформационих оперативних концепата.	Yellow	Brown	Green	Green	Green	Green

Кључ:Извршен задатак из *TPG*.Делимично извршен задатак из *TPG*.Неизвршен задатак из *TPG*.

Ако се рад видова на трансформацији разликовао, онда је *Здružена мапа пута трансформације* коју је израдила *USJFCOM* представљала прилику да се приближе гледишта, у погледу терминологије и сувишног преклапања и раскорака између видова. Као што је описано у *TPG*, улоге *USJFCOM* у развоју концепта и експериментисању имале су три дела. Прво, она је развој здруженог концепта и експериментисање водила како је то одређивао начелник Здруженог генералштаба (*Chairman of Joint Chiefs of Staff – CJCS*). Друго, *USJFCOM* је координисала развој здруженог концепта и експериментисање између регионалних и функционалних борбених команди.¹⁶² Треће, команда је била задужена да препоручује *CJCS* промене у здруженим концептима на основу резултата тог експериментисања.¹⁶³ Мада то није изричито наведено у *TPG*, *USJFCOM*

¹⁶² EUCOM, PACOM, SOUTHCOM, NORTHCOM, AFRICOM, TRANSCOM, STRATCOM and SOCOM.

¹⁶³ *TPG*, pp. 12–13.

је поред тога имао неограничен кредибилитет да на плану организације и здруживања буде први међу видовима и командама, те тако стандардизује језик трансформације и терминологију видова и борбених команди. Да би то било успешно обављено, потребно је да видови и борбене команде признају њен ауторитет *USJFCOM*. Нејасно је зашто није дошло до стандардизације да ли због тога што *USJFCOM* није била заинтересована да прихвати ту улогу или што видови нису били вољни да признају њен ауторитет. Као што доказује њена сопствена Путна мапа здружене трансформације, *USJFCOM* се усредсредила првенствено на своје експлицитне улоге у развоју концепта и експериментисању и увела је додатну терминологију у дијалог.

Дискусија *USJFCOM* била је, по свим мерилима, темељна. Прихватањем дефиниције трансформације из *TPG*, њена мапа пута дала је јасне референце с четири специфична концепта здруженог дејствовања (*JOCs*) и, у вези с тим, како би специфичне способности неког вида повремено могле да се уклопе у интерресорно окружење и задовоље захтеве борбених команди за вођење рата.¹⁶⁴ Међутим, у највећем делу мапе пута *USJFCOM* расправљало се о додатним широким концептима. То су били Здружено командовање и контрола; Здружена обавештајна делатност; Здружена наука и технологија; Здружено размештање, употреба и обезбеђивање; Здружена обука и стручно војно образовање.¹⁶⁵ Мапа пута додала је дебати о *NCW* и термин „глобална информациона мрежа“ и разматрала је приступ *USJFCOM* Здруженом развоју концепта, експериментисању и изради прототипа.¹⁶⁶

У закључку мапе пута *USJFCOM* је понудила неколико вредних препорука за здружену заједницу. Прво, будући да видови немају могућност да међусобно координишу своје мапе пута, *USJFCOM* је препоручила клизне рокове видовских мапа пута како би се омогућила координација видова и подешавање рокова за процес буџетирања.¹⁶⁷ Друго, мапа пута *USJFCOM* истакла је потребу за већом конкретношћу здружених и појединачних видовских концепата и способности.¹⁶⁸ Треће, *USJFCOM* је разматрала потребу да се стандардизује видовска и здружена мрежна архитектура у границама постојеће технологије и технологије непосредне будућности.¹⁶⁹ Четврта препорука повезана је с трећом, *USJFCOM* је захтевала да се осигура међународним партнерима и савезницима да „уведу мало трансформације [командовања и контроле]“.¹⁷⁰ Коначно, *USJFCOM* је подстицала јачање процеса Здружене

¹⁶⁴ United States Joint Forces Command, *Joint Transformational Roadmap*, Norfolk, 2004, pp. 30–41.

¹⁶⁵ Исто, стр. 77–150, 164–178.

¹⁶⁶ Исто, стр. 50–77, 151–163.

¹⁶⁷ Исто, стр. 180.

¹⁶⁸ Исто.

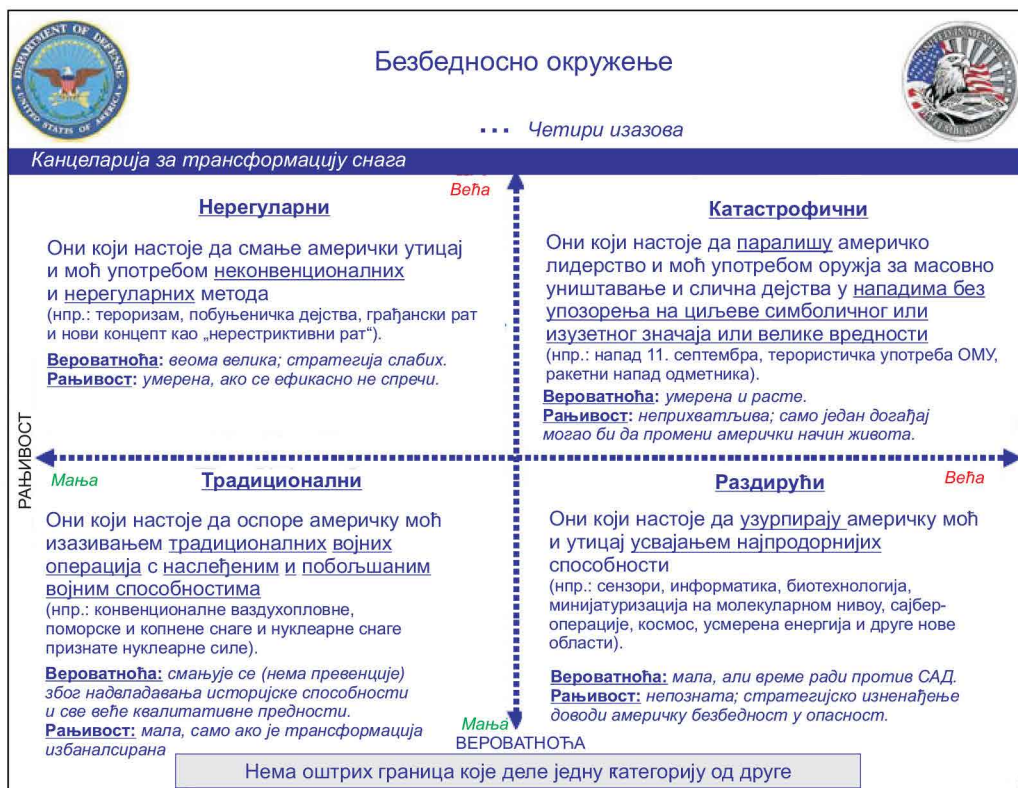
¹⁶⁹ Исто, стр. 181.

¹⁷⁰ Исто, стр. 182.

науке и технологије како би се осигурала ефикасна повезаност с конкретним здруженим ратоводним способностима.¹⁷¹ У свим тим препорукама, једна тема се доследно јавља. Тако, *USJFCOM* је настојала да употреби процес мапе пута да реализује изводљиве здружене приступе, уместо једноставних штабних продуката, како би остварила трансформацију.

Као и видови, *OFT* је израдила две *стратегијске процене трансформације* 2003. и 2004, с тим што је процена из 2004. темељнија. У својој првој процени *OFT* је увела аналитички приступ који није био претходно понуђен видовима и *USJFCOM* (слика 6):¹⁷²

Он дели изазове националне безбедност на четири типа: „традиционалне“, „нерегуларне“, „катастрофичне“ и „раздируће“. [Овај приступ разматра сваки тип] изазова и приближно процењује вероватноћу сваког изазова и рањивост САД на сваки изазов.¹⁷³

Слика 6 – Нови аналитички модел *OFT*¹⁷⁴

¹⁷¹ Исто.

¹⁷² *OFT*, “The Strategic Transformation Appraisal for FY-2004”, Washington, DC, 2004, p. 2.

¹⁷³ Исто.

¹⁷⁴ Исто.

Ако се ставе здружене и видовске способности у категорије против којих би реаговали, *OFT* и министар одбране могли би да добију реалну и брзу процену о томе како су снаге избалансиране. Иако прва *Стратегијска процена трансформације* није у тексту имала јасан графички приказ, *OFT* је поменула да већина америчких способности спада у квадрант „традиционалних“ изазова.¹⁷⁵ Будући није била изненађена овим резултатом *OFT* је приметила да „без 'равноправног конкурента' с којим би се конфронтирале, оружане снаге САД могле би се наћи у позицији да не буду приправне на адекватан начин да се супротставе једном стратегијском изазову или већим стратегијским изазовима с којима се земља сада суочава“.¹⁷⁶ У вези с тим, *OFT* је бринуло да ће Министарство одбране наставити да се усредсређује на области у којима је претња била најмање вероватна и где се земља суочавала с малом рањивошћу.

Прва процена указала је да видовске мапе пута не разматрају оно што је *OFT* назвала „економика одбране“.¹⁷⁷ Са становишта *OFT*, пажњу су привукла три питања. Прво, у видовским мапама пута није поменуто да су „пројектовани трошкови одржавања и модернизације постојећих снага у њиховом садашњем облику већи, него што нација себи може да приушти“. Друго, мапе пута нису представљале стратегије помоћу којих би се видови могли ослободити наслеђених система и организација. И треће, према мишљењу *OFT*, недовољно је анализирано које су то трансформационе способности које би потенцијални непријатељи могли да неутралишу, уз мале трошкове или знатне напоре, као и како би Министарство одбране на то одговорило и по којој цени¹⁷⁸

Такође, *OFT* је увела концепт „питања за којима жалимо“ као „прилике за које ће они који долазе после нас жалити што их нисмо искористили“.¹⁷⁹ Оне су обухватале недостатак целовитог министарског плана за некинетичке системе, као што су: ласери и способности које базирају у космосу и које дејствују по позиву.¹⁸⁰

На основу мапа пута из 2003. године, закључци су укључивали и процену с „добрим вестима“ да „узевши заједно, видовска и здружена мапа пута сликају портрет снага које ће... постајати све здруженије, драматично ефективније и оспособљеније у мултинационалним операцијама“.¹⁸¹ Области за побољшања обухватале су дискусије о економији и „питања за којима жали-

¹⁷⁵ Исто.

¹⁷⁶ Исто.

¹⁷⁷ Исто, стр. 3.

¹⁷⁸ Исто.

¹⁷⁹ Исто, стр. 30.

¹⁸⁰ Исто, стр. 31–32.

¹⁸¹ Исто, стр. 4.

мо“, које су већ поменуте, потребу да се средиште пажње помери с традиционалног ратовања на нове облике ратовања, те уклањањем баријера у вези с трансформацијом (поготово културолошких баријера).¹⁸² Слично мапи пута *USJFCOM*, у тој процени је препоручено да улагања министарства у науку и технологију буду везана за стратегије одбране.¹⁸³ Према *OFT*, објављивањем процене означава се завршетак успешног првог циклуса *TPG*.¹⁸⁴ Мапе пута за 2003. годину биле су, са позиције система који их је произвео, доследне и генерално су подржале *JOCs*.¹⁸⁵

Применом пречишћене верзије новог четвороделног аналитичког модела и приступа с „питањима за којима жалимо“, *Стратегијска процена трансформације из 2004. године* јасно показује да је процес *TPG* сазрео током претходне године – на основу четири разлога. Прво, процена из 2004. разјаснила је однос четири типа ратовања (традиционални, раздирући, катастрофични и нерегуларни [слика 1]) и четири концепта здруженог дејствовања (*JOCs*). Укратко, свака *JOC* морала би да узме у обзир карактеристике из четири типа ратовања. На пример, за *JOC* Безбедност матичне територије потребне су, поред многих других, и способности као што су „Подршка брзом и координисаном федералном одговору“ (из квадранта нерегуларног ратовања); „Припрема за ефекте вишеструких симултаних случајева *SBR-NE* и њихово ублажавање“ (из квадранта катастрофичног ратовања) и „Сајбер-претње за снаге и средства МО на матичној територији“ (из квадранта раздирућег ратовања).¹⁸⁶

Друго, у процени за 2004. годину, разматран је напредак Министарства у односу на препоруке дате у претходној процени.¹⁸⁷ Вести нису увек биле добре. Иако је бележио напредак на здруженом нивоу и нивоу Пентагона на побољшању способности у нерегуларним, катастрофичним и раздирућим изазовима за безбедност, у извештају се мало говори о напорима видова у ту сврху.¹⁸⁸ У вези с дискусијом из процене за 2003. годину о економици одбране, у извештају се излаже примедба да Министарство одбране и видови још увек, од 2004, нису успели да схвате разлику између „буџета“ и „трошкова“. ¹⁸⁹ Постоје и други примери, а сваки пример указује на то, имплицитно или експлицитно, да *OFT* очекује да видови и министарство предузму акцију на основу препорука из процене.

¹⁸² Исто, стр. 42.

¹⁸³ Исто, стр. 37.

¹⁸⁴ Исто, стр. 4.

¹⁸⁵ Исто, стр. 8.

¹⁸⁶ *OFT, Department of Defense, 2004 Strategic Transformation Appraisal, Washington, DC, 2005, p. 12.*

¹⁸⁷ Исто, стр. 2.

¹⁸⁸ Исто, стр. 2–3.

¹⁸⁹ Исто, стр. 4.

Као трећи пример процедуралне зрелости, OFT је, са Стратегијском проценом трансформације за 2004, дала још неколико опсервација на стратегијском нивоу. Прво, OFT „није пронашла никакво веће здружено настојање у мапама пута да се развију нови облици тешког превоза ваздушним путем или да се драматично смање постојећи захтеви за способношћу ваздушног транспорта“ [наглашено курзивом у оригиналу].¹⁹⁰ Друго, на неколико фронтова, као што су, на пример, маскирање, сензори и оружје с усмереном енергијом, OFT је приметила да је средиште пажње на видовском нивоу усмерено више на то како би САД примениле те способности против потенцијалних непријатеља, а мање на то како да се бори против непријатеља који може да употреби сличне способности. Треће, OFT је поменула захтев Министарства за (нечим што је назвала) интеграцијом по „хоризонтални“, односно између владиних ресора, и по „вертикални“, односно између савезног, државних и локалних сектора.¹⁹¹

Четврти пример процедуралне зрелости јесте чињеница да је OFT детаљније разрадила своје анализе. У процени за 2004. годину наводи се списак здружених способности и унакрсно се повезују не само оне здружене способности које сваки вид обезбеђује за потребе JOCs, него и оно што је видовима потребно, од других видова и од других ресора, како би постигле успех у неком оперативном окружењу.¹⁹² Неке од опсервација начињених 2003, остале су исте – поред осталог, претерано инсистирање видова на традиционалном начину ратовања, неадекватно разумевање економике одбране и непостојање транспорта ваздушним путем између војишта. У овом детаљнијем приступу може се видети већа применљивост процеса TPG као инструмента за доношење одлука министра одбране и видова.

Закључци из *Стратегијске процене трансформације* за 2004. годину показали су солидну доследност у целом извештају. Прво, дати су аргументи за „Голдвотер-Николсов“ еквивалент интерресорним пословима с хоризонталном и вертикалном интеграцијом способности националне безбедности.¹⁹³ Друго, понавља се потреба за решавањем транспорта ваздушним путем између војишта, било смишљањем алтернативних стратегија ваздушног транспорта, као што је, на пример, транспорт типа „лакши од ваздуха“, било смањењем захтева који се постављају ваздушном транспорту.¹⁹⁴ Трећи и четврти закључак одсликавају недостатке анализе о непријатељевој употреби сензора и оружја с усмереном енергијом.

И поред очигледног побољшања која има *Стратегијска процена трансформације* у 2004, у извештају има раскорака који су очигледни. Прво, у

¹⁹⁰ Исто, стр. 13.

¹⁹¹ Исто, стр. 17.

¹⁹² Исто, стр. 22–71, 72–76.

¹⁹³ Исто, стр. 18.

¹⁹⁴ Исто, стр. 19.

процени није директно препоручено давање задатка било којем виду да се позабави недостацима здружених способности. На пример, упркос потреби копнених снага за ваздушним транспортом између војишта и унутар њега, у извештају уопште није препоручено да Транспортна команда САД или њене компоненте одговоре на тај захтев. Друго, у процени уопште није постављен изазов организацијама као што су Кабинет министра одбране, Здружени генералштаб или *USJFCOM* да уведу стандардизовану терминологију или „бренд називе“ у вези с трансформацијом. И треће, у извештају се не тражи од видова да реструктурирају будуће мапе пута у складу с четвороделним аналитичким моделом *OFT*. Најзад, *OFT* није дискутовала о предлозима видова и *USJFCOM* да се механика процеса прилагоди *TPG*. На пример, привукле су пажњу претходно разматране препоруке *USJFCOM* да се у мапу пута унесу клизни датуми, а рокови да се ускладе с процесима програмирања и буџетирања. Вероватно има и других сличних примера, али сви они указују на тему која превладава. Од 2004. године *OFT* је подбацила у својој улози „организационог цара“ трансформације и није повећала потенцијал процеса као форума за здружену координацију.

Овај период одсликавао је огромну енергију усмерену на процес трансформације. Видови, *USJFCOM* и *OFT* демонстрирали су стваралачку способност вредну помена и посветили знатну енергију процесу изложеном у *Смерницама за планирање трансформације*. Иако има доказа да су видови и друге организације гледали на своје одговорности као на још један бирократски захтев, они су изложили приступе који откривају озбиљно разумевање процеса и жељу за трансформацијом.

Себровски је доказао да је заговорник трансформације коме се може веровати. Није се плашио да „костреши перје“, како својим идејама, тако и идејама *OFT*, и задобио је значајне савезнике, као на пример америчког сенатора Олимпију Сноуи (*Olympia Snowe*) и Ендруа Крепиневича (*Andrew Krepinevich*). Очигледно да је имао подршку самог Рамсфелда.¹⁹⁵ Вођство Себровског било је светла тачка овог периода, а он је поседовао прибраност да одржава процес *TPG* на правом путу.

Међутим, након две године видови нису много променили своје визије у односу на оно што је постојало у периоду пре *TPG*, иако су (колективно) схватили снагу *RMA* и радили на томе да искористе њене могућности. У овом моменту важније питање било је до којег степена је Рамсфелд очекивао да видови обришу своје трансформационе табле и стартују изнова када је он ступио на функцију. У вези с тим, Штаб ваздухопловства је приметио да Рамсфелд то очекује – и то неправедно:

¹⁹⁵ Tiron, Roxana: "Military-transformation agency at crossroads after Cebrowski", TheHill.com, September 15, 2005, <http://thehill.com/the-executive/military-transformation-agency-at-crossroads-after-cebrowski-2005-09-15.html> (сајт посећен 28. јануара 2008).

Речено је, када је [OFT] преузела функцију – њихов почетни аргумент био је, војска је сломљена (деморалисана) и да они морају да реагују тако да „развију порцелан“ да би га поправили. Много тога што је [OFT] сматрала „трансформацијом“ били су програми који су започети пре, него што су они дошли тамо.¹⁹⁶

Штабни официри других видова нерадо дају тако отворене примедбе. Међутим, они доследно примећују, иако су се штабови свесрдно сложили с Рамсфелдовом поруком, да су се они бунили против његовог агресивног става¹⁹⁷ и замерали OFT због наметљивости.¹⁹⁸ Када је реч о OFT, Тери Пудас тврди да то није била намера те канцеларије. Супротно његовој репутацији (некога ко изазива кострешење перја), Себровски је инсистирао OFT биће „катализатор промена“ и прва ће демонстрирати колегијални приступ ради уједињавања и усмеравања трансформације.¹⁹⁹

Остаје чињеница да јединствен приступ није довољно јасан. Упркос четвороделном аналитичком моделу OFT описаном 2003. године, видови и USJFCOM нису изменили своје методологије да олакшају анализе OFT. Терминологија је остала нејасна. Има мало доказа да су видови узели једни другима потребу за деловањем у оквиру процеса TPG. На сопствену иницијативу видова и USJFCOM, премошћен је јаз између њих, али на томе нису инсистирали ни министар одбране ни OFT.

Џон Гарстка подржава Пудасову тврдњу да је Себровски учинио да OFT делује више тимски, а не нападно, зато што OFT није попуњавана кадром ни финансирана тако да ствара сметње – или да буде нападан заговорник трансформације. Канцеларија од двадесет људи није имала на челу особу која би имала положај у рангу генерала, као ни способност да директно обликује буџетску делатност Министарства одбране. Он је приметио да не постоји једногласна одлука до које би се дошло договором видова, министра одбране, OFT и USJFCOM о томе „где желимо да идемо“ због неартикулисаних изазова и прилика.²⁰⁰

До августа 2005, Министарство одбране обуставило је процес мапа трансформације и стратегијске процене трансформације.²⁰¹ Тај догађај био је први од неколико догађаја који су још више ослабили процес који је постајао више, него што је то Рамсфелд у почетку очекивао. Као резултат тога, институционализација трансформације ушла је у завршни период, чија је карактеристика била недостатак званичних смерница.

¹⁹⁶ Rolleston, разговор с аутором, 15. фебруар 2008. године.

¹⁹⁷ Webster, разговор с аутором, 14. фебруар 2008. и Fix, разговор са аутором, 15. фебруар 2008. године.

¹⁹⁸ Garstka, разговор с аутором, 15. фебруар 2008. године.

¹⁹⁹ Pudas, разговор с аутором, 14. фебруар 2008. године.

²⁰⁰ Garstka, разговор с аутором, 15. фебруар 2008. године.

²⁰¹ Sebastian Sprenger: “With the 2005 Transformation Roadmaps Scrapped, OFT Focuses on QDR”, *Inside the Pentagon*, August 4, 2005.

Од 2005. до 2007. године – Процес без усмерења

Налазимо се на пресецишту неартикулисане потребе и недоследне промене.²⁰²
Тери Пудас, заменик директора OFT (септембар 2005)

Ова примедба Терија Пудас окарактерисала је стање процеса трансформације до 2005. године. С временом, показале се да је пророчанска. Рамсфелдова одлука да процес *TPG* привремено обустави први је од два велика догађаја којима се процес трансформације, од процеса изграђеног око личности с угледом и јаког лидерства, претворио у процес који се не разликује много од оног што је било очигледно, од 2001. до 2003. године. У вези с тим, Рамсфелдов процес трансформације, иначе слаб, постепено је замирао, а видовски приступи поново су добили преимућство.

Рамсфелдова одлука да процес процене мапа пута, који је *TPG* прописао, привремено обустави био је повезан с расположивим штабним ресурсима. Процес *TPG* никад није заменио велики број производа које су израдили разни припадници видова, борбених команди и Пентагона – само их је додавао. Због тога, уз *Четворогодишњи преглед одбране* који је по захтеву Конгреса требало да буде готов 2005. године, конкуренција за штабне ресурсе постала је посебно оштра. Када се Рамсфелд суочио с надметањем за ресурсе одлучио је да привремено обустави годишњи процес *TPG*, с тим, да се обнови 2006. године.²⁰³

Други важан догађај био је одлука Пентагона у августу 2006, да затвори *OFT*.²⁰⁴ Званично, нова канцеларија била би „уграђена“ у Канцеларију за политику одбране и одбрамбена истраживања и инжењеринг (*Office of Defense Policy and Defense Research and Engineering*).²⁰⁵ Вршилац дужности директора *OFT* Тери Пудас, назвао је овај догађај „престројавање“ и саветовао посматраче да избегавају исхитрене закључке према којима је трансформација „мртва“.²⁰⁶ Остаје чињеница да се водећи организациони заговорник процеса *TPG* утопио у већу бирократију одбране.

Упркос обећањима, процес *TPG* није настављен 2006. године. Разлози за такву одлуку нису јасни. Пудас и Гарстка приметили су да се у 2006. го-

²⁰² Tiron, Roxana: “Military-transformation agency at crossroads after Cebrowski”, *TheHill.com*, September 15, 2005, <http://thehill.com/the-executive/military-transformation-agency-at-crossroads-after-cebrowski-2005-09-15.html> (цајт посећен 28. јануара 2008).

²⁰³ Sprenger.

²⁰⁴ Rogin, Josh: “Defense Transformation Searches For New Identity”, *Federal Computer Week*, April 16, 2007, http://www.ofc.osd.mil/library/library_files/article_559_Federal%20Computer%20Week.doc (цајт посећен 26. јануара 2008).

²⁰⁵ Pudas, Terry: “Embedding Transformation: Cultural change will cross department lines”, *Defense News*, September 18, 2006, p. 21. http://www.ofc.osd.mil/library/library_files/article_526_Defense%20New3.doc (цајт посећен 26. јануара 2008).

²⁰⁶ Исто.

дини наставило оштро надметање за штабне ресурсе.²⁰⁷ Ирак и Авганистан били су у првом плану. Мортон Ролстон примећује да су се после 2004. године ставови Рамсфелда и *OFT* знатно променили у односу на видове. Ролстон тврди да је Рамсфелд био задовољан дотадашњим стратегијским напретком видова.²⁰⁸ У вези с тим, мапе пута више нису биле потребне или је, можда, Рамсфелд намеравао да нешто уради у погледу обећања да се ипак трансформација „угради“. Једно је сигурно – за Рамсфелда је 2006. била тешка година. Операције у Ираку су биле у застоју, а он је био под знатним политичким притиском – последица је била његова оставка у новембру исте године. Ма који да је био разлог, без званичне најаве окончања захтева из *TPG*, процес се угасио и никада није настављен.²⁰⁹

Без обзира на ове неуспехе, неки догађаји и активности који се могу приписати периоду *TPG*, настављени су. Међутим, изгледа да је у трансформацији дошло до кориговања курса. Мада је „трансформација с великим ’Т‘“ можда изгубила на снази, трансформациона мисао је настављена у неким облицима. Примери за ту чињеницу постоје на нивоу Министарства одбране и видова.

Министарство одбране може да укаже на три конкретна примера који говоре о настављању трансформационе мисли у периоду после *TPG*. Прво, прочишћена је визија трансформације. Објављивањем *Националне војне стратегије (National Military Strategy) 2004. године*, Министарство је званично прекинуло формалну везу трансформације и *Здружене визије 2020. (Joint Vision 2020)*, а користило је баш *Националну војну стратегију* као водећу визију за трансформацију.²¹⁰ Друго, Министарство је ту далекосежну замисао о предвидљивом и жељеном развоју допунило *Главним концептом за здружене операције (Capstone Concept for Joint Operations – CCJO)*, 2005. године. Она (*CCJO*) даје већу дубину расправи о концептима здруженог дејствовања (*JOCs*) увођењем концепата здруженог функционисања (*Joint Functional Concepts*) као подршку *JOCs*, упоредо с концептима здруженог интегрисања (*Joint Integrating Concepts*) као додатним детаљем. Комплетан скуп концепата здруженог дејствовања, концепата здруженог функционисања и концепата здруженог интегрисања чини једну породицу концепата, названу породица концепата здружених операција (*Joint Operations Concepts – ’JOpsC’ Family*) (слика 7).²¹¹ У погледу садржаја, мало се шта променило. Тако *CCJO* разма-

²⁰⁷ Pudas, разговор с аутором, 14. фебруар 2008. и Гарстка, разговор с аутором, 15. фебруар 2008. године.

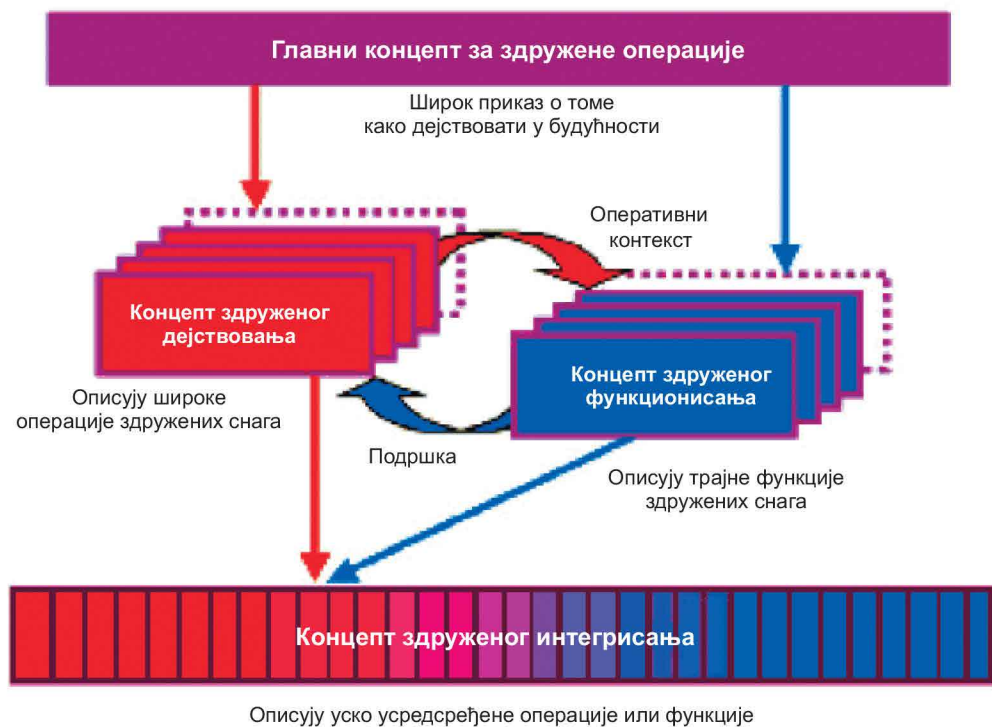
²⁰⁸ Rolleston, разговор с аутором, 15. фебруар 2008. године.

²⁰⁹ Пудас, интервју с аутором, 14. фебруар 2008. и Гарстка, разговор с аутором, 15. фебруар 2008. године.

²¹⁰ Meyers, B. Richard: *The National Military Strategy of the United States of America: Strategy for Today, Vision for Tomorrow*, Washington, DC, 2004, p. 3.

²¹¹ Meyers, B. Richard: *Capstone Project for Joint Operations* (у даљем тексту *CCJO*), Version 2.0, Washington DC, 2005, p. 3.

тра карактеристике здружених снага с терминологијом која је слична *Здруженој визији 2020*. Међутим, он даје препоруку о четири типа ратовања (традиционалном, катастрофичном, раздирућем и нерегуларном) о којима је било речи у *Стратегијској процени трансформације*.²¹²

Слика 7 – Породица JOpsC²¹³

Трећи пример размишљања на нивоу Министарства одбране јесте увођење Области здружених способности (*Joint Capability Areas – JCA*) 2006. године. У „Поновној процени основне одреднице *JCA*“ (*JCA Baseline Reassessment*) описују се као:

скупови способности које су груписане тако да подрже анализу способности, развој стратегије, доношење одлука о инвестирању, управљање финансијским средствима за реализацију тих способности, те развој и оперативно планирање снага које су засноване на способностима.²¹⁴

²¹² Исто, стр. 6, 20–23.

²¹³ Исто, стр. 3.

²¹⁴ Referenced in Department of Defense, *Joint Staff/J-7*, “Joint Capability Areas,” PowerPoint presentation, Washington, DC, 2008, p. 3.

Концепт ЈСА идентификује кључне способности на стратегијском нивоу (први је „Слој 1“) и затим их рашчлањује на неколико слојева, доводећи на крају до конкретних система и организација. Теоријски, они омогућавају Министарству да идентификује раскорак у способностима и сувишно преклапање, те тиме идентификује области према којима би требало усмерити ресурсе.²¹⁵

Упркос њиховој очигледној логици, ЈСА има своје противнике. У приказу који је дао Здружени штаб 2007. године, примећује се да постоје проблеми сувишног преклапања у функционалној, ресорној, оперативној и институционалној области на нижим слојевима, недоследног одређивања приоритета између области здружених способности „на Слоју 1“, те неадекватне пажње која је посвећена нератоводним одговорностима Министарства одбране.²¹⁶ Тери Пудас поставља питање у вези с вишенаменским системима и примећује да тај приступ може да поремети програме набавке који су од значаја и одгоди увођење и реализацију способности.²¹⁷ Према штабном официру Маринског корпуса Ричарду Вебстеру (Richard Webster), та места описана су као „места за бацање пара“.²¹⁸ Штабни официри другог вида примећују да нису одвојили значајну пажњу на својим нивоима.²¹⁹ Признају да су закаснили да ухвате корак, јер је последња верзија одобрена тек почетком 2008. године – готово три године након што их је министар Рамсфелд увео маја 2005. године.²²⁰

Сваки вид је имао посебне штабове за трансформацију, а они су и у овом периоду наставили да проширују расправу о трансформацији која је специфична за видове. Доследни својим тврдњама да је процес мапа пута вредан алат за стратегијске анализе, видови су наставили с израдом мапа пута, мада другачије од модела *TPG*. Начелник Канцеларије за трансформацију копнених снага, пуковник Роберт Фикс, истиче да су копнене снаге израдиле серију стратегијских докумената под називом *План копнених снага (The Army Plan)*. Ослањајући се на документе Министарства одбране, као што су *Стратегија националне безбедности*, *Национална војна стратегија*, *Четворогодишњи преглед одбране* и други, *План копнених снага* представља „институционални инструмент тог вида за дефинисање његове организационе стратегије и усмеравање активности ради остварења те стратегије“.²²¹ *План копнених снага* има четири одељка, укључујући и оде-

²¹⁵ Исто, стр. 4–6.

²¹⁶ Исто, стр. 7–11.

²¹⁷ Пудас, разговор с аутором, 14. фебруар 2008. године.

²¹⁸ Webster, разговор с аутором, 14. фебруар 2008. године.

²¹⁹ Ролестон, разговор са аутором, 15. фебруар 2008. године.

²²⁰ John Klein (Joint Staff/J-7), е-маил аутору, 5. фебруар 2008. године.

²²¹ Fix, разговор с аутором, 15. фебруар 2008. године.

љак који идентификује конкретне задатке трансформације на нивоу јединице, а понекад и на нивоу самог војника. Ти документи се континуирано ажурирају, а најновија верзија објављена је почетком 2008. године.²²² Модуларност и даље има првенство у двадесет седам од четрдесет две бригаде овог вида које су трансформисане у модуларне јединице назване Бригадни борбени тимови (*Brigade Combat Teams*). У стратегији набавке направљен је помак од увођења у употребу прелазних снага до развоја и увођења циљних снага.²²³ За копнене снаге главна порука није се променила, али су се почетни оријентирани на временској скали померили удесно.

Ваздухопловство САД је у јуну 2006. израдило додатну мапу, *Мапу пута ваздухопловства 2006 > (суц) 2025*. Тај документ садржи важан одељак о трансформацији који описује методологију вида с терминима сличним процесу *TPG*. Документ укључује *NCW*, *EBO*, космичке и информационе операције и укратко описује организационе промене.²²⁴ Мортон Ролстон примећује да серија глобалних *CONOPS* још постоји и наставља да се развија.²²⁵ Међутим, као и код копнених снага, порука ваздухопловства није знатно измењена, а велики део мапе пута и даље је посвећен набавном програму вида.

Такође, морнарица је ажурирала своје производе. Годишњи програмски водич вида, *Визија, присуство, моћ (Vision, Presence, Power)* ажуриран је 2005, па опет 2006, под насловом *Поморска моћ за нову еру (Sea Power for a New Era)*.²²⁶ У октобру 2007, морнарица је објавила *Кооперативну стратегију за поморску моћ 21. века (A Cooperative Strategy for 21st Century Seapower)*. Тај документ опширно разматра став морнарице о здружености, с тежиштем на Здружене операције с Маринским корпусом САД и, до извесног степена, Обалском стражом САД.²²⁷ Као и код осталих сродних видова, ниједан документ морнарице из периода после *TPG* не уводи значајно нов материјал. И даље, главни концепти тог вида су: *Sea Strike*, *Sea Shield*, *Sea Base*, *FORCENet* и *Sea Warrior*.

Упркос затварању *OFT*, Пентагон је ипак иницирао инструмент за извештавање и процену трансформације, иако на мање формалан и трајан начин. Подсекретар одбране за набавку, технологију и логистику наложио је Одбору за науку из области одбране (*Defense Science Board – DSB*) да сазове Летњу наменску студијску групу о трансформацији 2005. године (2005 Summer Study Task Force

²²² Исто.

²²³ Исто.

²²⁴ Department of the Air Force, *Air Force Roadmap, 2006 – 2025*, (Washington, DC, 2006).

²²⁵ Rolleston, телефонски разговор с аутором, 27. новембар 2007. године.

²²⁶ Department of the Navy, *Vision Presence Power*, (Washington, DC, 2005); and Department of the Navy, *Sea Power for a New Era*, (Washington, DC, 2006), <http://www.au.af.mil/au/awc/awcgate/awc-futur.htm#marinevision> (сајт посећен 20. фебруара 2008).

²²⁷ Department of the Navy, *A Cooperative Strategy for 21st Century Seapower*, (Washington, DC, 2007), http://www.au.af.mil/au/awc/awcgate/maritime/maritime_strat_oct07.pdf (сајт посећен 20. фебруара 2008).

on Transformation), „ради процене напретка трансформације МО“.²²⁸ Он је истакао предности здружене интеграције, глобалног присуства, приступа и досега, као и слабости, поред осталог, у осматрању, прецизном удару, мултиресорној интеграцији и некинетичким операцијама. Извештај *DSB* био је, по свим мерилима, искрен и темељан.²²⁹ Он је обиловао препорукама за побољшања. Међутим, извештај је знатно одступао од аналитичког приступа који је користила *OFT* у *Стратегијским проценама трансформације*. Неки би на овај другачији приступ могли да гледају као на јаку страну трансформације. Међутим, тај другачији приступ би, такође, могао да створи услове за неслагања с резултатима и препорукама на нивоу видова, те тако наставио да их удаљује од главног циља трансформације. Извештај би имао већу вредност ако би обухватао ажурирану *Стратегијску процену трансформације*. Ипак, пажња коју је Министарство одбране посветило извештају није јасна. Ни Пудас, ни Гарстка, нити било који штабни официр на нивоу вида нису били упознати с детаљним извештајем.²³⁰

Иако су Министарство одбране и видови и даље развијали своје надлежности у процесу трансформације, уочавао се изразит недостатак напора да се њихови приступи обједине. Осим процеса стандардног извештавања и дугогодишњих министарских метода управљања, као и јединог извештаја *DSB*, није постојао никакав организациони подстицај да се видовски приступи трансформацији стандардизују и ослободе оштрог супротстављања. Као вођа високог, утицајног положаја Рамсфелд је био скренут с пута у својој трансформационој улози. Може се рећи да *OFT* више није постојала, а *TFG* су у најбољем случају биле „покојне“. Као што је већ примећено, трансформација се вратила мање раздирућем и више еволутивном режиму институционализације.

Трансформација – прогноза

Ако не волите промене, како ћете волети нешто што више није применљиво?²³¹
Генерал Ерик Шинсеки, бивши командант КоВ САД

Према запажању генерала Шинсекија, трансформација је тежак процес. Доналд Рамсфелд никада није обећао да ће његов програм бити лак. Од 2001. до 2004. видови, *USJFCOM* и Министарство одбране су, као целина,

²²⁸ Defense Science Board, *Defense Science Board Summer Study on Transformation: A Progress Assessment, Vol. 1*, Office of the Under Secretary of Defense for Acquisition, Technology, and Logistics (Washington, DC, 2006), p. 1.

²²⁹ Исто, 2.

²³⁰ Пудас, разговор с аутором, 14. фебруар 2008. године; Вебстер, разговор с аутором, 14. фебруар 2008. године; Гарстка, разговор с аутором, 15. фебруар 2008. године; Ролстон, разговор с аутором, 15. фебруар 2008. године; Фикс, разговор с аутором, 15. фебруар 2008. године.

²³¹ Shinseki, Eric: quotation cited on United States Air Force Air War College, "Gateway to the Internet," "Transformation of War & US Military," <http://www.au.af.mil/au/awc/awcgate/awc-chng.htm#army> (сајт посећен 17. јануара 2008).

прихватили тај посао и учинили „трансформацију“ једном од најчешће коришћених речи у Пентагону. Међутим, до 2007, кад је глобални рат против тероризма ушао у шесту годину – Рамсфелд је постао прошлост. Пентагон је наизглед одбацивао све што је с ознаком „Рамсфелд“, а „рекапитализација“ се појавила као најновија тенденција. Да ли то онда говори да је трансформација мртва? Или је Рамсфелдова специфична верзија трансформације мртва? Ако је Рамсфелдова визија трансформације мртва, да ли та „смрт“ значи да је његова визија пропала?

Без сумње, мало је апсолутних величина које се вежу за трансформацију онако како је то замислио Рамсфелд и како су институционализовали видови, Министарство одбране и *USJFCOM*. У одговорима на ова питања, увиђа се да се та тенденција наставља. Свакако да се скраја 2006. године, уз Рамсфелдов одлазак, затварање *OFT*, променљиве оперативне успехе у Ираку и Авганистану, те усмерење видова на рекапитализацију, може тврдити да је трансформација заиста мртва.

У таквој широкој уопштеној тврдњи изостављено је признавање три компоненте Рамсфелдове визије трансформације. Први део је крајње стање, које се само незнатно разликовало од оног што је Рамсфелд наследио у облику *Здружене визије 2020*. Други део је процес који је он применио. Како је опширно изложено у председничким смерницама и публикацијама *OFT*, као што су *Смернице за планирање трансформације*, Рамсфелд је, бар у почетку, спроводио процес који је био јединствен за његов мандат на положају министра одбране. Трећи део је Рамсфелдово веровање у улогу трансформације као стратегије с потенцијалом да обликује геополитички прорачун како потенцијалних непријатеља, тако и савезника.

На основу проучавања историје институционализације трансформације, могу се запазити кориговање курса и узајамно обећање које су чинили Рамсфелд и *OFT* како би изашли у сусрет видовима и *USJFCOM*. Због те сусретљивости остале су надмоћне бирократије и културе видова. Пошто Рамсфелд и *OFT* нису могли да надвладају те бирократије и културе револуционарної трансформацији за разлику од еволуције, намеће се закључак да су процесни делови његових визија и идеја увелико мртви.

Шта је с крајњим стањем и улогом трансформације као стратегије? Одговори на ова питања нису баш јасни. Већина показатеља крајњег стања још има широку подршку у одбрамбеној заједници и међу савезницима – али уз резерву, нарочито међу европским савезницима.²³² Утицај трансформације на потенцијалне противнике и даље је нејасан. Недавни пораст кинеског буџета

²³² North Atlantic Treaty Organization: “Allied Command Transformation, Transformation Network,” <http://www.act.nato.int/content.asp?pageid=200> (цајт посећен 17. јануара 2008). Друго гледиште може се видети у: Collmer, Sabine: “Information as a Key Resource: The Influence of RMA and Network-Centric Operations on the Transformation of the German Armed Forces,” Occasional Paper Series No. 8, February 2007 (Garmisch: George C. Marshall European Center for Security Studies, 2007).

одбране и војних способности, као и питање да ли је тај пораст у ствари реакција на америчке покушаје на плану трансформације, завређују даљу пажњу.

Ако се анализирају трансформација у оквиру Министарства одбране САД, разматрања о здружености улоге космоса и информација, као и експериментисања – и даље су предмет дискусија и анализе. С тог становишта, већина доказа указује на то да је трансформација жива, али нема више приоритет. Из тога произлази да је рад на трансформацији и даље, углавном, без усмерења и везан је за специфична становишта видова.

С обзиром на тако комбинован одговор, неодложна питања јесу „зашто“ трансформација и „шта сада“ треба урадити на плану трансформације. Ако се прихвати да је трансформација вредна напора, потребно је да се настави нека врста складног настојања у том правцу. На основу истраживања о томе шта је пошло наопако у Рамсфелдовом раду, може се извести модификована стратегија за наредну фазу трансформације.

Оцена Рамсфелдове визије

Историјски успех Рамсфелдове визије трансформације може се оценити у односу на две категорије стандарда. Прву категорију чине стандарди који су изложени у обећањима које је дао Џорџ В. Буш у свом говору у Цитадели током кампање 1999. године. Друга категорија одсликава самонаметнуте стандарде садржане у публикацијама Министарства одбране и смерницама за трансформацију. У обе те категорије, главне анализе допуњавају анегдотски докази о томе шта је војска остварила како у организационим, тако и оперативним условима.

По свим мерилима, Доналд Рамсфелд био је одани сарадник свом председнику, а циљеви његовог програма одражавали су председничке смернице за тај предмет. Нема сумње да је Рамсфелдов програм садржао велики број конкретних циљева, које је тадашњи председнички кандидат Џорџ В. Буш навео у говору у Цитадели, септембра 1999. године. Најистакнутији циљеви били су:

1. наменско повећање буџета за одбрану у процентима бруто националног производа ради:
 - уклањања раскорака у војним платама и побољшање програма за квалитет живота како би се обрнуо смер примећеног „одлива мозгова“ из војске и повећања буџета за истраживање и развој.²³³
2. трансформисање војних снага и „прескакање генерације у технологији“ на следеће начине:
 - лакше, убојитије и лако распоредиве копнене снаге,
 - ваздухоплови великог долета,
 - системи без људске посаде и
 - шира употреба космичких система.²³⁴

²³³ Bush, “A Period of Consequences”.

²³⁴ Исто.

На први поглед, Рамсфелдов програм трансформације добро је вреднован у односу на ове стандарде. Војни програм администрације укључивао је не само повећања нето плата, него и наменска повећања специјалних додатака на плате и за продужење уговореног рока службе, као и проширење програма безготовинских накнада, као што су активности пружања помоћи породицама и привилегије за ветеране. Студија Конгресне службе за буџет (*Congressional Budget Office – CBO*) из јуна 2007. године, *Оцена војних накнада (Evaluating Military Compensation)*, бележи да су бенефиције на војне плате и безготовинске накнаде, гледано кумулативно, брзо смањиле раскорак између војних и цивилних плата и до 2002. године довеле до повећања војних плата.²³⁵ У погледу остварења конкретног циља – задржавање талената, резултат је био делимично остварен. Студија Конгресне службе за буџет је приметила да, иако су великодушни готовински додатак за продужење уговореног рока у служби на задржавање кадра имали позитиван учинак, припадници војске, генерално гледано, одлуке о каријери доносили су стриктно на основу поређења нето плата, а нису урачунавали безготовинске бенефиције.²³⁶ На пример, пошто две трећине породица војних лица не живе у базама и велики део војног састава укључује резервисте, многи припадници нису толико ценили бенефиције које су имали у базама колико се администрација надала.²³⁷ Такође, нежељени припадници војске нису узимали у обзир мноштво активности војске за помоћ војним породицама.²³⁸

Те појединости довеле су *CBO* до закључка да је повећани пакет војних бенефиција имао само ограничен учинак у неким областима службе у војсци, а у другима није успео да побољша задржавање кадрова.²³⁹ Постоје, свакако, и други аспекти повезани с одлуком припадника да остану у војсци. Међу најзначајнијима јесте утицај већег броја дуготрајних распоређивања на друге локације. Студија *CBO* није узела у обзир тај аспект одлуке припадника да остану у војсци. Упркос томе, закључци ове канцеларије су вредни помена.

Када је реч о буџету за истраживање и развој, Рамсфелд је сигурно остварио председников циљ. Као што показује слика 8, Пентагон је испунио председников циљ да се буџет Министарства одбране за истраживање и развој повећа за 20 милијарди долара, пре 2006. фискалне године.²⁴⁰

²³⁵ CBO, *Evaluating Military Compensation*, p. 12.

²³⁶ Исто, стр. 25–27.

²³⁷ Исто, стр. 27.

²³⁸ Исто, стр. 26.

²³⁹ Исто, стр. 23–24.

²⁴⁰ Bush, “A Period of Consequences”.

Слика 8 – Буџет за истраживање и развој²⁴¹

Иако су конкретни детаљи о буџету за истраживање и развој поверљиви, у складу са смерницама председника и Пентагона – широка пажња посвећена је трансформационим концептима. У дневном листу *San Francisco Chronicle*, од 26. августа 2007, објављено је да је Агенција за напредне истраживачке пројекте одбране (*Defense Advanced Research Projects Agency – DARPA*) усмерила свој део буџета за истраживање и развој на концепте као што су ваздухопловне платформе способне за постизање „ултрапрецизних дејстава“ у скоро нултом временском року и на сензорске платформе које омогућавају малим копненим јединицама од тринаест људи да патролирају и ефективно осматрају градове од 100.000 становника. Такође, *DARPA* је посветила пажњу лакшем оклопу за људство и технологијама које су довеле до брзог развоја и увођења у употребу возила отпорног на mine и заседе (*Mine Resistant Ambush Protected – MRAP*).²⁴²

Мање је јасан успех Пентагона у развоју и увођењу нове генерације оружја које представља „прескочену“ генерацију технологије. Буџети за одбрану из тог времена јасно показују повећање инвестиција у системе без људске посаде, информационе технологије и платформе које базирају у космосу.²⁴³ Рамсфелд је донео неке тешке одлуке против, наводно, нере-

²⁴¹ Data from Office of the Under Secretary of Defense (Comptroller). *National Defense Budget Estimates for FY 2007* (Washington, DC, 2006), p. 81, слику је урадио аутор.

²⁴² Abate, Tom: “Special Military Group Looks Ahead to Fight America’s Future Wars,” *San Francisco Chronicle*, August 26, 2007, E1.

²⁴³ Department of Defense, “Fiscal 2005 Department of Defense Budget Release,” News release (Washington, 2005), <http://www.defenselink.mil/releases/release.aspx?releaseid=7046> (сајт посећен 24. септембра, 2007). Целокупан сет саопштења о буџету, доступан на <http://www.defenselink.mil/releases>, показује овакву тенденцију, од 2002. до 2007. године.

формских програма модернизације. Артиљеријски систем копнене војске *Crusader* избачен је из наоружања (2002), а програм хеликоптера *Comanche* сведен је на половину.²⁴⁴

Но, опстали су други значајни, вероватно мање трансформациони, програми. Најистакнутији су авион *F-22*, пројекат ваздухопловства, носач авиона *CVN-21*, пројекат морнарице и летилица *V-22*, пројекат Маринског корпуса. Извукавши поуку, можда из искуства копнених снага са системом *Crusader*, видови су, у овим и другим ситуацијама, радили напорно да препакју своје програме набавке као „трансформационе“. Искуство Ваздухопловства САД са *F-22* представља класичну студију случаја. Суочени с потенцијалним смањењима текућих програма, тај вид је променио ознаку авиона у *F/A-22*, истичући тако његову вишенаменску способност и повремено се директно борио у Конгресу да сачува систем.²⁴⁵ Тај систем је означен као приоритетан у процесу набавке. Резултат тог приступа био је очекиван – програм је опстао. Ако оставимо по страни често цитирано упозорење председника Двајта Д. Ајзенхауера о војноиндустријском комплексу, главни закључак је да су највећа настојања видова на плану набавке више одсликавала став о постепеном напретку, него очекивања председника Буша о циљу „да се прескочи једна генерација у технологији“.

Само нова оружја не значе много за трансформацију. Трансформација захтева и промене у организацији, доктрини, култури и финансијама. У председниковом говору у Цитадели мање пажње је посвећено тој чињеници – говор представља непотпун стандард према којем би се спроводила оцена Рамсфелдовога програма. То не значи да су та разматрања занемарена. Први резултат трансформације Рамсфелдовога доба, као што су *Трансформација војске: Стратегијски приступ и Смернице за планирање трансформације* јасно показују да је Рамсфелд схватао ширину и дубину промена које је захтевала трансформација. Обећање да ће трансформисати војску путем „неколико великих скокова“, који би могли да доведу у питање улоге и мисије видова веома је значајно, као и употреба годишњих видовских мапа пута које су здружене и стављене у средиште пажње и стратегијских процена трансформације под вођством *OFT*. Циљ трансформисања у здружене снаге, које су засноване на способностима променом начина на који се министарство бори, његове пословне праксе и интересорних и коалиционих послова, представља довољно комплетну визију.

²⁴⁴ Wayne, Leslie: “So Much for the Plan to Scrap Old Weapons,” *New York Times*, December 22, 2002, <http://query.nytimes.com/gst/fullpage.html?res=9C0CE6D61E3DF931A15751C1A9649C8B63&sec=&spon=&pagewanted=print> (сајт посећен 20. децембра 2007). Видети такође: Cable News Network, “Army cancels Comanche helicopter,” <http://www.cnn.com/2004/US/02/23/helicopter.cancel> (сајт посећен 20. децембра 2007). Као што је забележио CNN, копнена војска је на крају отказала овај програм 2004, у корист надоградње у постојећој флоти хеликоптера.

²⁴⁵ Wayne, “So Much for the Plan to Scrap Old Weapons”.

Резултат овог процеса процене мапа пута је да видови заиста могу да покажу промене у организацији и доктрини, које су настале у периоду институционализације трансформације. Копнена војска има оперативне *Striker* бригаде, а концепт Ваздухопловних и космичких експедиционих снага остаје окосница размишљања у ваздухопловству. Ваздухопловство је недавно активирало своју Сајбер команду с привременим главим штабом у ваздухопловној бази Баркесдејл (*Barkesdale*), у Луизијани. Међутим, постоје веродостојни докази да су делови Рамсфелдове визије трансформације постепено нестали. Формално увођење веће модуларности у копненим снагама и шест глобалних *CONOPS* ваздухопловства, иако још присутни, колективно су постепено прешли у други план. Морнаричке публикације и даље стављају акценат на концепте *Sea Base*, *Sea Strike*, *Sea Shield* и *FORCEnet*, иако се раст и рекапитализација Маринског корпуса, као и набавке површинских пловила, већ налази у средишту пажње јавности.

Слична ситуација била је и с Командом здружених снага САД. Докази о њеној даљој улози као огранку министарства за развој концепата и експериментисање мешовити су. Развој концепата и даље је посебно важна тема. Концепти здруженог дејствовања и даље се ажурирају. На пример, министар одбране је одобрио, 1. октобра 2007, најновију верзију *JOС* Одбрана матичне територије/Цивилна подршка. Сви други *JOСs* ажурирани су током 2007. године или су тренутно у фази активног преиспитивања.²⁴⁶ Међутим, већина докумената који су доступни јавности указују на то да формални, интегрисани и дугорочни планови експериментисања нису ажурирани од 2004. године.²⁴⁷

Постоје оперативни докази о успеху и настављању трансформације на терену. Иако стратегијске војне операције у Ираку и Авганистану још привлаче велику пажњу јавности и Конгреса САД, има значајних, али мање запажених доказа о успесима трансформације на тактичком нивоу – чак и у противпобуњеничким операцијама. Процене *OFT*, као и друге процене, указују на све већу оперативну и тактичку здруженост видова. Умрежене оперативне слике, велика брзина командовања и брзо уграђивање програма са стеченим поукама одсликавају стандардну праксу на нивоу јединица у Ираку, Авганистану и другим локацијама. Системи без људских посада су успешни, што доказује висок проценат њихове употребе у Ираку.²⁴⁸ Успех Централне команде САД у налажењу ирачког побуњеничког вође Ал-Заркавија (јун 2006), представља само један пример успешних здружених умрежених операција.

²⁴⁶ United States Joint Forces Command, J-7, "JopsC Concept Status Update," PowerPoint presentation, December 17, 2007, pp. 2–3.

²⁴⁷ United States Joint Forces Command,

<http://www.dtic.mil/futurejointwarfare/experimentation.htm> (сајт посећен 22. децембра 2007).

²⁴⁸ Baldor, Lolita C.: Associated Press, "Unmanned Planes A Key Tool In Iraq," *Philadelphia Inquirer*, January 2, 2008.

Специфични процеси које је покренуо Рамсфелд изгубили су своју колективну повезаност. Рамсфелд је обуставио процес процене мапа пута пре *Четворогодишњег прегледа одбране 2005. године (QDR)* и упркос обећањима да ће се он наставити након QDR, то се није десило. Приступ Областима здружених способности (*Joint Capability Area*), којима је он дао подстрек крајем свог мандата на положају министра одбране, тешко је разумљив и његово увођење по тачно утврђеном поступку иде спору.²⁴⁹

Тако је *New York Times*, 22. октобра 2007, објавио чланак на основу разговора с будућим начелником Здруженог генералштаба адмиралом Мајком Муленом (Mike Mullen). У том интервјуу адмирал Мулен идентификовао је своја „три непосредна приоритета“:

- „развијати војну стратегију за Блиски исток, поред Ирака и Авганистана;
- убрзати напоре да се 'реконституишу, реорганизују, ревитализују' оружане снаге, односно да се замени борбена опрема и реше потребе људи у униформи, поготово обичних војника и marinaца и њихових породица и
- преусмерити пажњу војске с актуелних ратова како би се припремила за друге изазове, нарочито дуж Пацифичког руба и у Африци“.²⁵⁰

Уочљива је одсутност конкретне референце с трансформацијом. Иако у адмираловом циљу да „реконституише, реорганизује, ревитализује“ војску, можда има једва приметних трансформационих елемената, уопште се не помиње покушај да се прескочи генерација оружја. Иако ће интерресорни и коалициони послови сигурно имати улогу у будућим стратегијама за Блиски исток, Пацифик и Африку, нема конкретног помена о улози трансформације у унапређењу таквих вештина у војсци. Одсуство било каквог конкретног помињања трансформације указује да је формални процес за цело министарство, који је замислио Рамсфелд, добио мањи приоритет у односу на друге процесе, а можда и сасвим престао да постоји.

Ако и постоји сагласност да естаблишмент одбране крајње стање трансформације још увек сматра вредним подухватом и да се концепт трансформације као стратегије још развија, Рамсфелдов формални процес је замро, онда је следеће питање веома важно „Шта је пошло наопако?“ На први поглед, Рамсфелд је покренуо нешто што је изгледало као темељни процес. Међутим, било је три велика разлога за укидање Рамсфелдовога програма. Први је био његов неуспех да преко *OFT* омогући, или да лично обезбеди, продоран стил лидерства који је потребан за прављење „неколико великих скокова“ изложених у његовом плану трансформације. Други разлог, који је паралелан с првим разлогом, јесте што је Рамсфелд дозволио видовима да имају надмоћ у том процесу. Трећи разлог је у вези с продуженим операцијама у Ираку и Авганистану.

²⁴⁹ Department of Defense, Joint Staff/J-7, p. 11.

²⁵⁰ Shanker, Thom: "Joint Chiefs Chairman Looks Beyond Current Wars," *New York Times*, October 22, 2007, p. 8.

Агресивно лидерство министарства било је „неоправдано одсуство“

За анализу није значајно да ли је модел „неколико великих скокова“ био прави начин за спровођење трансформације или не. Како је разматрано у трећем делу овог текста, постојала су три веродостојна разлога који објашњавају зашто је Рамсфелд следио овај приступ. Прво, Рамсфелд је требало да испуни председничково обећање конкретним учешћем у акцији. Друго, на основу преовлађујућег конзервативног мишљења требало је да искористи све што је преостало од стратешке паузе за стварање трансформисане војске. И на крају, догађаји 11. септембра 2001. и интервенције у Авганистану и Ираку послужили су да истакну потребу за новим типом војске. С обзиром на улазне факторе које је имао у то време, Рамсфелд је донео разумну логичну одлуку.

Још је важнија чињеница да је за тај приступ био потребан смисао за лидерство с високе утицајне позиције на нивоу Министарства одбране. Такво лидерство подразумевало је две врсте одговорности. Прва одговорност је усмерена надоле ка видовима и *USJFCOM*. Конкретно, он није завео дисциплину међу видовима по питању великог броја разних трансформационих питања. Међу тим питањима била је терминологија. Иако је у *Смерницама за планирање трансформације* посебно назначена само једна дефиниција трансформације, процеси су омогућавали видовима да не узму у обзир ту дефиницију и повремено праве сопствене „радне дефиниције“. Дозвољавањем таквих варијација створен је простор за давање посебних бренд назива најважнијим концептима који су спесифични за поједине видове. Када је дала, на пример, подршку концепту Мрежноцентричног ратовања, *USJFCOM* је разматрала „Глобалну информациону мрежу“, морнарица је увела *FORCEnet*, копнена војска је имала „Борбену команду“, а ваздухопловство „Центар за ваздухопловне операције као систем оружја“. Иако су сва четири концепта прихватила мрежноцентрично ратовање, сваки вид је нешто додавао или одузимао од основног концепта тако да су њихова поређења, анализе и интеграција постали заморни и неусмерени. Због тога је разлика између мрежних операција на глобалном нивоу и на нивоу војишта (што је свакако важније за команданте здруженог ратовања) остала по страни, у корист видовских специфичних приступа том концепту. Слични примери могу се наћи у терминима као што су Операције засноване на ефектима, модларност и здружена логистика.

Ни Рамсфелд ни *OFT* нису формално наметнули стварну здружену интеграцију у оквиру творевине *TPG*. Истина, видовима је било потребно да идентификују компоненте својих мапа пута које су захтевале здружену подршку,

али ни у једној *Стратегијској процени трансформације* није препоручено да неки вид предузме мере у вези с таквим потребама. На пример, осећај морнарице за здруженост усмерио је њену пажњу на њено дуготрајно партнерство с Маринским корпусом, а мање пажње посвећено је партнерству с копненим снагама и ваздухопловством. Никада *OFT* није истакла тај недостатак или друге примере непотпуне здружености, ни у једној својој процени.

Ти недостаци терминологије и здружености последица су две одлуке – једне Рамсфелдове, друге Себровског. Прва одлука која је ограничила ефикасност Рамсфелдовога приступа трансформацији с „неколико великих скокова“ била је да је изашао у сусрет жељама видова да процес оцењивања мапа пута из *TPG* сведу на форум за координацију и извештавање, насупрот формалном одлучивању. Друга је колегијални приступ Себровског о улози *OFT*. Та прилагођавања отупила су оштрицу процеса и дозволила видовима да себе ставе у жижу и, повремено, презиру смернице *OFT* и тиме искључе сваку потребу да иду даље од традиционалних дугогодишњих улога и мисија. Било је мало потребе да видови координишу и обједине своје приступе пре званичног излагања својих гледишта Рамсфелду или *OFT*. Због тога је одговорност да концепте, организације и системе израђују као „рођене здружене“ постала само одговорност Рамсфелда и *OFT*, па су такви концепти, организације и системи постајали све мање вероватни.

То не значи да су гледишта видова на процес *TPG* била неразумна. Постоји, заиста, још неколико путева којима је Рамсфелд могао пренети своје одлуке и приоритете. Ти путеви укључивали су, поред осталог, Стратегијске смернице за планирање, План одбране за будуће године и Систем планирања, програмирања, буџетирања и извршења. Неки од њих били су прописани законом, а други су били интерна процедура Министарства. Сви су се надметали за штабне ресурсе. То надметање постало је нарочито оштро током израде *QDR* за 2005. годину. Као што је помоћник директора *OFT* Томас Хоун (*Thomas Hone*) потврдио, у 2005. години није било довољно на располагању штабних ресурса за израду *QDR* и за извршавање процеса процене мапа пута.²⁵¹ Рамсфелд је пропустио прилику да реализује другу одговорност лидерства с високе утицајне позиције: одговорност да истакне и наметне приоритете. Радећи интерно или с Конгресом да делимично или потпуно искључи друге штабне процесе у корист задатака *TPG*, могао је да омогући да његов процес задржи оштрицу, уз истовремено истицање важности тог процеса. Иако је *QDR* можда био неразуман циљ, постојао је јасан потенцијал за такав један напор. Тај напор није учињен и то је вероватно ојачало перцепцију да трансформација није ништа важнија од „убичајеног посла“.

²⁵¹ Sprenger, “With 2005 Road Maps Scrapped, OFT Focuses on QDR”.

Надмоћ видова

Ако постоји један основни израз који описује суштину Рамсфелдове визије трансформације од QDR 2001. године, то би било „настојање да се формирају снаге засноване на способностима“. Концепт као што су „Операције засноване на ефектима“ и циљеви – да се организације и системи учине таквим као да су „рођени здружени“, ојачали су његову намеру да отргне војску од хладноратовских концепата усредсређених на претње и платформе. Рамсфелд је од видова очекивао да остваре те циљеве.

Међутим, видови, одговорни да „организују, обуче и опреме“, нису основни корисници способности. Видови су одговорни да изложе снаге и способности регионалним командантима, одговорним за извођење борбених дејстава, који затим комбинују снаге и способности да би остварили своје оперативне циљеве. Видови би, на основу своје одговорности и природе, били сконцентрисани на платформе и, што је још важније, буџет. Тада се, природно, дискусија свела на класичне препирке о „здели пиринча“ и дебате о уравниотежавању буџета.

Нигде то није тако очигледно као у расправи између копнених и ваздухопловних снага. Поготово у најранијим данима трансформације, копнена војска је показала невероватну несигурност у погледу свога значаја. С друге стране, ваздухопловство је тврдило да је његов све већи значај готово, сам по себи, очигледан. На пример, у случају EBO, многи официри копнене војске су их одбацили, јер ваздухопловство настоји да ојача своју доминацију.²⁵² Агресивни ваздухопловни теоретичари изнели су противтврдњу да копнена војска то једноставно не схвата.²⁵³ На крају, оба гледишта усредсредила су се на буџетске утицаје трансформације и промашила основну поенту.

Постојао је и други, можда опаснији, нуспродукт приступа трансформацији који се односи на видове. То је преовлађујуће средиште пажње видова на употреби снага и удара, насупрот посвећивању пажње методима и начинима одбране од непријатељевих противмера на те ударе. Те противмере представљају „трошкове“ одбране и могле би да изазову доносиоце одлука да доведу у питање конкретне програме рада и приступе, због чега би одређени вид морао да брани свој предложени систем. Гледано у целини, видео-

²⁵² Ова тврдња заснива се на гледиштима која су заступали колеге студенти када је аутор био студент на Курсу КоВ САД за командне и генералштабне официре у Форт Левенворту, у Канзасу, од јуна 2002. до јуна 2003. године. Она је још ојачана ауторовом интеракцијом са официрима КоВ и Маринског корпуса, док је био на служби у Команди транспорта САД, у штабу Дирекције за операције. Видети такође: Peters, Ralph: "Bloodless theories, bloody wars," *Armed Forces Journal*, April 2006, <http://www.armedforcesjournal.com/2006/04/1813800/> (сајт посећен 18. јануара 2008). Иако је Петерсов рад обично више емотиван, него академски, он сигурно није једини који тако мисли.

²⁵³ Lambeth, S. Benjamin: *The Transformation of American Air Power* (Ithaca: Cornell University Press, 2000), pp. 309–313.

ви су игнорисали тај аспект тако што нису обраћали пажњу на вероватноћу да би потенцијални непријатељи могли уз знатан напор или јефтним средствима да пониште неке предности постигнуте трансформацијом.

Тако су стављањем буџета у средиште пажње и игнорисањем трошкова видови узели у обзир само половину бригае о економици одбране о којој је већ било речи у овом раду. У својој *Стратегијској процени трансформације* за 2004, *OFT* је указала на тај проблем, али је Рамсфелд опет пропустио прилику да конкретним мерама да подстрек како би се ситуација поправила. Пошто видови нису добро опремљени за решавање тог проблема, то се једноставно није уклапало у њихове одговорности. Тај проблем још је погоршао разводњени процес *TPG*, о чему је већ било речи.

Међутим, заједница здруженог ратовања може да буде добар форум на којем ће се решити тај проблем. Иако је у *TPG* одређена одговорност здружене заједнице као целине за развој концепата и експериментисање, Команда здружених снага САД (*USJFCOM*) поднела је највећи терет те одговорности.²⁵⁴ Као што је већ поменуто, *USJFCOM* је ту одговорност схватила озбиљно, што и даље чини. Проблем је у томе што је *USJFCOM* радила на највишим стратегијским нивоима и мало је пажње обраћала на „спајање шавова“ међу видовима и интерресорним и коалиционим партнерима министарства. И опет, уз ослабљену творевину *TPG*, *USJFCOM* је добила прилику да постане нешто више од труста мозга па је избегла теже проблеме сувишног понављања способности и непотпуне здружености видова. Веома мало пажње посвећено је проблему специфичних видовских култура и бијократије.

Ирак и Авганистан

Може да се закључи да су продужене операције у Авганистану, а нарочито у Ираку, избациле из тока Рамсфелдове програме трансформације. Неки коментатори су ишли и даље па су тврдили да неуспеси на оба војишта доказују да је трансформација неприкладна или да је пропала.²⁵⁵ Други су били промишљенији и тврдили су да се трансформација претерано усредсређује на области у којима САД већ исказују надмоћ, што резултује великим трошковима и контрапродуктивним настојањима – обично на штету интерресорних послова и копнених снага.²⁵⁶ Сврха те

²⁵⁴ Rumsfeld, *TPG*, pp. 23–24.

²⁵⁵ Rigby.

²⁵⁶ Видети: Christopher M. Schnaubelt, “Whither the RMA?” *Parameters*, US Army War College Quarterly, Autumn 2007, pp. 95–107.

тезе није да анализира планске и оперативне грешке у операцијама *Трајна слобода* (*Enduring Freedom*) и *Слобода Ирачана* (*Iraqi Freedom*) као целини. Међутим, постоје два нуспродукта тих операција, који су вредни помена.

Први нуспродукт је притисак које су те операције, како због њихове противречности тако и њихове дужине, наметнуле савезницима и коалиционим партнерима Сједињених Држава. Из тих операција Сједињене Државе су извукле поуку да се не могу потпуно ослонити на историјске partnere и савезнике за подршку у дугорочним операцијама за стабилизацију и реконструкцију. У вези с тим, Џон Хилен (*John Hillen*) је предсказао затегнутост те врсте још 1997.²⁵⁷ Ендру Михта (*Andrew Michta*) је недавно поменуо да су Сједињене Државе и НАТО пропустили прилике да одмах након 11. септембра 2001, ревитализују НАТО алијансу:

Пропустом Сједињених Држава да употребе НАТО као оквир за операцију *Трајна слобода* у Авганистану, након што се алијанса позвала на члан 5, након 11. септембра, пропуштена је историјска прилика да се алијанса ревитализује. Та операција (да ју је изводио НАТО), могла је да усредсреди алијансу на кључну нову мисију и изложи савезнике заједничком ризику на бојишту против талибана, као и против још веће заједничке међународне претње од Ал-Каиде. Тако је НАТО још више изгубио тле када се савезници нису сложили с тим да преузму већу улогу у стабилизовању Ирака.²⁵⁸

Дискусије о томе да ли кривицу треба приписати Сједињеним Државама или њиховим међународним партнерима, односно да ли НАТО треба да учествује у операцијама за стабилизацију и реконструкцију, мање су значајне за главне поуке извучене из те ситуације. Чињеница је да може да буде момената када ће Сједињене Државе морати да „делују саме“, па треба да буду приправне за такве могућности. У том случају, Сједињене Државе би требало да увећају своје копнене снаге и прошире интерресорне вештине владе, укључујући и оне у експедиционим условима. На основу одлуке из 2006. да се увећају копнене снаге и Марински корпус долази до изражаја други нуспродукт – Ирак и Авганистан. Операције у Ираку и Авганистану захтевају велика материјална средства, а постоје тенденције да ће тако бити и даље. Такође, велика материјална средства захтева и трансформација. Она је морала да се с операцијама такмичи за ресурсе, с тим што је претварала Рамсфелдов рад на трансформацији у нешто веће од једнократне

²⁵⁷ Hillen, John: "Superpowers Don't Do Windows," *Orbis*, 41, No. 2, (Spring 1997), pp. 241–258.

²⁵⁸ Michta, Andrew: "Transatlantic Troubles: Are they America's loss?" *National Interest* (Nov/Dec 2006), p. 63.

прилике. Није било довољно додатног ресурса које је Пентагон могао применити да се изврше вишеструке корекције курса и адаптације које су потребне за успешан рад на трансформацији, а да и не говоримо о великој промени на мору, коју је Рамсфелд замислио 2001. године. На почетку Бушове администрације, а нарочито након 11. септембра, америчка јавност прихватала је велике буџете за одбрану, тако да то није била расправа на тему „топови или бутер“. У ствари, она се претворила у дебату на тему „топови или новији (понекад непроверени) топови“, а брзи успех у Авганистану и Ираку претегао је над неким обећањима везаним за трансформацију.

Ревитализација трансформације

Тешко да је трансформација пропала. Без сумње, Рамсфелд је уложио стваралачки напор чији су резултат били успеси у почетним фазама операција *Трајна слобода* и *Слобода Ирачана*. Поред тога, та стваралачка енергија дала је вредне резултате, иако нешто спорије, у операцијама за стабилизацију и реконструкцију, које су уследиле. Мање познати, али ипак вредни успеси су у краткорочним хуманитарним операцијама, у Либерiji (2003), на Хаитију (2004), у Индонезији (2004–2005) и Пакистану (2005), и оне указују да вредност имају веома окретне здружене снаге са способношћу брзог реаговања, које су део Рамсфелдове визије.²⁵⁹

Иако Рамсфелд није могао да надвлада дуготрајне видовске културе, видови нису у целости одбацили тај труд. У копненим снагама постоје сасвим очигледни докази о непрекинутом интересовању за трансформацију, у вези с тим, и „процес који живи“. Гарстка инсистира, а Фикс потврђује, да значај прелаза копнених снага ка модуларности и престојаване у бригадне борбене тимове „није ништа мањи од огромно“. ²⁶⁰ У свом делу, ваздухопловство остаје у игри, а морнарица и даље ставља акценат на трансформацију. У вези с тим, Ричард Вебстер (Richard Webster) је изјавио да би морнарица у току следеће године могла да обнови процес мапа пута.²⁶¹

Међутим, драматична – и обједињена – промена на мору, коју је Рамсфелд изложио, некако је непотпуна. Министарство је учинило помак у правцу који је више еволутивни приступ. За људе, као Фредерика Кејгана, вероватно је умирујуће то што Сједињене Државе нису прескочиле генера-

²⁵⁹ US Department of Defense, *Quadrennial Defense Review Report, 2006*, (Washington: US Department of Defense, 2006), pp. 13–14.

²⁶⁰ Гарстка, разговор с аутором, 15. фебруар 2008, и Fix, разговор с аутором, 15. фебруар 2008. године.

²⁶¹ Webster, разговор с аутором, 15. фебруар 2008. године.

цију оружја или технологије и што још постоји много добављача специфичних способности, нарочито у коалиционом и интерресорном здању.²⁶² Међутим, за способност војске да води такве операције потребан је велики напор и тога је свесно садашње руководство Пентагона.²⁶³ Здружена, интерресорна и коалициона модуларност је још веома далек циљ. Постизање тако непосредне интеграције биће дугорочан посао за интерресорне и коалиционе партнере Министарства одбране, али потребно је обратити пажњу на специфичности такве интеграције.

Добро питање је да ли су се за само осам година ови циљеви могли постићи на дугорочној основи помоћу веома директивног модела лидерства, од врха до темеља, који је употребио Рамсфелд, нарочито у тако огромној бирократији каква је у Пентагону. Рамсфелдова визија и њени процеси били су чврсто повезани с његовом личношћу и с личношћу адмирала Себровског. Он никада није применио своје лидерство у сврху остварења организационих промена које су неопходне за обезбеђење њихове трајности, вероватно зато јер није постојала значајна стратегијска претња за Сједињене Државе. Рамсфелд је, избегавањем знатних организационих промена, можда задржао могућност да се врати ка трансформацији, када претње постану јасније. У вези с тим, похвалу заслужују питања Фреда Кејгана о трансформацији за период у којем нема јасно дефинисане стратегијске претње.²⁶⁴ Революционарна промена биће мало вероватна, без обзира на такве претње или низа институционалних промена, од којих се Министарство одбране не може окренути и вратити уназад.

Следеће препоруке обухватају наведене недостатке и могле би да обезбеде трајне стратегијске, организационе промене неопходне за обнављање трансформације. Оне су, као што је познато, веома широке и обилују детаљима. Због тога, потенцијални методи за њихову примену представљају предлоге ове студије који су у вези с даљим истраживањима.

Прво, потребно је да власништво над процесом трансформације буде померено с видова на кориснике способности, односно здружене и регионалне борбене команде. Борбене команде (*combatant commands – COCOMs*) су, по својој природи, усредсређене више на способности, а мање брину о буџетским билансима и специфичним системима оружја. Оне су усклађене са захтевима операција у целокупном спектру, који је шири од вођења већег рата на једном војишту, а свесне су, такође, и потенцијалних изазова својим способностима. Када су Пудас и Гарстка упитани о овој опцији, они нису одбаци-

²⁶² Kagan: *Finding the Target*.

²⁶³ Види: Gates, Robert M.: "Landon Lecture (Kansas State University)," (remarks delivered in Manhattan, Kansas, November 26, 2007), <http://www.defenselink.mil/utility/printitem.aspx?print=http://defenselink.mil/speeches> (цајт посећен 29. новембра 2007).

²⁶⁴ Kagan, *Finding the Target*.

ли тај приступ као могућност.²⁶⁵ Међутим, штабни официри на нивоу видова били су веома сумњичави. Највише је преовлађивала чињеница да су *SO-COMs* тренутно усредсређене на средњорочна питања трајности од две до четири године, насупрот распону од петнаест до двадесет година, што је било веродостојно оправдање против тог приступа.²⁶⁶ Ричард Вебстер понудио је другачије гледиште. Он је отворено изјавио да такав приступ није вероватан, јер „*DC* је тамо где је новац“.²⁶⁷ О том приступу се и даље расправља. Стога би боље било поставити питање: „Какве промене би биле потребне да се регионалне *COCOMs* учине покретачком силом за будућа настојања на плану трансформације одбране“?

Улоге функционалних *COCOMs*, као што су Команда здружених снага САД, Стратегијска команда и Команда за транспорт, требало би пречистити. Препоруке Одбора за науку из области одбране (*DSB*) из 2006. да се Агенција за логистику одбране, видовске команде за логистику и транспорт и Команда за транспорт, обједине у једну Здружену команду логистике – представља добар почетак. Вредна је пажње препорука *DSB* да се Стратегијска команда САД учини одговорном за глобално командовање и контролу.²⁶⁸ У вези с тим, *USJFCOM* би требало да пређе с улоге труста мозга на улогу представљања здружених и интерресорних способности регионалним *COCOMs*. Универзитет националне одбране је заслужна организација којој треба поверити развој концепата и друге одговорности труста мозга.

Друго, знатну пажњу заслужује препорука *Стратегијске процене трансформације* из 2004. да се направи Голдвотер-Николсов еквивалент интерресорном процесу.²⁶⁹ Многе су користи од једног таквог приступа. Повезивањем напредовања у официрској каријери са здруживањем видова добијен је кор талентованих војних лидера; војска, као и шира интерресорна заједница, може да има користи од сличног приступа. Као што је начелник Здруженог генералштаба инструмент у спајању видовских култура и ублажавању супарничких захтева, један интерресорни надлежни орган може да обезбеди слично лидерство. Упоредо с овим процесом, федерална влада САД требало би да развије експедициону интерресорну способност од већине, ако не и свих, министарстава.

Треће, право је време за отворену дискусију о наменама и мисијама видова, слично као што је постигнуто у Споразуму из Ки Веста (*Key West*) 1948. године. Револуција у војним пословима створила је неколико нових

²⁶⁵ Пудас, разговор с аутором, 14. фебруар 2008. и Гарстка, разговор с аутором, 15. фебруар 2008. године.

²⁶⁶ Fix, разговор с аутором, 15. фебруар 2008. и Роллестон, разговор с аутором, 15. фебруар 2008. године.

²⁶⁷ Webster, разговор с аутором, 14. фебруар 2008. године.

²⁶⁸ Defense Science Board, p. 43.

²⁶⁹ OFT, 2004 *Strategic Transformation Appraisal*, p. 18.

и различитих способности. Променљив стратегијски контекст повећао је број потенцијалних мисија за војску као и интерресорну заједницу. У сваком виду има способности које се преклапају, нарочито у области авијације, летелица без људске посаде и у логистици. Споразум *Ku West II* можда неће створити ниједан нови вид, али би требало да реши питање првенства у вези тих нових способности које се понављају у свим видовима. Тај нови споразум требало би да обухвати улоге *COCOMs* у поређењу с видовима, а могао би чак да се позабави интерресорним здањем. Закон о издвајању средстава за одбрану (*National Defense Appropriation Act*) за 2008. фискалну годину конкретно позива на темељну ревизију улога и мисија видова, с тим да се ажурирање обавља сваке четврте године. У изјави за штампу коју је дао представник председавајућег Комитета парламента за оружане снаге (*House Armed Services Committee*) Ајк Скелтон (*Ike Skelton*) наводи се:

Улоге и мисије наших оружаних снага углавном су непромењене још од Труманове администрације и Споразума из Ки Веста 1948. године. Након шест деценија, време је да се још једном анализирају улоге и мисије Министарства одбране, идентификују основне надлежности видова, открију мисије којима се не посвећује пажња, те да се испита и евентуално дуплирање међу родовима.²⁷⁰

Та одредба не тражи конкретно од Министарства да се позабави улогама видова у односу на *COCOMs*, нити да се неке нове структуре позабаве интерресорном творевином.²⁷¹ Мада је ова активност Конгреса сигурно корак у правом смеру, за нацију би било веома корисно да се дискусија прошири, нарочито у вези са експедиционим интерресорним операцијама.

Најзад, потребно је да будућа трансформација буде прилагодљива према захтевима здруженог ратовања. Веома контекстуалан карактер коалиција и чињеница да друге земље не могу одржавати велике буџете одбране, јесу чињенице које војска САД не може да занемари. Област која је вредна непосредне пажње јесте Мрежноцентрично ратовање (*NCW*). „Мрежа“ повезана с *NCW* треба да буде модификована како би се постигла усклађеност са старијим западним системима и системима из совјетске ере. Мрежни пројектанти требало би да истраже начине да се приступ „мрежи“ омогући с постојећим средствима, тако да би тренутни коалициони партнери имали приступ битним информацијама, али по временски ограниченој основи.

²⁷⁰ Цитирано у: Association of the United States Army, “Legislative News – February 4, 2008: Some Good News but...” <http://www.USA.org/webpub/DeptGovAffairs.nsf/byid/RBOH-7BH7CS> (сајт посећен 20. фебруара 2008).

²⁷¹ Исто.

Закључак

Када је заменик директора за развој и интеграцију здружених снага при Здруженом штабу Џозеф Бонет (*Joseph Bonnet*), упитан да ли је трансформација „жива или мртва“, коментар је био директан: „Ми на томе радимо.“ Затим је додао: „Летвица која треба да се прескочи је спуштена и ми смо у фази сталног побољшања“. Он верује да је остварена трајна промена. На пример, Бонет напомиње да је „немогуће за видове да уведу нова оружја или концепте без истицања њихове здружености“. Указује на значајне напретке у планирању на основу способности. Он верује да највеће могућности за непрекидну трансформацију постоје у областима, које не доводе у питање основне мисије видова. Те области, поред осталих, обухватају логистику, командовање и контролу, те управљање фреквентним опсегом. Као коначан увид, поменуо је: „рокови се не могу спроводити бриљантно; за те ствари потребно је време, а Пентагон је велика грађевина“.²⁷²

Чињеница да је трансформација била тако уско везана за Рамсфелда и операције *Трајна слобода* и *Слобода Ирачана* можда је била њена највећа слабост. Трансформација није пропала због тога што су САД превиделе вероватноћу продужења противпобуњеничког похода у Ираку или то да се нису могле ослонити на савезнике у Авганистану. Трансформација није мртва због тога што је Осама Бин Ладен још на слободи. Таква повезивања не узимају у обзир садашњу *RMA*, а ни кориговање курса што прати сваки рад на трансформацији. Без сумње, трансформација није једнократни посао. Све тврдње о таквим последицама требало би да прати скептицизам.

Ипак, трансформација је тренутно без усмерења. Чак и у ери „рекапитализације“, приступ усредсређен на видове и даље ће ограничавати могућности које пружа садашња *RMA*, осим ако се у Вашингтону не донесу неке тешке одлуке. Мало је људи који се не би сложили с крајњим стањем трансформације и потребом за окретном војском, која у жижку ставља здружену војску засновану на способностима. Изазов је сада да се трансформацији дâ одговарајући приоритет и да се створе структуре које је стављају неповратно у руке оних ресора који су најпоузданији у погледу онога што она обећава.

Литература

1. Abate, Tom. „Special Military Group Looks Ahead to Fight America’s Future Wars.“ *San Francisco Chronicle*, August 26, 2007, p. E1.
2. Air Force Doctrine Center. *Air Force Basic Doctrine*. Air Force Doctrine Document 1. Montgomery: Air Force Doctrine Center, 2003.

²⁷² Joseph C. Bonnet (Deputy Director for Joint Force Development and Integration, Operational Plans and Joint Forces Development Directorate, Joint Staff/J-7), разговор са аутором, 15. фебруар 2008.

3. Alberts, Davis S. *Information Age Transformation: Getting to a 21st Century Military*. Washington: Department of Defense Command and Control Research Program, 2003.

4. Association of the United States Army. „Legislative News – February 4, 2008: Some Good News but...” [http:// www.ansa. org/webpub/DeptGovAffairs.nsf/byid/RBOH-7 BHTCS](http://www.ansa.org/webpub/DeptGovAffairs.nsf/byid/RBOH-7 BHTCS) (accessed February 20, 2008).

5. Baldor, Lolita C. „Unmanned Planes A Key Tool In Iraq.” *Philadelphia Inquirer*, January 2, 2008. Reported in the Department of Defense „Early Bird,” January 2, 2008.

6. Batschelet, Allen W. „Effects-Based Operations for Joint War-fighters.” *Field Artillery* 1 (May/June 2003) [http:// www.army.mil/prof_writing/volumes/volume1/june_2003/ 6_03_3_pf. html](http://www.army.mil/prof_writing/volumes/volume1/june_2003/6_03_3_pf.html) (accessed January 18, 2008).

7. Belasco, Amy, Mary Tyszkiewicz, and Stephen Daggett. „Appropriations and Authorization for FY 2002: Defense.” *Congressional Research Service Report for Congress Number RL 31005*. Washington: Congressional Research Service, 2001.

8. Bennett, John T. „Interview: Ryan Henry, US Principal Deputy Undersecretary of Defense for Policy.” *Defense News*, May 7, 2007. http://www.of.t.osd.mil/library/library_files/article_576_Defense%20News%20nterview%20with%20Ryan%20Henry.pdf (accessed January 15, 2008).

9. Berkowitz, Bruce. *The New Face of War: How War Will be Fought in the 21st Century*. New York: The Free Press, 2003.

10. Binnendijk, Hans, ed. *Transforming America’s Military*. Washington: National Defense University Press, 2002.

11. Bolkcom, Christopher. „Air Force Transformation.” *Congressional Research Service Report for Congress Number RS20859*. Washington: Congressional Research Service, 2006.

12. Bonnet, Joseph. 2008. Interview by author. February 15. Pentagon, Washington, DC.

13. Boot, Max. *War Made New: Technology, Warfare, and the Course of History, 1500 to Today*. New York: Gotham Books, 2006.

14. Bruner, Edward F. „Army Transformation and Modernization: Overview and Issues for Congress.” *Congressional Research Service Report for Congress Number RS20787*. Washington: Congressional Research Service, 2003.

15. Bush, George W. „A Period of Consequences.” Lecture, The Citadel, Charleston, SC, September 23, 1999. [http:// www.citadel. edu/pao/addresses/pres_bush. html](http://www.citadel.edu/pao/addresses/pres_bush.html) (accessed September 27, 2007).

16. Cavas, Christopher P. „Pentagon May Close Transformation Office.” *Defense News*, August 28, 2006.

17. Cebrowski, Arthur K. and John J. Garstka. „Network-Centric Warfare: Its Origin and Future.” *Proceedings* (January 1998). [http://www.of.t.osd.mil/initiatives/ncw/docs/NCW_Ofigins_and_Future. doc](http://www.of.t.osd.mil/initiatives/ncw/docs/NCW_Ofigins_and_Future.doc) (accessed January 26, 2008).

18. Cebrowski, Arthur K. „Special Briefing on Force Transformation.“ Newsbriefing, Washington, DC, November 27, 2001. http://www.au.af.mil/au/awc/awcgate/transformation/t11272001_t1127ceb.htm (accessed November 29, 2007).

19. Center for Strategic and Budgetary Assessments. „Transformation Strategy.“ [http://www.csbaonline.org/2006-1/1.Strategic Studies/Transformation.shtml](http://www.csbaonline.org/2006-1/1.Strategic%20Studies/Transformation.shtml) (accessed January 19, 2008).

20. Center for Strategic and International Studies (CSIS). American Military Culture in the Twenty-First Century. Washington: The CSIS Press, 2000.

21. CNN.com. „Army cancels Comanche helicopter.“ CNN.com, February 23, 2004. <http://cnn.usnews.printthis.clickability.com/pt/cpt?action=cpt&title=CNN.com+-+Army+-+cancels+-+Comanche+-+helicopter.htm> (accessed December 27, 2007).

22. Cohen, William S. Report of the Quadrennial Defense Review. Washington: Department of Defense, 1997.

23. Collmer, Sabine. „Information as a Key Resource: The Influence of RMA and Network-Centric Operations on the Transformation of the German Armed Forces.“ George C. Marshall European Center for Security Studies, Occasional Paper Series Number 8 (February 2007).

24. Congressional Budget Office. Evaluating Military Compensation. Publication Number 2665. Washington: Congressional Budget Office, 2007.

25. Czelusta, Mark. „Global Strike Task Force and Stryker Brigade Combat Team: Prospects for Integration in the Forcible Entry Mission.“ Masters thesis. Fort Leavenworth: Command and General Staff College, 2003.

26. Defense Science Board. Defense Science Board Summer Study on Transformation: A Progress Assessment, Vol. 1. Washington: Department of Defense, 2006.

27. Department of Defense. „Arthur K. Cebrowski: Director, Force Transformation.“ Official Department of Defense Biography. http://oft.osd.mil/library/library_files/document_338_cebrowski_with_pic.doc (accessed October 14, 2007).

28. Department of Defense. „Conduct of the Persian Gulf War, Final Report to Congress.“ Washington: Department of Defense, 1992.

19. Department of Defense. „Department of Defense Budget for FY 2000.“ News release. Washington: Department of Defense, 1999. <http://www.defenselink.mil/releases/release.aspx?releaseid=1967> (accessed September 24, 2007).

30. Department of Defense. „Fiscal 2004 Department of Defense Budget Release.“ News release. Washington: Department of Defense, 2003. <http://www.defenselink.mil/releases/release.aspx?releaseid=3615> (accessed September 24, 2007).

31. Department of Defense. „Fiscal 2005 Department of Defense Budget Release.“ News release. Washington: Department of Defense, 2004. <http://www.defenselink.mil/releases/release.aspx?releaseid=7046> (accessed September 24, 2007).

32. Department of Defense. „Fiscal 2008 Department of Defense Budget Released.“ News release No. 129–07. Washington: Department of Defense, 2007. <http://www.defenselink.mil/releases/> (accessed September 24, 2007).

33. Department of Defense. Joint Staff/J-7. „Joint Capability Areas.“ Power-Point presentation. http://www.dtic.mil/futurejoint_warfare/cap_areas.htm (accessed November 20, 2007).

34. Department of Defense. „PBD 753.“ Washington: Department of Defense, 2004.

35. Department of Defense. „President Bush’s FY 2006 Defense Budget.“ News release. Washington: Department of Defense, 2005. <http://www.defenselink.mil/releases/> (accessed September 24, 2007).

36. Department of Defense. „President Bush’s FY 2007 Defense Budget.“ News release. Washington: Department of Defense, 2006. <http://www.defenselink.mil/releases/> (accessed September 24, 2007).

37. Department of Defense. Quadrennial Defense Review Report. Washington: Department of Defense, 2006.

38. Department of Defense. Quadrennial Defense Review Report: September 30, 2001. Washington: Department of Defense, 2001.

39. Department of Defense. Transformation Planning Guidance. Washington: Department of Defense, 2003.

40. Donnelly, John M. „Small Wars, Big Changes.“ CQ Weekly, January 28, 2008, cover story, p. 252.

41. Donnelly, Tom. „Why did Donald Rumsfeld fail?“ Armed Forces Journal, January 2007. <http://www.armedforcesjournal.com/2007/01/2410339/> (accessed September 30, 2007).

42. Dorobek, Christopher J. „Editorial: A poor remembrance.“ Federal Computer Week, September 11, 2006.

43. Eland, Ivan. „Defense Reform is Dead.“ Black News, August 30, 2001. http://www.independent.org/printer.asp?page=%Fnews_room%Farticle%2Easp?id=1099 (accessed July 17, 2007).

44. Fix, Robert. 2008. Interview by author. February 15. Pentagon, Washington, DC.

45. Garamone, Jim. „Quadrennial Review Allows DOD to Make ‘Vector Changes.’“ American Forces Press Service, February 3, 2006. http://www.defenselink.mil/utility/print_item.aspx?print (accessed December 13, 2007).

46. Garstka, John. Interview by author. February 15, 2008. Pentagon, Washington, DC.

47. Gates, Robert M. „Landon Lecture (Kansas State University).“ Remarks, delivered in Manhattan, Kansas, November 26, 2007. <http://www.defenselink>.

mil/utility/printitem. asp? print =http://defenselink. mil/speeches (accessed November 29, 2007).

48. Gilmore, J. Michael. Testimony before the Subcommittee on Projection Forces, Committee on Armed Services, United States House of Representatives, Washington, DC, July 19, 2005. Congressional Budget Office Document, „The Navy's DD(X) Destroyer Program.“ Washington: Congressional Budget Office, 2005.

49. Hillen, John and Lawrence Korb. Future Visions for US Defense Policy: Four Alternatives Presented as Presidential Speeches. New York: Council on Foreign Relations, 2000.

50. Hillen, John. „Superpowers Don't Do Windows.“ Orbis 41, No. 2 (Spring 1997), pp. 241–258.

51. Isenberg, David and Ivan Eland. „Empty Promises: Why the Bush Administration's Half-Hearted Attempts at Defense Reform Have Failed.“ Policy Analysis 442 (June 11, 2002), pp. 1–20.

52. Joint Defense Capabilities Study Team. „Joint Defense Capabilities Study, Final Report.“ Washington: Department of Defense, 2003.

53. Jones, James L. „Statement to the House Armed Services Committee.“ July 12, 2001. Washington: House Armed Services Committee, 2001.

54. Jumper, John. „Global Strike Task Force: A Transforming Concept, Forged by Experience.“ Aerospace Power Journal 15, No. 1 (Spring 2001), pp. 24–33.

55. Klein, John. E-mail to author. February 5, 2008.

56. Kagan, Frederick W. Finding the Target: The Transformation of American Military Policy. New York: Encounter Books, 2006.

57. Kozaryn, Linda D. „Demystifying 'Transformation.'“ American Forces Information Service, August 14, 2002. [http://www.au.af.mil/au/awc/awcgate/transformation/demystifying. htm](http://www.au.af.mil/au/awc/awcgate/transformation/demystifying.htm) (accessed November 29, 2007).

58. Krauthammer, Charles. „The Unipolar Moment.“ Foreign Affairs, America and the World 1990/91. <http://www.foreignaffairs.org/19910201faessay6067/charles-krauthammer/the-unipolar-moment> (accessed January 19, 2008).

59. Krepinevich, Andrew, Jr. „Why No Transformation?“ Joint Forces Quarterly 23 (Autumn/ Winter 2000), pp. 97–101.

60. Lambeth, Benjamin S. NATO's Air War for Kosovo: A Strategic and Operational Assessment. Santa Monica: RAND, 2001.

61. Lambeth, Benjamin S. The Transformation of American Air Power. Ithaca: Cornell University Press, 2000.

62. Macgregor, Douglas A. Breaking the Phalanx: A New Design for Landpower in the 21st Century. Westport: Praeger, 1997.

63. Macgregor, Douglas A. Transformation Under Fire: Revolutionizing how America Fights. Westport: Praeger, 2003.

64. Mahnken, Thomas G., and James R. FitzSimonds. *The Limits of Transformation: Officer Attitudes toward the Revolution in Military Affairs*. Newport: Naval War College, 2003.
65. Mandeles, Mark D. *The Future of War: Organizations as Weapons*. Washington: Potomac Books, 2005.
66. Matthews, William, Gopal Ratnam, and Megan Scully. „Bulk of DOD Budget Cuts Don't Hit Until 2007 and Beyond.“ *DefenseNews.com*. <http://www.defensenews.com/story.php?F=592155&C=america> (accessed December 16, 2007).
67. McClintock, Bruce H. „Transformation Trinity: Vision, Culture, Assessment.“ *Joint Forces Quarterly* (Autumn 2000), pp. 27–31.
68. McNaugher, Thomas L. „The Real Meaning of Military Transformation: Rethinking the Revolution.“ *Foreign Affairs* 86 (January/February 2007), pp. 140–147.
69. Meilinger, Phillip S. „A History of Effects-Based Air Operations.“ *The Journal of Military History* 71, No. 1 (January 2007), pp. 139–167.
70. Metz, Steven. „America's Defense Transformation: A Conceptual and Political History.“ *Defence Studies* 6, No. 1 (March 2006), pp. 1–25.
71. Meyers, Richard B. *Capstone Concept for Joint Operations, Version 2.0*. Washington: Chairman of the Joint Chiefs of Staff, 2005.
72. Meyers, Richard B. *The National Military Strategy of the United States of America*. Washington: Chairman of the Joint Chiefs of Staff, 2004.
73. Michta, Andrew A. „Transatlantic Troubles: Are they America's Loss?“ *The National Interest* (November/ December 2006), pp. 62–66.
74. Miles, Donna. „QDR Vectors for Defense Transformation.“ *American Forces Press Service*, February 3, 2006. <http://www.defenselink.mil/> (accessed December 13, 2007).
75. Moran, Michael. „US Army Force Restructuring, 'Modularity,' and Iraq.“ *Council on Foreign Relations*, September 14, 2007. http://www.cfr.org/publication/14412/us_army_force_restructuring_modularity_and_iraq (accessed September 20, 2007).
76. Muradian, Vago. „Interview with Terry Pudas.“ *Defense News*, January 22, 2007. http://www.of.t.osd.mil/library/library_files/article_532_Defense%20News%20Interview%2022%20January%202007.doc (accessed January 12, 2008).
77. Nardulli, Bruce R., Walter L. Perry, Bruce Pirnie, John Gordon IV, and John G. McGinn. *Disjointed War: Military Operations in Kosovo, 1999*. Santa Monica: RAND, 2002.
78. National Defense Panel. *Transforming Defense: National Security in the 21st Century*. Washington: Department of Defense, 1997.
79. Neal, Derrick J. „Do We Really Understand What Is Meant by Transformational Change for Defence?“ *Defence Studies* 6, No. 1 (March 2006), pp. 73–96.

80. North Atlantic Treaty Organization. „Allied Command Transformation, Transformation Network.“ <http://www.act.nato.int/content.asp?pageid=200> (accessed January 17, 2008).

81. Office of Force Transformation, Office of the Secretary of Defense. 2004 Strategic Transformation Appraisal. Washington: Department of Defense, 2005.

82. Office of Force Transformation, Office of the Secretary of Defense. „Elements of Defense Transformation.“ Washington: Department of Defense, 2004.

83. Office of Force Transformation, Office of the Secretary of Defense. The Implementation of Network-Centric Warfare. Washington: Department of Defense, 2005.

84. Office of Force Transformation, Office of the Secretary of Defense. Military Transformation: A Strategic Approach. Washington: Department of Defense, 2003.

85. Office of Force Transformation. Office of the Secretary of Defense. „The Strategic Transformation Appraisal for FY-2004.“ Washington: Department of Defense, 2003.

86. Office of the Under Secretary of Defense (Comptroller). National Defense Budget Estimates for FY 2007. Washington: Department of Defense, 2006.

87. O’Keefe, Sean, Frank B. Kelso II, CE Mundy, Jr. ...From the Sea. Washington: Department of the Navy, 1992. <http://www.au.af.mil/au/awc/awcgate/navy/fromsea/fromsea.txt> (accessed November 30, 2007).

88. O’Rourke, Ronald. „Defense Transformation: Background and Oversight Issues for Congress.“ Congressional Research Service Report for Congress, Number RL32238. Washington: Congressional Research Service, 2006.

89. O’Rourke, Ronald. „Naval Transformation: Background and Issues for Congress.“ Congressional Research Service Report for Congress, Number RS20851. Washington: Congressional Research Service, 2003.

90. Orszag, Peter R. „Estimated Cost of the Administration’s Proposal to Increase the Army’s and the Marine Corps’s Personnel Levels.“ Washington: Congressional Budget Office, 2007.

91. Owens, Bill, and Ed Offley. Lifting the Fog of War. Baltimore: The Johns Hopkins University Press, 2001.

92. Peters, Ralph. „Bloodless theories, bloody wars.“ Armed Forces Journal, April 2006. <http://www.armedforcesjournal.com/2006/04/1813800/> (accessed January 18, 2008).

93. Powell, Colin L., and Joseph E. Perisco. My American Journey. New York, Random House, 1995.

94. Project for the New American Century. Rebuilding America’s Defenses: Strategy, Forces and Resources for a New Century. Washington: Project for a New American Century, 2000.

95. Pudas, Terry. „Embedding Transformation: Cultural change will cross departmental lines.“ Defense News, September 18, 2006, p. 21.

96. Pudas, Terry. Interview by author. February 14, 2008. National Defense University, Washington, DC.
97. Reynolds, Kevin. *Defense Transformation: To What, For What?* Carlisle: Strategic Studies Institute, 2006.
98. Rigby, Bill. „US Military „transformation“ is dead: analysts.“ Reuters, December 7, 2006. <http://www.reuters.com/articlePrint>
99. ?articleId=USN0725779820061207 (accessed July 25, 2007).
100. Roche, James G. „Transforming the Air Force.“ *Joint Forces Quarterly* (Autumn/Winter 2001–2002), pp. 9–14.
101. Rogin, Josh. „Defense Transformation Searches for New Identity.“ *Federal Computer Week*, April 16, 2007. http://www.ofc.osd.mil/library/library_files/article_559_Federal%20Computer%20Week.doc (accessed January 14, 2008).
102. Rolleston, Moreton. Telephone interview by author. November 27, 2007.
103. Rolleston, Moreton. Interview by author. February 15, 2008. Pentagon, Washington, DC.
104. Rumsfeld, Donald. „21st Century Transformation.“ Lecture, National Defense University, Washington, DC, January 31, 2002. <http://www.defenselink.mil/speeches> (accessed September 28, 2007).
105. Rumsfeld, Donald. *Transformation Planning Guidance*. Washington: Department of Defense, 2003.
106. Shalikhavilli, John M. *Joint Vision 2010*. Washington: Office of the Chairman of the Joint Chiefs of Staff, 1997.
107. Shanker, Thom. „Joint Chiefs Chairman Looks Beyond Current Wars.“ *New York Times*, October 22, 2007, p. 8.
108. Shelton, Henry H. *Joint Vision 2020*. Washington: Chairman of the Joint Chiefs of Staff, 2000.
109. Shinseki, Eric. Quotation cited on the United States Air Force Air War College, „Gateway to the Internet.“ „Transformation of War & US Military.“ http://www.au.af.mil/au/awc/awc_gate/awc-chng.htm#army (accessed January 17, 2008).
110. Schnaubelt, Christopher M. „Whither the RMA?“ *Parameters* 37, No. 3 (Autumn 2007), pp. 95–107.
111. Smith, Rickey. 2008. Telephone interview by author. February 4.
112. Sprenger, Sebastian. „With 2005 Transformation Road Maps Scrapped, OFT Focuses on QDR.“ *Inside the Pentagon*, August 4, 2005.
113. Taylor, William J. and James Blackwell. „The Ground War in the Gulf.“ *Survival* 33 (May/June 1991), pp. 230–245.
114. Tiron, Roxana. „Military-transformation agency at crossroads after Cebrowski.“ *TheHill.com*, September 15, 2005. <http://thehill.com/the-executive/military-transformation-agency-at-crossroads-after-cebrowski-2005-09-15.html> (accessed January 28, 2008).

115. Tucker, David. *Confronting the Unconventional: Innovation and Transformation in Military Affairs*. Carlisle: Strategic Studies Institute, 2006.

116. United States Air Force. „Air Force Posture Statement 2002.” Washington: Department of the Air Force, 2005.

117. United States Air Force. *Air Force Roadmap 2006 > 2025*. Washington: Department of the Air Force, 2006.

118. United States Air Force. „Posture Statement 2000.” Washington: Department of the Air Force, 2000.

119. United States Air Force. „United States Air Force Posture Statement 2001.” Washington: Department of the Air Force, 2001.

120. United States Air Force. „US Air Force Posture Statement 2005.” Washington: Department of the Air Force, 2005.

121. United States Air Force. „US Air Force Posture Statement 2006.” Washington: Department of the Air Force, 2006.

122. United States Air Force. *The US Air Force Transformation Flight Plan*. Washington: Department of the Air Force, 2003.

123. United States Air Force. *The US Air Force Transformation Flight Plan*. Washington: Department of the Air Force, 2004.

124. United States Army. *2004 Army Transformation Roadmap*. Washington: Department of the Army, 2004.

125. United States Army. *United States Army Transformation Roadmap 2003*. Washington: Department of the Army, 2003.

126. United States Government Accountability Office, „MILITARY TRANSFORMATION: Clear Leadership, Accountability, and Management Tools Are Needed to Enhance DOD’s Efforts to Transform Military Capabilities.” GAO Report 05–70. Washington: Government Accountability Office, 2004.

127. United States Joint Forces Command. „Frequently Asked Questions.” <http://www.jfcom.mil/about/experiments/mco2/faq.htm> (accessed November 28, 2007).

128. United States Joint Forces Command. „Effects Based Operations.” <http://www.jfcom.mil/about/glossary.htm#E> (accessed October 16, 2007).

129. United States Joint Forces Command. <http://www.dtic.mil/futurejointwarfare/experimentation/htm> (accessed December 22, 2007).

130. United States Joint Forces Command. J-7. „JOpsC Status Update.” PowerPoint presentation, February 15, 2008. www.dtic.mil/futurejointwarfare/concepts/status.ppt#3209 (accessed February 26, 2008).

131. United States Joint Forces Command. *Joint Transformation Roadmap*. Norfolk: United States Joint Forces Command, 2004.

132. United States Navy. “2002 Program Guide, Vision... Presence... Power.” <http://www.navy.mil/navydata/policy/vision/vision02> (accessed November 30, 2007)

133. United States Navy. A Cooperative Strategy for 21st Century Seapower. Washington: Department of the Navy, 2005. http://www.au.af.mil/au/awc/awcgate/maritime/maritime_strat_oct07.pdf (accessed February 20, 2008)

134. United States Navy. Naval Power 21. Washington: Department of the Navy, 2002.

135. United States Navy. Naval Transformation Roadmap 2003: Assured Access & Power Projection ...From the Sea. Washington: Department of the Navy, 2003.

136. United States Navy. Naval Transformation Roadmap: Power and Access...From the Sea. Washington: Department of the Navy, 2004.

137. United States Navy. Sea Power for a New Era. Washington: Department of the Navy, 2005. <http://www.au.af.mil/au/awc/awcgate/awc-futr.htm#marine-vision> (accessed February 20, 2008).

138. United States Navy. Vision, Presence, Power. Washington: Department of the Navy, 2005. <http://www.au.af.mil/au/awc/awcgate/awc-futr.htm#marine-vision> (accessed February 20, 2008)

139. Vego, Milan N. „Effects Based Operations: A Critique.“ Joint Forces Quarterly 41 (2nd Quarter 2006), pp. 51–57.

140. Wayne, Leslie. „So Much for the Plan to Scrap Old Weapons.“ New York Times, December 22, 2002. <http://query.nytimes.com/gst/fullpage.html?res+9C0CE6D61E3DF931A15751C1A9649> (accessed December 27, 2007).

141. Webster, Richard. 2008. Interview by author. February 14. Alexandria, Virginia.

142. Wilson, Clay. „Network Centric Warfare: Background and Oversight Issues for Congress.“ Congressional Research Service Report for Congress Number RL32411. Washington: Congressional Research Service, 2004.

143. The White House. A National Security Strategy For a New Century. Washington: The White House, 1999.

144. White, Thomas E. and Eric Shinseki. „A Statement on the Posture of the United States Army 2002.“ Presented to the committees and subcommittees of the United States Senate and the House of Representatives of the 107th Congress. Washington: Office of the Chief of Staff of the United States Army, 2002.